

Τ.Ε.Ι ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΙΧΘΥΟΚΟΜΙΑΣ - ΑΛΙΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ"

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :

Μαστροκωστοπούλου Δέσπονα Α.Μ. 5327

Κουτούκη Θεοφανία Α.Μ. 4953

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :

Γ. Ατσαλάκης

Αρ. 64
240

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2001

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΑΙΒΙΑ - ΣΑΙΜΟΚΟΥΧΙ ΑΜΜΟΥ

"ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΣΙΑ"

ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΣΙΑ
ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΣΙΑ
ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΣΙΑ

*<< Αφιερώνεται στους
αγαπημένους μας γονείς σαν
ένδειξη ευγνωμοσύνης για την
συμπαράστασή τους από τα
παιδικά μας χρόνια >>*

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Με την παρούσα πτυχιακή εργασία που ανέθεσα στις σπουδάστριες Κουτούκη Θεοφανία και Μαστροκωστοπούλου Δέσποινα και οφείλω να τις συγχαρώ για την πρωτότυπη και αξιόλογη εργασία τους που επέβλεψα, κατεύθυνα και βοήθησα.

Με σημειώσεις μου κείμενα και πολλές άλλες πηγές της ελληνικής και ξένης ορθογραφίας και βιβλιογραφίας, επιχείρησα και σε μεγάλο βαθμό με πολύ μεράκι και κόπο επιτεύχθηκε να παρουσιαστεί μια έγκυρη εργασία για την ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΛΙΕΙΑ.

Η αλιεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενδιαφέρει και δεσμεύει τα Κράτη – μέλη αυτής μεταξύ των οποίων είναι και η χώρα μας. Η ασκούμενη πολιτική, οι αποφάσεις, κανονισμοί και οδηγίες της Ε.Ε επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την αλιευτική δραστηριότητα των κατοίκων αυτής ή ενώσεων αυτών, παραγωγών και καταναλωτών ακόμη σε είδη, ποσότητες, βάρος, τιμές, ποιότητα και υγιεινή των αλιευτικών προϊόντων. Έτσι επηρεάζεται στα μέγιστα ο εξοπλισμός, η εξαλίευση, η αλιευτική βιομηχανία, η οργάνωση και η αγορά προϊόντων. Ενός δυναμικού και ανερχόμενου κοινοτικού κλάδου σημαντικού για τη χώρα μας που παίζει πρωτεύοντα ρόλο σ' αυτόν. Μπορεί και πρέπει να συνεχίσουμε την θετική αναπτυξιακή πορεία μας. Η παρούσα εργασία θα βοηθήσει σε θεωρητικό και εφαρμοσμένο επίπεδο με περιεχόμενο τα σημαντικά και ισχύοντα σε Ευρώπη και Ελλάδα στον τομέα της αλιείας σήμερα και στο εγγύς διαμορφούμενο μέλλον του.

ι.π. Κουτούκη 1/9/01.

Θ ΚΙΣΚΙΩΤΗΣ
Γιάννης Αταφάνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

~ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

~ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΑΛΙΕΙΑ

1. Γενικά
2. Νομικό και Οικονομικό πλαίσιο
3. Ο Κανόνας των 200 μιλίων
4. Ελεύθερη πρόσβαση στις αλιευτικές ζώνες
5. Βασικές αρχές της Κοινής Πολιτικής
6. Διατήρηση & Διαχείριση των Πόρων
7. Κατανομή των Πόρων
8. Εσωτερικά θέματα
9. Εξωτερικά θέματα
10. Κοινή οργάνωση των αγορών
11. Πολιτική Διαρθρώσεων
12. Απολογισμός & Προοπτικές

~ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΚΟΙΝΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΤΟ ΕΠΙ- ΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000-2006

1. Γενικά
2. Σε τι αποσκοπεί η Διαχείριση της Αλιείας
 - 2.1 Μια Κοινή Κληρονομιά
 - 2.2 Κοινή Διαχείριση
 - 2.3 Η Αλιεία, η Υδατοκαλλιέργεια, & η Κοινότητα
3. Ο τομέας της αλιείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
 - 3.1 Μια σημαντική οικονομική δραστηριότητα
 - 3.2 Ο στόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - 3.3 Περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία
 - 3.4 Υδατοκαλλιέργεια
 - 3.5 Βιώσιμη αλιεία
4. Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική
 - 4.1 Για ποιο λόγο σχεδιάστηκε η Κοινή Αλιευτική Πολιτική ;
 - 4.2 Τα πρώτα Κοινά Μέτρα
 - 4.3 Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική του 1983
 - 4.4 Διατήρηση
 - 4.5 Διαρθρώσεις
 - 4.6 Η κοινή οργάνωση της αγοράς
 - 4.7 Σχέσεις με Τρίτες Χώρες
 - 4.8 Έλεγχος εφαρμογής των Κανονισμών
 - 4.9 Οι αναθεωρήσεις της ΚΑΠ του 1992 & 2002
5. Τρόπος λήψης αποφάσεων στην Κοινότητα
 - 5.1 Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - 5.2 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή
 - 5.3 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
 - 5.4 Η Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή
 - 5.5 Η Επιτροπή των Περιφερειών
 - 5.6 Το Ελεγκτικό Συνέδριο

5.7 Επιτροπές

5.8 Κοινοτικό Δίκαιο

6. Η ανάγκη περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας

6.1 Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική στο Παγκόσμιο Περιβάλλον

6.2 Μια αυτονόητη λύση

6.3 Νέα μέτρα

7. Προσαρμογή των στόλων ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους

7.1 Τα Πολυετή Προγράμματα Προσανατολισμού

7.2 Αξιολόγηση των πρώτων δύο πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού

7.3 Μείωση της Αλιευτικής Προσπάθειας

7.4 Το μέλλον της Διαρθρωτικής Πολιτικής της ΚΑΠ

8. Εφαρμογή Πολυετών Προγραμμάτων Προσανατολισμού Αλιευτικών Στόλων

8.1 Άρθρο 7 : Ανανέωση του στόλου & εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών

8.2 Άρθρο 8 : Προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας

8.3 Άρθρο 9 : Κοινές Επιχειρήσεις

8.4 Άρθρο 10 : Κρατικές ενισχύσεις για την ανανέωση του στόλου & του εκσυγχρονισμού των σκαφών

8.5 Άρθρο 11 : Κοινές διατάξεις σχετικά με τους αλιευτικούς στόλους

8.6 Άρθρο 12 : Μικρή Παράκτια Αλιεία

8.7 Άρθρο 13 : Μέτρα Κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα

9. Περιορισμός των Αλιευμάτων

9.1 Καθορισμός των μέγιστων επιτρεπόμενων αλιευμάτων

9.2 Συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική

9.3 Πως καθορίζονται τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική ;

9.4 Επικουρικότητα

9.5 Πρόσθετα Μέτρα

10. Προς μια επιλεκτικότερη άσκηση της αλιείας

10.1 Επιλεκτικότητα & διατήρηση

10.2 Συμβιβασμός

10.3 Βασικά Τεχνικά Μέτρα

10.4 Δίχτυα : μεγέθη ματιών & άλλες τεχνικές

10.5 Μεγέθη των ματιών των δίχτυων

- 10.6 Διατάξεις Επιλεκτικότητας των Αλιευτικών Εργαλείων
- 10.7 Απαγορευμένες περιοχές & εποχές
- 10.8 Ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης ψαριών & οστρακοδέρμων
- 10.9 Περιορισμοί παρεμπιπτόντων αλιευμάτων
- 10.10 Ενδεχόμενα μειονεκτήματα
- 10.11 Τα Τεχνικά Μέτρα της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής
- 10.12 Σωστά Τεχνικά Μέτρα & Κατάλληλη Εφαρμογή

11. Προσαρμογή της διαχείρισης ανάλογα με τις περιοχές αλιείας

- 11.1 Η Βαλτική Θάλασσα
- 11.2 Η Μεσόγειος

12. Αλιευτικές Συμφωνίες με Τρίτες Χώρες

- 12.1 Αλιευτικές Συμφωνίες
- 12.2 Φύση των αλιευτικών συμφωνιών
- 12.3 Διατήρηση & παρακολούθηση αλιευτικών δραστηριοτήτων
- 12.4 Επιπτώσεις των αλιευτικών συμφωνιών
- 12.5 Οφέλη για την Κοινότητα
- 12.6 Οφέλη για τις Χώρες Εταίρους
- 12.7 Το μέλλον των αλιευτικών συμφωνιών

13. Κοινοτική Συμμετοχή σε Περιφερειακές Οργανώσεις Αλιείας

- 13.1 Τι είναι οι περιφερειακές οργανώσεις αλιείας ;
- 13.2 Το μεταβαλλόμενο περιβάλλον
- 13.3 Κοινοτική συμμετοχή σε περιφερειακές οργανώσεις αλιείας
- 13.4 Προβλήματα μη συμμόρφωσης
- 13.5 Το μέλλον των περιφερειακών οργανώσεων αλιείας

14. Εξέλιξη & Προσαρμογή του ρόλου της Διαρθρωτικής Πολιτικής

- 14.1 Η Διαρθρωτική Πολιτική
- 14.2 Μια Συνεκτική Πολιτική με το δικό της Ταμείο
- 14.3 Μια πλήρης δέσμη μέτρων
- 14.4 Αναδιάρθρωση του στόλου

15. Το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας & η Πρωτοβουλία PESCA

- 15.1 Τα Κοινοτικά Διαρθρωτικά Ταμεία
- 15.2 Ποιος ήταν ο λόγος της δημιουργίας του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας ;

15.3 Ο ρόλος του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας

15.4 Το πρόγραμμα δράσης 2000 & τα διαρθρωτικά Ταμεία

16. Η Διαρθρωτική Πολιτική στον τομέα της Μεταποίησης & της Εμπορίας

16.1 Η αυξανόμενη σημασία της Διαρθρωτικής Πολιτικής στον τομέα της Μεταποίησης

16.2 Προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες απαιτήσεις

16.3 Στήριξη από τη Διαρθρωτική Πολιτική

17. Υδατοκαλλιέργεια

17.1 Η υδατοκαλλιέργεια στην Κοινότητα

17.2 Χρηματοδοτική στήριξη από την Κοινότητα

17.3 Προβλήματα

17.4 Το μέλλον

18. Προστασία των αλιευτικών πόρων των παράκτιων θαλάσσιων ζώων, Υδατοκαλλιέργεια

18.1 Καλυπτόμενοι τομείς (άρθρο 14)

18.2 Υδατοκαλλιέργειες (Υφιστάμενη Κατάσταση)

18.3 Προβλήματα κατά την υλοποίηση του Β' Κ.Π.Σ. & αξιολόγησή του (όσον αφορά τις υδατοκαλλιέργειες)

18.4 Στόχοι

18.5 Απαραίτητοι άξονες δράσης για την επίτευξη των στόχων

18.6 Φυσικοί δείκτες

19. Μια Κοινή Αγορά σε μια Παγκόσμια Αγορά

19.1 Η Κοινή Οργάνωση της Αγοράς

19.2 Τρόπος οργάνωσης της Κοινοτικής αγοράς

19.3 Οι προκλήσεις

20. Προβλήματα μέσης αλιείας & γενικότερα θαλάσσιας αλιείας στην Ελλάδα

20.1 Αλιευτική Νομοθεσία

20.2 Εισαγωγή ψαριών

20.3 Εκπαίδευση-κατάρτιση επαγγελματιών αλιέων

20.4 Αλιεία στα Διεθνή Ύδατα

20.5 Παράνομη Αλιεία

20.6 Εκπροσώπηση

20.7 Επιβάρυνση κόστους λειτουργίας Α/Κ

20.8 Θαλάσσιο Περιβάλλον

21. Οργανώσεις Παραγωγών

21.1 Τι είναι οι Οργανώσεις Παραγωγών ;

21.2 Μέτρα Παρέμβασης

21.3 Μεγαλύτερος ρόλος για τις Οργανώσεις Παραγωγών

22. Ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών απόψεων στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική

22.1 Περιβαλλοντική Επίπτωση

22.1 Α) Αλιεία

22.1 Β) Υδατοκαλλιέργεια

22.2 Παράγοντες που επηρεάζουν την αλιεία & την υδατοκαλλιέργεια

22.3 Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών απόψεων κατά την κατάρτιση της
Πολιτικής

22.4 Ο ρόλος της έρευνας

~ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000-2006

1. Εισαγωγή

1.Α) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας (Ε.Π.Α.Λ.)

1.Β) Κοινοτική Πρωτοβουλία PESCA

1.Γ) Πιστώσεις περιόδου 1994-1999

1.Δ) Εμπειρία από την εφαρμογή του Ε.Π.Α.Λ. & του PESCA

2. Το Νέο Προγραμματικό Πλαίσιο

3. Νέοι Διαρθρωτικοί Κανονισμοί

4. Υπο ψήφιση νέος εφαρμοστικός κανονισμός της αλιείας

5. Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης Αλιείας 2000-2006

5.Α) Γενικοί Στόχοι

5.Β) Ειδικοί Στόχοι

5.Γ) Στρατηγικές Σ.Π.Α. Αλιείας 2000-2006

6. Νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας

6.1 Ενημέρωση

6.2 Συλλογή Προτάσεων

6.3 Σύνταξη σχεδίου Ε.Π. & Διαβουλεύσεις

6.4 Υποβολή σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας
2000-2006

7. Προτάσεις Φορέων

7.1) Άξονες προτεραιότητας & τα μέτρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

~ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ :

<< 2002 – Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική & η Κατάσταση
της Αλιείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση >>

1. Εισαγωγή

2. Γενικές Παρατηρήσεις

3. Η πρόσβαση στα Ύδατα & στους Πόρους

4. Τελικές Παρατηρήσεις

~ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

~ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είσοδος μας στον 21^ο αιώνα μας βρίσκει περισσότερο συνειδητοποιημένους της εξάρτησής μας από τους φυσικούς πόρους της γης. Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αποτελούν δύο από τις σημαντικότερες χρήσεις της θάλασσας. Εκτός απ' ότι παρέχουν μια υγιεινή και απολαυστική πηγή τροφής δημιουργούν της τόσο αναγκαίες θέσεις εργασίας στις παράκτιες περιοχές και προάγουν την κοινωνική και οικονομική ευημερία των αλιευτικών περιφερειών.

Τα ψάρια της θάλασσας αποτελούν ένα φυσικό, ανανεώσιμο και μετακινούμενο πόρο του οποίου η αναπαραγωγή και οι μετακινήσεις δεν μπορούν να ελεγχθούν από τον άνθρωπο. Οι αλιευτικοί πόροι αποτελούν μέρος της κοινής μας κληρονομιάς. Τα υγιή αποθέματα μπορούν να υφίστανται ένα λογικό βαθμό αλίευσης, αλλά χρειάζεται ένα υγιές θαλάσσιο περιβάλλον. Οι δραστηριότητες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας πρέπει να ρυθμίζονται μέσω διάθεσης συνεργασίας προκειμένου να καθίσταται δυνατή η συνεχής ανανέωση των αποθεμάτων και η προστασία των θαλασσιών οικοσυστημάτων.

Μέσα σε πενήντα χρόνια, παράλληλα με την αύξηση του δυναμικού αλιείας τα παγκόσμια αλιεύματα πέρασαν από 2, 3 εκατομμύρια σε 100 εκατομμύρια τόνους περίπου, σε σημείο που η επιβίωση ορισμένων ειδών να κινδυνεύει πραγματικά. Αυτή η κατάσταση στρέφεται μάλλον κατά τον ίδιο των αλιείων.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο τομέας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας αφορά μεταξύ 600.000 και 750.000 άτομα, απ' τα οποία οι 250.000 περίπου είναι ψαράδες. Η οικονομία ολόκληρων περιοχών βασίζεται στον τομέα αυτό. Σήμερα όλοι η αλιευτική δραστηριότητα κινδυνεύει κύρια από υπερβολικά μεγάλο αριθμό σκαφών και συνεχή μείωση των αποθεμάτων.

Η Ε.Ε αντιμετωπίζει ένα δίλημμα πως θα βρει μια ισορροπία μεταξύ του δυναμικού αλιείας και των διαθεσίμων αποθεμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τα κοινωνικά, οικονομικά συμφέροντα των ανδρών και γυναικών που ζουν από τη θάλασσα και τα προϊόντα της. Βασικό αντικείμενο είναι η κατανομή των ποσοστώσεων και τα ανώτατα δικαιώματα αλίευσης στους αλιευτικούς στόλους των διαφόρων Κρατών Μελών, ανάλογα με την κατηγορία του κάθε ιχθυοαποθέματος για το οποίο προβλέπεται η εφαρμογή του σχετικού συστήματος.

Όπως είναι γνωστό ορισμένα είδη αλιευμάτων κινδυνεύουν από μείωση των σχετικών τους αποθεμάτων, που οφείλεται σε διαφόρους λόγους ένας εκ των οποίων είναι και η υπεραλίευση που κατά καιρούς υφίσταται. Η ΕΕ προκειμένου να περιορίσει τις αλιευτικές πιέσεις σε ορισμένα αποθέματα ιχθύων που κινδυνεύουν και προκειμένου να εξασφαλίσει μια αειφορία στην εκμετάλλευση αυτών των αποθεμάτων, εφαρμόζει συγχρόνως δύο πολιτικές. Αφ' ενός μεν καθορίζει τις

ανώτατες δυνατές αλιεύσεις κάθε στόλου για κάθε απόθεμα, αν αυτά τα αποθέματα βρίσκονται στα θαλάσσια ύδατα τα οποία διαχειρίζεται η ίδια η ΕΕ, αφ' ετέρου συνάπτει συμφωνίες (διμερής ή πολυμερής) με τρίτες χώρες ώστε να εξασφαλισθεί η κατάλληλη διαχείριση των ιχθυοαποθεμάτων σε περιοχές γίνεται από κοινού από την ΕΕ και με κάποια ή κάποιες τρίτες χώρες. Αυτή η προσπάθεια κατανομής δικαιωμάτων αλίευσης όπως και η διαρθρωτική προσπάθεια επαναπροσδιορισμού των αλιευτικών δυνατοτήτων του κοινοτικού στόλου, ώστε αυτές οι δυνατότητες να είναι συμβατές με τα υπάρχοντα αποθέματα, τελικά αποτελούν τις βασικές και πιο αποτελεσματικές πρακτικές που εφαρμόζει η ΕΕ για την αειφόρο διαχείριση των ιχθυοαποθεμάτων.

Λόγω του ότι το θέμα της κατανομής των αλιευτικών δυνατοτήτων είναι βασικότατο στην άσκηση της αλιευτικής πολιτικής της ΕΕ, οι απαιτήσεις και τα ενδιαφέροντα των Κρατών Μελών είναι ιδιαίτερος έντονα και πολύπλοκα.

Ακόμη, πιο έντονα και πολύπλοκα γίνονται τα παραπάνω σε ένα πρόσθετο περιβάλλον των εσωτερικών υδάτων των Κρατών Μελών της ΕΕ με τις σημαντικά αυξανόμενες υδατοκαλλιέργειες και τα διεθνές, παγκόσμιο περιβάλλον αλιείας με τις επιπτώσεις στα ιχθυοαποθέματα, το φυσικό περιβάλλον και την συνέχιση μιας απρόσκοπτης ανάπτυξης, βιώσιμης και αειφόρου στην Ευρώπη και απανταχού της γης.

Η παρούσα εργασία μας στην Ε.Ε. έχει πολλαπλούς στόχους. Πρώτον να καλύψει το κενό στην υπάρχουσα ελληνική βιβλιογραφία. Δεύτερον στο κείμενο που ακολουθεί θα βρείτε μια επισκόπηση της αλιείας στην Ευρώπη και των νέων ευρωπαϊκών ρυθμίσεων υπέρ της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Επιδιώκουμε να δώσουμε τροφή για σκέψεις στο δύσκολο έργο της εξασφάλισης μιας βιώσιμης αλιείας. Αποσκοπούμε στην ενημέρωση του αναγνώστη σχετικά με τη δέσμευση της Ε.Ε. να εξασφαλίσει την υπεύθυνη άσκηση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με στόχο την διασφάλιση του μέλλοντος του κοινοτικού κλάδου της αλιείας μέσω της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ).

Βέβαια υπάρχουν και άλλες σημαντικές δραστηριότητες στον τομέα αλιείας στην Ε.Ε. Όπως, η ΚΑΠ πρέπει να γίνει πιο αποτελεσματική και για την εξασφάλιση της αλιευτικής βιομηχανίας. Πρόσφατα το συμβούλιο συμφώνησε πάνω σε δύο σημαντικούς κανονισμούς που αφορούν την διαρθρωτική στήριξη του τομέα και την αναμόρφωση της κοινής οργάνωσης των αγορών προϊόντων αλιείας. Η ολοκλήρωση της αναθεώρησης της ΚΑΠ το 2002 θα αποτελέσει ένα σημαντικό γεγονός. Η Κοινότητα ατενίζει το μέλλον και εργάζεται για να κάνει την ΚΑΠ πιο αποτελεσματική και για να εξασφαλίσει την βιωσιμότητα και την ανάπτυξη.

Στο κείμενο της εργασίας μας που ακολουθεί προσπαθούμε να περιγράψουμε γενικά την υφιστάμενη κατάσταση και πολιτική της Ε.Ε. στην αλιεία. Προσθέτοντας την γνωμοδότηση σε αυτό της οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής την ΚΑΠ και το νέο επιχειρησιακό πρόγραμμα αλιείας 2000-2006 στα πλαίσια του ΣΠΑ που αποτελούν το υπάρχον και νέο πλαίσιο για τις διαρθρωτικές δράσεις υπέρ της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Τέλος, κρίνεται με επιείκεια τη προσπάθεια συγγράμματος της παρούσας πτυχιακής εργασίας μας στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας πιστεύοντας ότι συμβάλουμε στην αναγκαία και απαραίτητη γνώση του ισχύοντος και διαμορφούμενου πλαισίου Αλιείας στην Ε.Ε. που είμαστε Κράτος Μέλος και πολίτες αυτής, και προπαντός είναι δεσμεύσεις για όλους εμάς που επιλέγουμε να εργαστούμε σε αυτό τον κλάδο.

Ι.Π. Μεσολογγίου 3/6/2001

Με τιμή
ΘΕΟΦΑΝΙΑ ΚΟΥΤΟΥΚΗ & ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Του Τμήματος Ιχθυοκομίας Αλιείας
της ΣΤΕΓ του ΤΕΙ Μεσολογγίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΑΛΙΕΙΑ

1.ΓΕΝΙΚΑ

Παράρτημα, αρχικά, της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως το ήθελε η Συνθήκη, η οποία συνέδεε τα προϊόντα της αλιείας με εκείνα της γης και της ζωοτροφίας, η αλιευτική πολιτική έγινε, το 1983, μια αυτούσια κοινή πολιτική. Δεν έχει πλέον πολλά κοινά στοιχεία με τη μεγαλύτερη αδελφή της, την κοινή γεωργική πολιτική, εκτός του ότι χρησιμοποιεί παρόμοια με αυτήν μέσα οργάνωσης των αγορών. Αν και η αλιεία δεν έχει την ίδια αξία στο εθνικό ακαθάριστο προϊόν και δεν απασχολεί τόσα άτομα όσα η γεωργία, η κατάσταση και η εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής σ' αυτόν τον τομέα απήτησε τόσες προσπάθειες όσες εκείνες για την κοινή γεωργική πολιτική.

Η πολιτική των αλιευτικών πόρων, που διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική πολιτική, ήταν εκείνη που παρουσίασε τα μεγαλύτερα προβλήματα εφαρμογής. Εκείνη ήταν που περιείχε τα ακανθώδη προβλήματα των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (TAC), της κατανομής αυτών των αλιευμάτων στα κράτη μέλη (ποσοστώσεις) και της πρόσβασης των αλιέων ενός κράτους μέλους στα εδαφικά ύδατα των άλλων. Εκείνη ακόμη ήταν που απαιτούσε δύσκολες διαπραγματεύσεις με τρίτα κράτη αποβλέπουσες στη ρύθμιση των θεμάτων πρόσβασης των κοινοτικών αλιέων στα ύδατά τους και της πρόσβασης των αλιέων τους στα κοινοτικά ύδατα. Αν και εξετάζουμε πρώτον αυτόν τον ουσιώδη άξονα της κοινής αλιευτικής πολιτικής, πρέπει να γνωρίζουμε ότι είναι ο τελευταίος που τέθηκε σε λειτουργία.

Πράγματι, η καταγωγή των δύο άλλων αξόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής ανέρχεται στο 1970. Η κοινή οργάνωση των αγορών εξελίχθηκε βέβαια πολύ από τότε και η μεταρρύθμιση της, το 1981, άνοιξε μάλιστα το δρόμο για τον τελικό συμβιβασμό στον τομέα της αλιείας. Και η πολιτική των διαρθρώσεων, που είναι το ίδιο παλιά, υπέφερε από τις διαφορές των κρατών μελών ως προς την διατήρηση των πόρων. Επί πολύ περιορίστηκε σε μεταβατικά μέτρα και μόνον η συμφωνία για τους πόρους, που έγινε τον Ιανουάριο του 1983, της έδωσε την πραγματική της εκκίνηση.

2. Νομικό και οικονομικό πλαίσιο

Η αγορά αλιευτικών προϊόντων σχετίζεται με την αγορά γεωργικών προϊόντων. Γι' αυτό, η Συνθήκη ΕΚ προβλέπει ότι ως γεωργικά προϊόντα θεωρούνται εκείνα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας και ότι η λειτουργία και ανάπτυξη της κοινής αγοράς για όλα αυτά τα προϊόντα πρέπει να συνοδεύεται από την εφαρμογή μιας κοινής γεωργικής πολιτικής (άρθρα 38 και 39). Ιδού λοιπόν ο λόγος ύπαρξης και η νομική βάση της κοινής πολιτικής στον τομέα της αλιείας.

Παρατηρούμε βέβαια ότι η Συνθήκη περιλάμβανε την πολιτική για την αλιεία στην κοινή γεωργική πολιτική και, πράγματι, στην αρχή, οι δύο πολιτικές δεν αποτελούσαν παρά μόνον μια ή, ακριβέστερα, η οργάνωση της αγοράς και η πολιτική των διαρθρώσεων της αλιείας αποτελούσαν μέρος της κοινής γεωργικής πολιτικής. Υπάρχει, όμως, μια ουσιώδης διαφορά μεταξύ των προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας και εκείνων της αλιείας. Ενώ τα προϊόντα των δύο πρώτων κατηγοριών περιορίζονται φυσικά μέσα στα σύνορα που χαράσσουν οι άνθρωποι, τα ψάρια τα αγνοούν! Κανείς δεν ειδοποιεί τα αποδημιτικά ψάρια, όπως οι ρέγγες και οι τόνοι, ότι εισέρχονται στην αλιευτική ζώνη ενός κράτους! Ορισμένα προβλήματα σχετικά με τους αλιευτικούς πόρους δεν υπάρχουν, επομένως, για τα προϊόντα του εδάφους και της κτηνοτροφίας. Αυτός είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο χρειάζεται μια ειδική κοινή πολιτική για τα προϊόντα της αλιείας. Η ανάγκη ειδικής πολιτικής για την αλιεία αναγνωρίζεται τώρα από τη Συνθήκη ΕΚ το άρθρο 3 της οποίας, όπως τροποποιήθηκε στο Μάαστριχτ, μιλάει για μια κοινή πολιτική στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας.

Ο δεύτερος λόγος ύπαρξης της κοινής αλιευτικής πολιτικής είναι ο ιδιαίτερος προβληματισμός αυτού του τομέα. Μεταξύ του 1956 και του 1965, η παγκόσμια παραγωγή ιχθύων αυξήθηκε κατά 50%. Οι επενδύσεις οι οποίες έγιναν κατ' αυτήν την περίοδο της υψηλής συγκυρίας, ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών στόλων και η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας συνέτειναν στο να αυξηθούν τα αλιεύματα σε επίπεδο τέτοιο που να απειλείται η ανανέωση των αποθεμάτων και να παρατηρείται εξάντληση των πιο κοινών ειδών, όπως είναι οι ρέγγες. Σε περίοδο αφθονίας χρειαζόνταν ενισχύσεις για την αποθήκευση, επιδοτήσεις των εξαγωγών και περιορισμοί των εισαγωγών. Σε περίοδο έλλειψης, αντίθετα, έπρεπε να ρυθμίζεται και να ελέγχεται η αλιεία για να αποφευχθεί η ερήμωση των θαλασσών που ενδιέφεραν την Κοινότητα. Όλα αυτά έπρεπε να γίνουν σε κοινοτικό επίπεδο για να υπάρξει μια κοινή αγορά σε αυτόν τον τομέα.

3. Ο κανόνας των 200 μιλίων

Πάντως το γεγονός που επηρέασε περισσότερο απ' όλα την αλιεία στα κοινοτικά ύδατα, όπως εξάλλου παντού στον κόσμο, ήταν η υιοθέτηση του κανόνα των 200 μιλίων .Από το τέλος του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, ορισμένα παράκτια κράτη είχαν αρχίσει να ροκανίζουν την <ελεύθερη θάλασσα>, για να κρατήσουν δι' ίδια χρήση τους πόρους που περιείχε και ειδικά αυτούς της αλιείας . Η εθνική προσάρτηση των παράκτιων υδάτων, που περιοριζόταν μέχρι τότε στη βολή κανονιού, δηλαδή σε 3 θαλάσσια μίλια, επεκτάθηκε μονόπλευρα από πολλά κράτη στα 12 μίλια, μετά από την αποτυχία των Διασκέψεων των Ηνωμένων Εθνών του 1958 και του 1960 να νομιμοποιήσουν τις διεκδικήσεις τους .

Αλλά ήδη τότε ορισμένα κράτη της Λατινικής Αμερικής διεκδικούσαν επιφυλασσόμενα δικαιώματα σε ζώνη 200 μιλίων. Ήθελαν έτσι να προστατευθούν από τον δυναμισμό των βορειοαμερικανών αλιέων , δεδομένου ότι 200 μίλια είναι η απόσταση από τις ακτές της Χιλής του Ρεύματος του Humboldt, το οποίο, καθώς ευνοεί την την ωοτοκία των ιχθύων, αποτελεί μια ζώνη πλούσια σε αλιευτικούς πόρους. Οι Βορειοαμερικανοί, από την πλευρά τους, δεν ήταν αντίθετοι προς την ιδέα να επιφυλάξουν για τους αλιείς των τα δικά τους ύδατα, που ήταν επίσης πλούσια σε ψάρια. Πράγματι, με την ψήφο στις αρχές του 1976 από το Αμερικανικό Κογκρέσο της επέκτασης σε 200 μίλια, από την 1^η Μαρτίου 1977, μιας ζώνης διατήρησης της αλιείας, επιταχύνθηκε η κίνηση της << έρπουσας δικαιοδοσίας >> (creeping jurisdiction). Ήδη, στον Βόρειο Ατλαντικό, το Μεξικό και η Ισλανδία είχαν υιοθετήσει ανάλογα μέτρα .Ακολούθησαν ο Καναδάς και η Νορβηγία .

Συγχρόνως η Επιτροπή συνειδητοποιούσε ότι η κίνηση επέκτασης της αλιευτικής ζώνης σε 200 μίλια θα έθετε στην Κοινότητα ειδικά προβλήματα, ιδίως ως προς την πρόσβαση στις αλιευτικές ζώνες των κρατών μελών και ως προς τη διατήρηση των πόρων . Αλλά η επιτροπή έβλεπε επίσης ότι η επέκταση στα 200 μίλια ήταν αναπόφευκτη . Γι' αυτό, είχε προτείνει οδηγίες διαπραγματεύσεων προς αυτήν την κατεύθυνση και το Συμβούλιο τις είχε υιοθετήσει στις 27 Ιουλίου του 1976 . Η Κοινότητα ήταν, επομένως , έτοιμη να δεχτεί τον κανόνα των 200 μιλίων που καθιερώθηκε κατά την πέμπτη συνεδρίαση της Τρίτης Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας .

4. Ελεύθερη πρόσβαση στις αλιευτικές ζώνες

Η εφαρμογή, όμως, του κανόνα των 200 μιλίων έκανε να φαίνεται περισσότερο από ποτέ αναγκαία μια κοινή πολιτική διατήρησης αυτών των νέων κοινοτικών πόρων. Η αρχή της ελεύθερης πρόσβασης στις αλιευτικές ζώνες των κρατών μελών είχε ενταχθεί στον κανονισμό, που θέσπιζε την κοινή διαρθρωτική πολιτική στον τομέα της αλιείας, και που είχε υιοθετηθεί το 1970, έτος έναρξης των διαπραγματεύσεων με τέσσερις υποψήφιες για ένταξη χώρες – Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Δανία, και Νορβηγία – οι οποίες έπαιζαν σημαντικό ρόλο στον τομέα της αλιείας, εφόσον τα συνολικά τους αλιεύματα ήταν διπλάσια εκείνων των έξι αρχικών κρατών της ΕΟΚ.

Η αρχή της ελεύθερης πρόσβασης στις αλιευτικές ζώνες αποτελούσε επομένως, μέρος του κοινοτικού κεκτημένου, το οποίο όφειλαν να δεχθούν οι υποψήφιοι για την ένταξη. Βέβαια, κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων αυτοί επιδίωξαν να καταργήσουν τον κανόνα της ίσης πρόσβασης, αλλά η επιτυχία τους ήταν σχετική. Κατόρθωσαν μόνο να μεταθέσουν στο μέλλον την πλήρη εφαρμογή του. Πράγματι, τα άρθρα 100 με 103 της *Πράξης προσχώρησης* τροποποιούσαν πρόσκαιρα τον κοινοτικό κανονισμό του 1970 επιτρέποντας στα κράτη μέλη να επιφυλάσσουν, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1982, στους αλιείς των την εξάσκηση της αλιείας στα ύδατα τα ευρισκόμενα 6 μίλια από τις ακτές τους (και μάλιστα 12 μίλια σε ορισμένες περιοχές των προσχωρούντων κρατών και της Γαλλίας), υπό τον όρο του σεβασμού μέσα σε αυτά τα ύδατα των <<ιστορικών δικαιωμάτων>> των αλιέων των άλλων κρατών μελών. Παρά την πρόσκαιρη κατάργησή της, η αρχή της ίσης πρόσβασης στις οικονομικές ζώνες ήταν ένας από τους κύριους λόγους του αρνητικού αποτελέσματος του δημοψηφίσματος στη Νορβηγία το 1973 (όπως και το 1995) και επομένως της άρνησης αυτής της χώρας να συμμετάσχει στην Κοινότητα.

5. Βασικές αρχές της κοινής πολιτικής

Στην Πράξη προσχώρησης είχε ακόμη συμφωνηθεί ότι το αργότερο έξι χρόνια μετά την ένταξη, η Κοινότητα θα καθόριζε τους όρους της αλιείας κατά τον τρόπο που να εξασφαλίζει την προστασία των βυθών και τη διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας. Αλλά οι όροι της αλιείας είχαν αναστατωθεί, τον Σεπτέμβριο του 1976, με την υιοθέτηση του κανόνα των 200 μιλίων από τη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών.

Τον Οκτώβριο του 1976 η Επιτροπή έκανε ήδη προτάσεις για την θέσπιση ενός κοινοτικού καθεστώτος για τη διατήρηση και τη διαχείριση

των αλιευτικών πόρων . Αυτό το καθεστώς μπορούσε να συνοψιστεί σε τρεις βασικές ιδέες : εκλεκτικά μέτρα προστασίας , ποσοτώσεις αλίευσης και άδειες αλιείας. Εκλεκτικά μέτρα προστασίας είναι εκείνα που απαγορεύουν ή περιορίζουν την αλιεία σε ορισμένες εποχές και με ορισμένα σκάφη ή μηχανήματα αλιείας, που ορίζουν προδιαγραφές ως προς την πλέξη των δικτύων, ως προς το μέγεθος ή το ελάχιστο βάρος καθ'αλιευόμενο είδος , κλπ. Ποσοτώσεις αλίευσης είναι η κατανομή των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (ΤΑC) μεταξύ των κρατών μελών . Άδειες αλιείας σημαίνουν την εθνική υπο-κατανομή των ποσοτώσεων με καταγραφή και παροχή άδειας σε κάθε αλιευτικό σκάφος ή και σε κάθε επιχειρηματία αλιεία .

Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι οι ποσοτώσεις είναι μέτρα με αποτέλεσμα ανάλογο εκείνου των ποσοτικών περιορισμών, που απαγορεύονται από τα άρθρα 30 και επόμενα της Συνθήκης ΕΟΚ . Αυτό το επιχείρημα ακούστηκε, πράγματι, ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, το οποίο, όμως , το απέρριψε, γιατί οι ποσοτώσεις αλίευσης αφορούν το στάδιο της παραγωγής, ενώ τα άρθρα 30 και επόμενα αφορούν εκείνο της διανομής και γιατί, αν και οι ποσοτώσεις αυτές περιορίζουν βραχυχρόνια την παραγωγή, αποβλέπουν στο να προλάβουν την εξάντληση των πόρων που θα διακινδύνευε τον μακροχρόνιο εφοδιασμό των καταναλωτών . Η απόφαση του Δικαστηρίου του 1976 ήταν επίσης και κυρίως σημαντική, γιατί προηγείτο της κοινοτικής νομοθετικής ρύθμισης και προσδιόριζε τις αρμοδιότητες της Κοινότητας στον τομέα της αλιείας . Το Δικαστήριο διαπίστωνε, πράγματι, ότι στο εσωτερικό πεδίο η Κοινότητα διαθέτει την αρμοδιότητα να παίρνει μέτρα αποβλέποντας στη διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας και, στο εξωτερικό πεδίο, η Κοινότητα έχει αρμοδιότητα να συνομολογεί, διεθνείς υποχρεώσεις στα θέματα της διατήρησης των πόρων. Κατά το Δικαστήριο, η αρμοδιότητα των κρατών μελών στο πεδίο της διατήρησης των αλιευτικών πόρων είχε πρόσκαιρο χαρακτήρα και όφειλε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 της Πράξης ένταξης, να τερματιστεί, το αργότερο, μετά το έκτο έτος από την ένταξη .

Σε άλλη απόφασή του το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η Κοινότητα, στους τομείς που υπάγονται στις αρμοδιότητές της, έχει την ίδια ρυθμιστική ικανότητα με αυτήν που αναγνωρίζει το διεθνές δίκαιο στο κράτος του οποίου το πλοίο φέρει τη σημαία ή είναι νηολογημένο και, ιδίως, την αρμοδιότητα να λαμβάνει, όσον αφορά τα πλοία που φέρουν σημαία κράτους μέλους ή έχουν νηολογηθεί σε κράτος μέλος, μέτρα με σκοπό τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων στην ανοικτή θάλασσα .

Για την Επιτροπή, η *κατανομή των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων* έπρεπε να γίνεται σύμφωνα με τον χρυσό κανόνα της κοινής αγοράς, δηλαδή την απαγόρευση κάθε διάκρισης, πράγμα που σήμαινε στον τομέα της αλιείας την ισότητα πρόσβασης όλων των αλιέων των κρατών μελών στα ύδατα της Κοινότητας . Όταν γνωρίζουμε ότι οι αλιευτικοί πόροι είναι πολύ άνισα κατανεμημένοι μέσα στα ύδατα των

κρατών μελών, ότι οι αλιείς θεωρούν δίκαιο το να επιφυλάσσεται γι' αυτούς μόνον η αλιευτική ζώνη υπό την δικαιοδοσία του κράτους των, ότι θεωρούν επίσης δίκαιο το να μπορούν να ψαρεύουν στους τόπους όπου ψάρευαν πάντα, έστω και αν αυτοί οι τόποι δεν είναι πλέον ελεύθερη θάλασσα αλλά οικονομική ζώνη ενός κράτους άλλου από το δικό τους, όταν γνωρίζουμε όλες αυτές τις περιπλοκές, καταλαβαίνουμε τις δυσκολίες της επεξεργασίας μιας κοινοτικής πολιτικής διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων. Όπως θα δούμε στο επόμενο τμήμα αυτού του κεφαλαίου χρειάστηκαν έξι χρόνια εντατικών διαπραγματεύσεων πάνω σ' αυτά τα σημεία, πριν μπορέσει να τεθεί σ' εφαρμογή αυτή η πολιτική τον Ιανουάριο του 1983.

6. Διατήρηση και διαχείριση των πόρων

Η ανάγκη μιας πολιτικής διατήρησης των αλιευτικών πόρων έγινε εμφανής περί τα μέσα της δεκαετίας του '60, όταν μετά από πολλά χρόνια υπεραλίευσης η παραγωγή άρχισε να λιμνάζει και τα επίπεδα αυτοεπάρκειας της Κοινότητας άρχισαν να πέφτουν για ορισμένα σημαντικά είδη, όπως η ρέγγα και ο τόνος. Δεδομένου ότι η κατάσταση ήταν παρόμοια στον υπόλοιπο κόσμο, η έννοια των *συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (TAC)* έγινε ο χρυσός κανόνας των Συνδιασκέψεων των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, οι οποίες κατέληξαν στην επέκταση των αλιευτικών ζωνών στα 200 μίλια. Κατ' αυτόν τον κανόνα, κάθε παράκτιο κράτος ορίζει βάσει επιστημονικών δεδομένων τα TAC, τα οποία επιτρέπουν στα ψάρια να αναπαράγονται σε ικανοποιητικές ποσότητες. Κατόπιν καθορίζει τις ποσότητες τις οποίες μπορούν να αλιεύσουν οι δικοί του αλιείς και αυτές οι οποίες μπορούν να εκχωρηθούν σε τρίτα κράτη με ανταλλαγές ή με πώληση των δικαιωμάτων αλίευσης. Ο βασικός στόχος των TAC είναι, όπως βλέπουμε, να διατηρήσει και να βελτιώσει τις υπάρχουσες ζώνες αλιείας προς το συμφέρον τόσο των αλιέων όσο και των καταναλωτών.

Με ψήφισμα της 3^{ης} Νοεμβρίου 1976, που δημοσιεύτηκε στις 7 Μαΐου 1981, το Συμβούλιο συμφώνησε ότι τα κράτη μέλη θα επέκτειναν, με εναρμονισμένη ενέργεια, τα όρια των αλιευτικών τους ζωνών στα 200 μίλια από την 1^η Ιανουαρίου 1977, στα ανοικτά των ακτών τους προς τον Βόρειο Ατλαντικό και τη Βόρεια Θάλασσα, χωρίς αυτό να προδικάζει μια παρόμοια ενέργεια για τις άλλες αλιευτικές ζώνες της δικαιοδοσίας τους, ιδίως στη Μεσόγειο. Επομένως, από την 1^η Ιανουαρίου 1977, η αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κοινότητας κάλυπτε πολυάριθμες και αρκετά πλούσιες αλιευτικές περιοχές, ο έλεγχος της διατήρησης και διαχείρισης των οποίων έπρεπε να εξασφαλιστεί από την Κοινότητα.

Πραγματι, αν η επέκταση των *οικονομικών ζωνών* σε απόσταση 200 μιλίων από τις ακτές- ή σε διάμεση γραμμή όταν η απόσταση μεταξύ των ακτών δεν επιτρέπει την κάλυψη των 200 μιλίων –εκτείνει τα δικαιώματα των παράκτιων κρατών σε αυτές τις ζώνες , εκτείνει επίσης τις υποχρεώσεις τους . Η βασικότερη από αυτές είναι η διατήρηση των βιολογικών πόρων, η οποία, δεδομένης της αλληλεξάρτησης των αλιευτικών πόρων, είναι σημαντική όχι μόνο για τους αλιείς και τους καταναλωτές του παράκτιου κράτους , αλλά και γι' αυτούς των γειτόνων του .

Η διατήρηση αλιευτικών πόρων και η προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλίας είναι κοινός στόχος της πολιτικής της αλιείας και της *πολιτικής του περιβάλλοντος* . Οι οικολογικές επιπτώσεις της αλιείας και η βιώσιμη ανάπτυξη των πόρων λαμβάνονται υπόψη, ιδίως μέσω της συστηματικής διαβούλευσης με τους επιστήμονες κατά την εκπόνηση από την Επιτροπή των σχεδίων νομοθετικών μέτρων που αφορούν την εκμετάλλευση των πόρων .Αλλά οι προτάσεις της Επιτροπής, που βασίζονται πάνω στις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις , αναθεωρούνται κατά κανόνα προς τα επάνω από τους Υπουργούς τους υπεύθυνους για την αλιεία, οι οποίοι κατά τον ετήσιο ορισμό των ΤΑC υποκύπτουν συνήθως στις ισχυρές ομάδες πίεσης των αλιέων .

Η *αλιευτική έρευνα* είναι απαραίτητη τόσο για τη λήψη αποφάσεων όσο και για την εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής, ιδίως όσον αφορά τη διατήρηση και διαχείριση των πόρων. Μετά από ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ευρωπαϊκή αλιευτική έρευνα, το ειδικό πρόγραμμα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα των επιστημών και τεχνολογιών της θάλασσας (MAST III) δίνει την προτεραιότητα, όσον αφορά τη βασική έρευνα, στην οικολογία και στην οικονομία της αλιείας, ιδίως ως προς την αξιολόγηση του αντικτύπου της αλιείας στο υδάτινο περιβάλλον και την επιρροή των περιβαλλοντικών παραγόντων στον πλούτο και την κατανομή των αλιευτικών πόρων. Η εφαρμοσμένη έρευνα, όμως, επικεντρώνεται στη διατήρηση και την ανασύσταση των αλιευτικών αποθεμάτων καθώς και στις νέες μεθόδους αλίευσης.

7. Κατανομή των πόρων

Το κύριο πρόβλημα της σύλληψης και εφαρμογής της κοινής αλιευτικής πολιτικής ήταν εκείνο της ισότητας των όρων πρόσβασης, συνδεδεμένο με την κατανομή των πόρων . Σε αυτό το πεδίο, όπως και σε πολλά άλλα, η ελευθερία της κοινοτικής δράσης εμποδιζόταν από τα διάφορα συμφέροντα των κρατών μελών .Επτά εξ' αυτών, εκδιωχθέντα με τον κανόνα των 200 μιλίων από τα ύδατα όπου αλίευαν παραδοσιακά, έπρεπε να υποχωρήσουν, κυρίως στη Βόρεια θάλασσα . Έπρεπε λοιπόν να μοιραστούν μια πίτα, η οποία είχε γίνει πολύ μικρή από τα χρόνια της υπεραλίευσης . Δεδομένου ότι τα τρία κράτη, τα οποία είχαν προσχωρήσει στην Κοινότητα το 1973, διέθεταν ζώνες πολύ πιο ευρείες

και πιο πλούσιες από τα αρχικά κράτη, αυτά τα τελευταία εποφθαλμιούσαν τους πόρους των νέων εταίρων τους. Για υπεράσπιση των διεκδικήσεών τους προέβαλαν την Κοινοτική αρχή της ισότητας των όρων πρόσβασης και εκμετάλλευσης των πόρων των ευρισκόμενων στα θαλάσσια ύδατα τα εξαρτώμενα από τη δικαιοδοσία των κρατών μελών στα σκάφη τα φέροντα τη σημαία ενός κράτους μέλους. Αυτή η αρχή, η οποία είχε εγγραφεί στον κανονισμό του 1970, που καθόριζε τη διαρθρωτική πολιτική της αλιείας, είχε καταπολεμηθεί ζοηρά από τα υποψήφια για την ένταξη κράτη, τα οποία είχαν επιτύχει τον πρόσκαιρο παραμερισμό της μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 1982.

Πάνω σε αυτό το φόντο ύφανε η Επιτροπή, τον Οκτώβριο του 1976, τις πρώτες προτάσεις της για ένα κοινοτικό καθεστώς διατήρησης των αλιευτικών πόρων, αποτελούμενο από τριών ειδών μέτρα: τον περιορισμό της αλίευσης με τον ετήσιο ορισμό των ΤΑC την κατανομή των διαθέσιμων πόρων μεταξύ των αλιέων των κρατών μελών με ειδική μεταχείριση των παράκτιων αλιέων, και τα τεχνικά μέτρα διαχείρισης των πόρων και επιτήρησης του καθεστώτος. Επηκολούθησαν επί έξι χρόνια δύσκολες διαπραγματεύσεις στο Συμβούλιο, αντάξιες των γεωργικών <μαραθωνίων>. Αν και μάχες και συμβιβασμοί γίνονταν σε διάφορα σημεία, όπως τα προσωρινά μέτρα και οι εξωτερικές εκφάνσεις της πολιτικής της διατήρησης των πόρων, το κύριο σημείο της διαφωνίας ήταν βέβαια η κοινοτική ρύθμιση της πρόσβασης στους τόπους αλιείας και η διαφορά συμφερόντων σε αυτό το θέμα. Η Γαλλία και άλλα κράτη μέλη διεκδικούσαν τα <<ιστορικά δικαιώματα>>τους στους τόπους αλιείας στα βρετανικά ύδατα. Το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο κατείχε σχεδόν 60% των αλιευτικών πόρων της Κοινότητας, διεκδικούσε ένα προτιμησιακό καθεστώς για τους αλιείς του σε μια ζώνη 12 μιλίων από τις ακτές του.

Διαπληκτιζόμενα τα κράτη μέλη πλησίαζαν το 1982, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 100 της Πράξης προσχώρησης του 1972, ήταν το τελευταίο έτος της μεταβατικής περιόδου προς την ισότητα πρόσβασης στον τομέα της αλιείας. Το αργότερο κατ'αυτό το έτος, το Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 101 της Πράξης Ένταξης, όφειλε να θεσπίσει τις διατάξεις που θα ακολουθούσαν το μεταβατικό καθεστώς. Αν δεν το έκανε, θα έπρεπε να καθιερωθεί το καθεστώς της ελεύθερης πρόσβασης στον τομέα της αλιείας, όπως προβλεπόταν από τον κανονισμό του 1970 για την διαρθρωτική πολιτική της αλιείας. Ήταν άραγε αυτό το ενδεχόμενο; Ήταν οι άοκνες προσπάθειες της Επιτροπής; Ήταν η πίεση της κοινής γνώμης η οποία έκπληκτη έβλεπε τα θέματα της αλιείας να εμποδίζουν την οικονομική ολοκλήρωση της Ευρώπης; Όπως και να έχει το πράγμα, ξαφνικά τον Ιούνιο του 1981 Γάλλοι και Άγγλοι συμφωνούσαν πάνω σ'ένα συμβιβασμό, ο οποίος διατηρούσε βασικά το υπάρχον καθεστώς. Αυτό το καθεστώς θα παρατεινόταν για δέκα χρόνια, ενδεχομένως ανανεώσιμα. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα διατηρούσε μια αποκλειστική ζώνη 12 μιλίων από τις ακτές του, αλλά θα σεβαζόταν τα ιστορικά δικαιώματα των αλιέων των άλλων κρατών της Κοινότητας.

Καθώς η Επιτροπή είχε αμέσως προσαρμόσει τις προτάσεις της σ'αυτόν τον γαλλο-αγγλικό συμβιβασμό, μπορούσε το κοινοτικό καθεστώς

διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων να τεθεί σε ισχύ ήδη πριν από την 31^η Δεκεμβρίου 1982. Αλλά τον Οκτώβριο του 1982, η Δανία έπαιρνε τη θέση του ελεύθερου σκοπευτή, ζητώντας μια αύξηση των ποσοτώσεων που είχαν εκχωρηθεί στους αλιείς της μέσα στο πακέτο της συμφωνίας. Χρειάστηκαν ακόμη πολλές συζητήσεις και μερικές γραφικές σκηνές, όπως εκείνη του απόπλου τον Ιανουάριο του 1983 ενός δανέζικου αλιευτικού στολίσκου προς κατάκτηση των βρετανικών υδάτων (!), πριν επανέλθει η Δανία στην τάξη και υιοθετηθεί επιτέλους, στις 25 Ιανουαρίου 1983, ένα σύνολο κανονισμών αφορώντων την κοινοτική πολιτική διατήρησης των αλιευτικών πόρων. Αυτή η πολιτική αποτελείται από μια εσωτερική και μια εξωτερική πτυχή, τις οποίες εξετάζουμε διαδοχικά παρακάτω.

8. Εσωτερικά θέματα

Το νέο κοινοτικό *καθεστώς αλιείας και υδατοκαλλιέργειας*, το οποίο θεσπίστηκε το Δεκέμβριο του 1992, αντικατέστησε το καθεστώς που είχε εγκαθιδρυθεί στις 25 Ιανουαρίου 1983 διατηρώντας, όμως, ορισμένα κερτημένα του προηγούμενου καθεστώτος, ιδίως : την περιορισμένη πρόσβαση στη ζώνη των 12 μιλίων, το ιδιαίτερο καθεστώς για την πλούσια ζώνη αναπαραγωγής εκτός των ακτών της Σκωτίας γνωστή ως << Shetland box >>, τη σχετική σταθερότητα για την κατανομή των δυνατοτήτων αλιείας στις περιπτώσεις στις οποίες τα ποσοστά εκμετάλλευσης είναι περιορισμένα. Καλύπτει το σύνολο των δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης των ζώντων υδατικών πόρων, καθώς και τη μεταποίηση και διάθεση στο εμπόριο των προϊόντων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Έχει σαν βασικό στόχο την αντιμετώπιση της μείωσης των αποθεμάτων και την εξασφάλιση της υπεύθυνης και μακρόπνοης εκμετάλλευσης των αλιευτικών πόρων, προπαντός χάρη στη θέσπιση ενός κατάλληλου πλαισίου διατήρησης και προστασίας αυτών των πόρων.

Για τον σκοπό αυτόν προβλέπονται τα εξής συγκεκριμένα μέτρα : θέσπιση ενός κοινοτικού καθεστώτος αδειών αλιείας, που το διαχειρίζονται τα κράτη μέλη και εφαρμόζεται σε όλα τα αλιευτικά σκάφη της Κοινότητας τόσο στα χωρικά της ύδατα όσο και σε εκείνα τρίτων χωρών, χορήγηση και διαχείριση από τα κράτη μέλη ειδικών αδειών αλιείας (αδειών εκμετάλλευσης συγκεκριμένων αλιευμάτων, καθορισμός σε πολυετή βάση προγραμμάτων προσανατολισμού για τους αλιευτικούς στόλους, καθώς και των στόχων και της μεθοδολογίας για την αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας, με σκοπό την επίτευξη μιας διαρκούς ισορροπίας μεταξύ των πόρων και της εκμετάλλευσής τους,

εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος διαχείρισης των προσπαθειών της αλιείας σχετικά με ορισμένες ζώνες και ορισμένους πόρους της κοινοτικής αλιείας, και εφαρμογή ενός κοινοτικού καθεστώτος επιτήρησης του στόλου του τομέα .

Όταν, για ένα είδος ή για συγγενή είδη, φαίνεται αναγκαίο να περιοριστεί ο όγκος των αλιευμάτων, τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα (TAC) κατ' αποθέματα ή ομάδες αποθεμάτων , το διαθέσιμο μέρος για την Κοινότητα, η κατανομή αυτού του μέρους μεταξύ των κρατών μελών, το σύνολο των αλιευμάτων που μπορεί να εκχωρηθούν σε τρίτα κράτη και οι ειδικές συνθήκες υπό τις οποίες πρέπει να γίνεται η αλίευση καθορίζονται κάθε χρόνο . Το ίδιο συμβαίνει με τον καθορισμό των τιμών προσανατολισμού των αλιευτικών προϊόντων . **Η ετήσια κατανομή των ποσοτώσεων αλιείας** μεταξύ των κρατών μελών είναι πρακτικά τόσο δύσκολη όσο και ο ετήσιος ορισμός των γεωργικών τιμών . Στη μια όπως και στην άλλη περίπτωση πρέπει να βρίσκεται μια περισπούδαστη ποσοτική και ποιοτική σύνθεση για να ικανοποιούνται όλα τα κράτη μέλη .

Τόσο ο ετήσιος ορισμός των (TAC) όσο και η κατανομή τους μεταξύ των κρατών μελών βασίζονται, βέβαια, σε ορισμένα κριτήρια. **Ο ορισμός των TAC** λαμβάνει υπόψη όχι μόνον τις επιστημονικές γνωματεύσεις για την αναγκαία προστασία των τόπων αλίευσης και των αλιευτικών αποθεμάτων, αλλά και τα συμφέροντα των καταναλωτών και των αλιέων της Κοινότητας . Λέχθηκε παραπάνω ότι, συχνά, αυτά τα τελευταία συμφέροντα μετρούν περισσότερο από τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις . Πάντως , ο ετήσιος ορισμός των TAC λαμβάνει υπόψη επίσης τις συμφωνίες της Κοινότητας με τρίτα κράτη , όπως η Νορβηγία , η Σουηδία και ο Καναδάς . Η κατανομή των TAC μεταξύ των κρατών μελών (ποσοτώσεις αλιείας) λαμβάνει υπόψη, από την πλευρά της, τις παραδοσιακές δραστηριότητες αλιείας, την ενδεχόμενη απώλεια των δυνατοτήτων αλίευσης στα ύδατα τρίτων χωρών και τις ειδικές ανάγκες περιοχών οι οποίες εξαρτώνται ιδιαίτερα από την αλιεία και από συναφείς βιομηχανίες . Για να βελτιώνονται οι όροι εκμετάλλευσης των πόρων, **ειδικές άδειες αλιείας** μπορεί να χορηγούνται στα κοινοτικά σκάφη και στα σκάφη υπό σημαία τρίτης χώρας που αλιεύουν στην κοινοτική αλιευτική ζώνη ή, αντίστροφα, στα κοινοτικά σκάφη που αλιεύουν στα ύδατα τρίτης χώρας στο πλαίσιο αλιευτικής συμφωνίας .

Η πολιτική διαχείρισης των πόρων, που βασιζόταν παραδοσιακά στον ποσοτικό περιορισμό των αλιευμάτων συμπληρώθηκε, το 1995, με τη δημιουργία ενός **καθεστώτος διαχείρισης της αλιευτικής προσπάθειας** . Ο βασικός κανονισμός ορίζει τα κριτήρια και τις διαδικασίες για τον έλεγχο του δυναμικού των στόλων και των αλιευμάτων στα κοινοτικά ύδατα του Ατλαντικού και στοχεύει στη χωρική κατανομή της αλιευτικής προσπάθειας εις τρόπον ώστε να διατηρηθούν οι υπάρχουσες ισορροπίες

μεταξύ των διαφόρων ζωνών . Επ' αυτής της βάσης ένας άλλος κανονισμός θεσπίζει ένα καθεστώς διαχείρισης της αλιευτικής προσπάθειας σε ορισμένες ζώνες του Ατλαντικού, καθορίζοντας για κάθε κράτος μέλος και για κάθε τόπο αλιείας το μέγιστο ετήσιο επίπεδο της αλιευτικής προσπάθειας , που ορίζεται σχετικά με το δυναμικό του στόλου και τις δραστηριότητες σε μέρες εξόδου . Το καθεστώς αυτό τείνει να εξασφαλίσει τη μη αύξηση των συνολικών προσπαθειών αλιείας, την πλήρη εκμετάλλευση των δυνατοτήτων αλιείας από κάθε κράτος μέλος, τον σεβασμό της αρχής της σχετικής σταθερότητας και τη διατήρηση των πόρων σε ορισμένες ιδιαίτερα ευαίσθητες ζώνες .

Για την προστασία των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και ειδικά των ιχθυοδίων, τεχνικά μέτρα διατήρησης ορίζονται, μεταξύ άλλων, για τα δίχτυα, τα δευτερεύοντα αλιεύματα, τα επιτρεπόμενα μεγέθη των ψαριών και τους περιορισμούς αλίευσης σε ορισμένες ζώνες ή περιόδους ή ακόμη με ορισμένα μηχανικά μέσα . Τα δίχτυα των οποίων το πλέγμα είναι μικρότερο από το επιτρεπόμενο δεν μπορούν να βρίσκονται πάνω στο σκάφος εκτός αν είναι διευθετημένα και τακτοποιημένα έτσι ώστε η χρήση τους να μην είναι εόκολη . Τα παρασυρόμενα απλαδή δίχτυα απαγορεύονται στην αλιεία ορισμένων ειδών σε ορισμένα ύδατα . Απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται για την αλιεία εκρηκτικές ύλες, δηλητήριο, υπνωτικές ουσίες ή πυροβόλα όπλα . Τα ψάρια που δεν έχουν το επιτρεπόμενο μέγεθος δεν μπορεί να διατηρούνται επί του σκάφους, να αποβιβάζονται, να μεταφέρονται, να πωλούνται ή να αποθηκεύονται, αλλά πρέπει αμέσως να ρίχνονται στη θάλασσα. Τα κυκλωτικά δίχτυα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνο για την αλίευση συγκεκριμένων ειδών χωρίς κίνδυνο για τα θαλάσσια θηλαστικά .

Όλα τα αλιεύματα ενός αποθέματος ή μιας ομάδας αποθεμάτων υποβαλλομένων σε ποσοτώσεις, που γίνονται από τα αλιευτικά σκάφη ενός κράτους μέλους , καταλογίζονται στην ποσόστωση που αναλογεί σ' αυτό το κράτος. Όταν τα αλιεύματα ενός αποθέματος ή μιας ομάδας αποθεμάτων εξαντλήσουν την αναλογούσα σ' ένα κράτος μέλος ποσόστωση, αυτό ορίζει την ημερομηνία από την οποία απαγορεύεται η αλιεία αυτού του είδους. Πάντως η τελική απόφαση ως προς αυτό το θέμα ανήκει στην Επιτροπή, η οποία πληροφορεί τα άλλα κράτη μέλη. Το 1993, π.χ., η Επιτροπή απαγόρευσε 72 αλιευτικές δραστηριότητες, λόγω της εξάντλησης ενός ΤΑC ή μιας ποσόστωσης. Όταν η Επιτροπή πληροφορεί τα κράτη μέλη για την προσεχή παύση αλιείας λόγω εξάντλησης του ΤΑC, της ποσόστωσης , της εκχώρησης ή του διατεθειμένου στην Κοινότητα μέρους, είναι δυνατόν ορισμένα κράτη μέλη να έχουν υπεραλίευσει, ενώ άλλα να μην έχουν εξαντλήσει την ποσόστωσή τους. Σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει δυνατότητα ανταλλαγών των ποσοστώσεων μετά από ανακοίνωση στην Επιτροπή . Υπάρχουν επίσης κανόνες που αποβλέπουν στην επανόρθωση των ζημιών που προκαλούνται από την παύση ορισμένων δραστηριοτήτων αλιείας.

Η βέλτιστη εκμετάλλευση των πόρων απαιτεί μια *διαρκεί επιτήρηση της αλιείας* με ειδικά σκάφη . Αυτή η επιτήρηση παρουσιάζει ορισμένες ειδικές δυσκολίες για την Κοινότητα, η οποία δεν διαθέτει δικές της εξουσίες και δικά της μέσα επιβολής, αλλά οφείλει να βασίζεται σ' εκείνα των κρατών μελών. Για να

εξασφαλίζεται ο σεβασμός των περιορισμών των δυνατοτήτων αλίευσης, οι αρχές των κρατών μελών οφείλουν να επιθεωρούν τα αλιευτικά σκάφη σύμφωνα με κοινούς κανόνες και μεθόδους, περιλαμβανομένης της δια δορυφόρου εποπτείας των αλιευτικών που φέρουν τη σημαία τους. Οι κυβερνήτες των αλιευτικών σκαφών, από την πλευρά τους, οφείλουν να τηρούν ένα ημερήσιο κατάστιχο στο οποίο καταγράφονται οι ποσότητες κάθε αλιευθέντος και κρατηθέντος είδους και να υποβάλλουν στις αρχές του τόπου αποβιβασμού μια δήλωση εμφανίσιμα τις αποβιβάσθεισες ποσότητες. Ένας κοινοτικός πίνακας των αλιευτικών σκαφών καθορίζει τις λεπτομέρειες συλλογής των στοιχείων που είναι απαραίτητα για τον προσδιορισμό των αλιευτικών προσπαθειών, οι οποίες εφαρμόζονται στα αλιευτικά αποθέματα από τα κοινοτικά σκάφη, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισόρροπη εκμετάλλευση των αποθεμάτων. Εξάλλου, ένας κανονισμός ορίζει τα χαρακτηριστικά των αλιευτικών σκαφών.

Οι ελεγκτές των κρατών μελών, ελέγχονται, όμως, από την Επιτροπή. Αυτή ασκεί την εξουσία ελέγχου του σεβασμού από τα κράτη μέλη των ΤΑC, των ποσοστώςσεων και των τεχνικών μέτρων διατήρησης δια της αποστολής των επιθεωρητών της στους αλιευτικούς λιμένες των κρατών μελών και στα πλοία επιθεώρησης των αλιευτικών σκαφών στα κοινοτικά ύδατα καθώς και σε ορισμένα διεθνή ύδατα. Η Επιτροπή ενάγει για παράβαση του κοινοτικού δικαίου τα κράτη μέλη τα οποία ξεπερνούν τις ποσοστώςσεις αλιείας που τους έχουν διατεθεί ή δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους σε θέματα ελέγχου της αλίευσης και διατήρησης των αλιευτικών πόρων. Εξάλλου η Κοινότητα συμμετέχει χρηματοδοτικά στις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα κράτη μέλη προκειμένου να εξασφαλίσουν την τήρηση του κοινοτικού συστήματος για τη διατήρηση και τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων.

Το κοινοτικό καθεστώς διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων, που ιδρύθηκε το 1983 δεν αφορούσε την *Μεσόγειο*. Οι αλιευτικοί πόροι αυτής της θάλασσας, απειλούμενοι ιδιαίτερα από τη μόλυνση και την υπερεκμετάλλευση, έπρεπε να προστατευθούν με ιδιαίτερο καθεστώς. Το πρώτο στάδιο αυτού του καθεστώτος ιδρύθηκε με κανονισμό του Συμβουλίου της 28^{ης} Νοεμβρίου 1991, ο οποίος προσφέρει ένα κοινοτικό πλαίσιο στις ειδικές δράσεις διατήρησης και διαχείρισης των *αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο*. Οι δράσεις που μπορεί να χρηματοδοτηθούν από την Κοινότητα αφορούν, ιδίως, την αναδιάρθρωση της παραδοσιακής αλιείας, τη διευθέτηση των ειδικών αλιευμάτων (σπόγγων, κοραλιών, αχινών), τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη ενός δικτύου στατιστικής και συντονισμού της έρευνας και της επεξεργασίας επιστημονικών δεδομένων. Ένας κανονισμός εναρμονίζει ορισμένα τεχνικά μέτρα που εφαρμόζονται στις αλιευτικές δραστηριότητες στη Μεσόγειο. Τεχνικά μέτρα υπάρχουν επίσης για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων στα ύδατα της Βαλτικής. Ένας ειδικός κανονισμός, που αφορά την αλιεία στη Βαλτική θάλασσα, στοχεύει στην προοδευτική προσαρμογή της Φινλανδίας και της Σουηδίας στην κοινή αλιευτική πολιτική.

9. Εξωτερικά θέματα

Τα εξωτερικά θέματα της πολιτικής των αλιευτικών πόρων ρυθμίζονται από το ψήφισμα του Συμβουλίου της 3^{ης} Νοεμβρίου 1976, γνωστό ως <<συμφωνίες της Χάγης>>, το οποίο δημοσιεύτηκε στις 7 Μαΐου 1981. Με αυτό το ψήφισμα το Συμβούλιο συμφωνούσε ότι από την 1^η Ιανουαρίου 1977 η εκμετάλλευση από αλιευτικά σκάφη τρίτων χωρών των πόρων που ευρίσκονται στην οικονομική ζώνη της Κοινότητας θα διέπετο από συμφωνίες μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερόμενων χωρών. Συμφωνούσε επίσης για την ανάγκη να εξασφαλίζεται, με τις αρμόζουσες *κοινοτικές συμφωνίες*, απόκτηση δικαιωμάτων για τους αλιείς της Κοινότητας στα ύδατα τρίτων χωρών καθώς και η διατήρηση των υπαρχόντων δικαιωμάτων. Γι' αυτόν τον σκοπό ανέθετε στην Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες για τη σύναψη συμφωνιών- πλαισίων σχετικά με τους γενικούς όρους πρόσβασης στους πόρους που ευρίσκονται τόσο στις αλιευτικές ζώνες αυτών των χωρών όσο και στις αλιευτικές ζώνες των κρατών μελών της Κοινότητας.

Όλα αυτά σήμαιναν ότι, στο τέλος του 1976, ενώ δεινίχε ακόμη ρυθμίσει τα εσωτερικά της αλιευτικά προβλήματα, η Κοινότητα εμφανιζόταν ήδη σαν ενιαίο παράκτιο κράτος και υποχρέωνε ιδίως τα τρίτα κράτη που ήθελαν να αποκτήσουν δικαιώματα στις αλιευτικές ζώνες των κρατών μελών να συνάψουν συμφωνία μ' εκείνη. Πράγματι, κάθε συμφωνία-πλαίσιο την οποία διαπραγματευόταν η Επιτροπή στο όνομα της Κοινότητας περιείχε τη σιωπηρή αναγνώριση της δικαιοδοσίας της Κοινότητας επί της *κοινοτικής ζώνης των 200 μιλίων*, το δικαίωμά της να ορίζει τα ΤΑC σε αυτή τη ζώνη και την εξουσία της να εκχωρεί τα πλεονάσματα αυτών των ΤΑC σε τρίτες χώρες και τα πλεονάσματα των τρίτων χωρών στα κράτη μέλη της.

Έκτοτε, πολλές συμφωνίες αλιείας συνήφθησαν μεταξύ της Κοινότητας και χωρών που διαθέτουν πλούσια ύδατα, όπως η Μαδαγασκάρη, η Αγκόλα, η Μαυριτανία, το Μαρόκο, η Μοζαμβίκη, οι Σευχέλες και η Σενεγάλη. Αυτές οι συμφωνίες και οι περιοδικές ανανεώσεις τους διαπραγματεύονται από την Επιτροπή και συνάπτονται μετά από απόφαση του Συμβουλίου συχνά υπό τη μορφή ανταλλαγής επιστολών, οι οποίες καθορίζουν τα αλιευτικά δικαιώματα της Κοινότητας και την οικονομική αποζημίωση την οποία πρέπει να καταβάλει αυτή στη χώρα του ενδιαφερόμενου κράτους. Το 1996, εικοσιέξι αλιευτικές συμφωνίες κάλυπταν το 25% περίπου των κοινοτικών αναγκών και ήταν πολύ σημαντικές για τον τομέα της αλιείας εξασφαλίζοντας έναν σημαντικό αριθμό θέσεων απασχόλησης τόσο μέσα στην ΕΕ όσο και στα κράτη εταίρους.

Σε πολυμερές επίπεδο, η Κοινότητα συμμετέχει, είτε ως μέλος είτε ως παρατηρητής, στις εργασίες πολλών διεθνών οργανισμών, όπως η οργάνωση

ταλιείας του Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NAFO), το Διεθνές Συμβούλιο για την εξερεύνηση της θάλασσας (CIEM) και η διεθνής Επιτροπή Αλιείας στη Βαλτική Θάλασσα (IBSFC). Η Κοινότητα έχει υπογράψει τη συμφωνία για την εφαρμογή του μέρους XI της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θαλάσσης, που αφορά την εκμετάλλευση του θαλασσιού βυθού. Η Κοινότητα επηρέασε πολύ τη συμφωνία, που συνάφθηκε τον Αύγουστο του 1995 στο πλαίσιο της ίδιας σύμβασης, για τα αλληλεπικαλυπτόμενα αποθέματα και τα λίαν αποδημητικά είδη, όπως ο τόνος και ο ξιφίας. Προσχώρησε εξάλλου στη συμφωνία του FAO, με βάση την οποία τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύτηκαν να επιτηρούν τις αλιευτικές δραστηριότητες στην ανοικτή θάλασσα των πλοίων που φέρουν τη σημαία τους όσον αφορά τα διεθνή μέτρα διατήρησης και διαχείρισης.

Μετά από αρκετά βίαια επεισόδια μεταξύ των канаδικών αρχών και ισπανικών αλιευτικών, μια συμφωνία συνάφθηκε μεταξύ της Κοινότητας και του Καναδά στο πλαίσιο της σύμβασης NAFO για την κατανομή του TAC του Χάλιμπατ της Γροιλανδίας και για τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε αυτή τη ζώνη. Για την επίτευξη του τελευταίου στόχου το Συμβούλιο θέσπισε διάφορα μέτρα : την κατάρτιση πιλοτικού προγράμματος επιτήρησης των αλιευτικών σκαφών της Κοινότητας που δρουν στη ζώνη NAFO , την κατάρτιση πιλοτικού σχεδίου παρακολούθησης σε αυτή τη ζώνη, τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής του προγράμματος διεθνούς κοινής επιθεώρησης και τον καθορισμό μέτρων διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων στη ζώνη NAFO .

10. Κοινή οργάνωση των αγορών

Αντίθετα από την πολιτική διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων, η πραγματοποίηση της *κοινής αγοράς* για τα αλιευτικά προϊόντα δεν παρουσίασε ιδιαίτερα προβλήματα . Προβλεπόταν, εξάλλου, από τη Συνθήκη, τα άρθρα 38 και 40 της οποίας δήλωναν ότι η λειτουργία και ανάπτυξη της κοινής αγοράς γεωργικών προϊόντων(μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και τα αλιευτικά) έπρεπε να συνοδεύονται από την εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής και ότι αυτή έπρεπε, ιδίως , να περιλαμβάνει μια κοινή οργάνωση των αγορών. Τεθείσα σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 1970, η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της αλιείας τροποποιήθηκε έκτοτε πολλές φορές. Ο τελευταίος κανονισμός επί του θέματος, που εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 17 Δεκεμβρίου 1993, αποσκοπεί στην προσαρμογή των μηχανισμών στήριξης στην εξέλιξη των όρων παραγωγής και διάθεσης στην αγορά .

Ένα από τα απαραίτητα μέτρα για τη λειτουργία της κοινής οργάνωσης των αγορών, το οποίο αποβλέπει στην εξάλειψη από την αγορά προϊόντων μη ικανοποιητικής ποιότητας και στη διευκόλυνση των εμπορικών σχέσεων, είναι η εφαρμογή *κοινών προδιαγραφών* εμπορίας αυτών των προϊόντων. Πράγματι, ένας κανονισμός καθορίζει κοινές προδιαγραφές εμπορίας για ορισμένους νωπούς ιχθείς ή διατηρημένους με απλή ψύξη οι οποίοι προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και

αντιπροσωπεύουν περίπου 60% της κοινοτικής παραγωγής και 80% των εισαγωγών . Σύμφωνα με αυτόν τον κανονισμό η φρεσκάδα των ψαριών είναι καθοριστική για την εκτιμησή της ποιότητάς τους . Οι κοινές προδιαγραφές εμπορίας συνίστανται, επομένως , σε μια κατανομή, αφενός , κατά κατηγορίες φρεσκάδας και, αφετέρου, σε μιαν άλλη κατανομή κατά κατηγορίες μεγέθους, επίσης απαραίτητες για να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις των καταναλωτών .

Η εφαρμογή αυτών των προδιαγραφών απαιτεί έναν έλεγχο της τυποποίησης των προϊόντων. Γι' αυτό τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλλουν αυτά τα προϊόντα σε έλεγχο, ο οποίος μπορεί να γίνεται σε όλα τα στάδια της εμπορίας καθώς και κατά τη μεταφορά τους. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για να κυρώνουν τις παραβάσεις στις προδιαγραφές εμπορίας .

Η προσαρμογή της προσφοράς στις απαιτήσεις της αγοράς επαφίεται στις οργανώσεις των παραγωγών (ΟΠ), οι οποίες , πάντως , δεν πρέπει να κατέχουν δεσπόζουσα θέση μέσα στη κοινή αγορά. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις ΟΠ που τους το ζητούν, εάν πληρούν ορισμένους όρους, Μπορούν να τους παρέχουν ενισχύσεις κατά τη διάρκεια των τριών ετών μετά την αναγνωρισή τους, για να διευκολύνουν τη λειτουργία τους καθώς και τις επενδύσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή των κοινών κανόνων .

Για τα κύρια νωπά και κατεψυγμένα προϊόντα ορίζεται μια **τιμή προσανατολισμού** στην αρχή της αλιευτικής περιόδου. Αυτή η τιμή βασίζεται στον μέσο όρο των τιμών που έχουν διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων αλιευτικών περιόδων στις χονδρικές αγορές ή σε αντιπροσωπευτικά λιμάνια. Λαμβάνει υπόψη τις προοπτικές εξέλιξης της παραγωγής και της ζήτησης καθώς και την ανάγκη να εξασφαλιστεί η σταθερότητα των τιμών στις αγορές, να επιτυγχάνεται ένα ικανοποιητικό εισόδημα για τους παραγωγούς , αλλά συγχρόνως να λαμβάνονται υπόψη και τα συμφέροντα των καταναλωτών .Μια κοινοτική **τιμή απόσυρσης** ορίζεται ανάλογα με τη φρεσκάδα, το μέγεθος ή το βάρος και την εμφάνιση του προϊόντος , αλλά πρέπει να είναι ίση προς τουλάχιστον το 70% και να μην ξεπερνάει το 90% της τιμής προσανατολισμού.

Μέσα σ' αυτήν την ψαλίδα οι οργανώσεις των παραγωγών μπορούν να ορίζουν μια **τιμή απόσυρσης** κάτω από την οποία δεν πωλούν τα προϊόντα που προσκομίζουν τα μέλη τους . Σ' αυτήν την περίπτωση οι ΟΠ οφείλουν να χορηγούν μια χρηματική αντιστάθμιση στους παραγωγούς για τις ποσότητες των κύριων νωπών ή κατεψυγμένων προϊόντων, τα οποία αποσύρουν από την αγορά . Για την χρηματοδότηση αυτών των μέτρων απόσυρσης , οι οργανώσεις παραγωγών συνιστούν ταμεία παρέμβασης που τροφοδοτούνται από συνεισφορές υπολογιζόμενες επί των πωλουμένων ποσοτήτων ή προστρέχουν σ' ένα σύστημα συνδρομής.

Προς ενίσχυση των δράσεων των ΟΠ τα κράτη μέλη χορηγούν μια **χρηματοοικονομική αποζημίωση** στις οργανώσεις, οι οποίες κάνουν παρεμβάσεις σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία. Η χρηματοοικονομική αποζημίωση χορηγείται μόνον για τα προϊόντα τα οποία ενώ τέθηκαν προς πώληση υπό συνηθείς συνθήκες, δεν βρήκαν αγοραστή στην κοινοτική τιμή απόσυρσης. Τα προϊόντα τα οποία λαμβάνουν χρηματοοικονομική αποζημίωση πρέπει να διατεθούν με σκοπό άλλον από την ανθρώπινη κατανάλωση. Πάντως ορισμένα προϊόντα, τα οποία αποτραβιούνται από την αγορά στην τιμή απόσυρσης μπορούν να τύχουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μιας **πριμοδότησης μεταφοράς**, η οποία αποβλέπει στη μείωση των περιπτώσιων αποσύρσεων και στην πραγματοποίηση οικονομικών συνθηκών επιτρεπουσών τη μεταγενέστερη χρησιμοποίησή τους για ανθρώπινη κατανάλωση.

Η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των αλιευτικών προϊόντων περιλαμβάνει επίσης το καθεστώς των ανταλλαγών με τρίτες χώρες. Για τα βασικά αλιευτικά προϊόντα, μια τιμή << ελεύθερο στα σύνορα >> ορίζεται με βάση τις τιμές που ισχύουν στα κράτη μέλη. Ανάλογα με τα προϊόντα, διάφορα μέτρα προβλέπονται στην περίπτωση που η τιμή << ελεύθερο στα σύνορα >> παραμένει χαμηλότερη από την τιμή αναφοράς επί τουλάχιστον τρεις συνεχείς ημέρες και που σημαντικές ποσότητες προϊόντων εισάγονται από τρίτες χώρες. Πάντως, τα αλιευτικά σκάφη τρίτων χωρών μπορούν να εκφορτώνουν απευθείας και να διαθέτουν στο εμπόριο τα αλιεύματά τους στους λιμένες της Κοινότητας, υπό την επιφύλαξη των ειδικών όρων που ισχύουν για θέματα υγειονομικού ελέγχου, δήλωσης και τιμών. Στο μέτρο που χρειάζεται για να επιτραπεί μια σημαντική οικονομική εξαγωγή αλιευτικών προϊόντων με βάση τις τιμές αυτών των προϊόντων στην παγκόσμια αγορά, η διαφορά μεταξύ αυτών των τιμών και των κοινοτικών τιμών μπορεί να καλυφθεί με επιστροφές κατά την εξαγωγή.

11. Πολιτική διαρθρώσεων

Η αλιεία είναι ένας τομέας τόσο ευπαθής όσο ο γεωργικός τομέας. Η παραγωγή εξαρτάται, πράγματι, από πολλούς παράγοντες ανεξάρτητους από τη θέληση των παραγωγών: τον καιρό, τη ρύπανση των υδάτων, την οριοθέτηση των αλιευτικών ζωνών. Ο τομέας της θαλάσσιας αλιείας, που αποτελεί το κύριο μέρος του γενικού τομέα της αλιείας, παρουσιάζει μιαν ιδιότυπη κοινωνική διάρθρωση και συχνά πολύ σκληρές συνθήκες ζωής και εργασίας. Η αλιεία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την οικονομία ορισμένων παράκτιων, συχνά λιγότερο ευνοημένων περιοχών και αντιπ-

ροσωπεύει ένα μεγάλο μέρος του εισοδήματος των κατοίκων τους .Γι' αυτούς τους λόγους πρέπει η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της αλιείας να συμπληρώνεται από μια κοινή πολιτική των διαρθρώσεων της αλιείας . Αυτή η ανάγκη αναγνωρίστηκε ήδη από το 1970 και γι' αυτό ο κανονισμός που θέσπιζε την κοινή διαρθρωτική πολιτική στον τομέα της αλιείας υιοθετήθηκε συγχρόνως με τον κανονισμό για την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των προϊόντων αλιείας .

Παρά τα διαρθρωτικά μέτρα, τα οποία εφαρμόστηκαν έτσι κατά τις δεκαετίες του 1970 και του 1980, ο αλιευτικός τομέας αντιμετώπιζε, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μια σοβαρή διαρθρωτική κρίση, η οποία χαρακτηριζόταν ιδίως από: χρόνια και εξαπλούμενη υπερδυναμικότητα των αλιευτικών στόλων, υπερβολική κεφαλαιοποίηση και υπερχρέωση των επιχειρήσεων, περιορισμό ορισμένων αλιευτικών μεθόδων για τη συντήρηση των πόρων, συμμόρφωση προς τους κοινοτικούς κανόνες υγιεινής (υγείας, ποιότητας των προϊόντων καθώς και ασφάλειας στην εργασία στα αλιευτικά σκάφη . Εξάλλου, πολλές παράκτιες περιοχές έπασχαν από έναν ευαίσθητο κοινωνικο-οικονομικό ιστό, ιδιαίτερα οι ζώνες οι εξαρτώμενες από την αλιεία, για τις οποίες η αλιεία ήταν συχνά η μοναδική δραστηριότητα (μαζί με τις εξαρτώμενες από αυτήν δραστηριότητες).

Λαμβάνοντας υπόψη την επιδείνωση των διαρθρωτικών προβλημάτων του τομέα της αλιείας , η Κοινότητα, κατά την αναμόρφωση των διαρθρωτικών ταμείων, τον Ιούλιο του 1993, αποφάσισε τη δημιουργία ενός *χρηματοδοτικού μέσου προσανατολισμού της αλιείας (ΧΜΠΑ)* . Συγκεντρώνοντας το σύνολο των χρηματοδοτικών μέσων που διατίθενται για διαρθρωτικές ενέργειες στον τομέα της αλιείας και που εξαρτιόταν άλλοτε από τις κοινές πολιτικές τόσο της αλιείας όσο και της γεωργίας , το ΧΜΠΑ έχει ως αποστολές : να συμβάλλει στην επίτευξη διαρκούς ισορροπίας μεταξύ των πόρων και της εκμετάλλευσής των, να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των διαρθρώσεων εκμετάλλευσης και την ανάπτυξη οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων στον τομέα, και να βελτιώνει τον εφοδιασμό και την αξιοποίηση των προϊόντων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας .

Το ΧΜΠΑ μπορεί να συμμετέχει στη χρηματοδότηση επενδύσεων και δράσεων που συμβάλλουν σε μια ή περισσότερες από τις αποστολές του, στους ακόλουθους τομείς :

- αναδιάρθρωση και ανανέωση του αλιευτικού στόλου
- εκσυγχρονισμός του αλιευτικού στόλου
- βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και διάθεσης στο εμπόριο των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας και διευθέτηση της παράκτιας ζώνης

- εξοπλισμός των λιμένων αλιείας
- έρευνα αγορών
- ειδικά μέτρα.

Ένας κανονισμός του συμβουλίου ενέταξε τη διαρθρωτική πτυχή της κοινής αλιευτικής πολιτικής στο νομικό μηχανισμό των διαρθρωτικών ταμείων από την 1^η Ιανουαρίου 1994. Αυτός ο κανονισμός προσδιορίζει ότι το ΧΜΠΑ μπορεί να συμβάλει στη χρηματοδότηση δράσεων που αφορούν : την εφαρμογή πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού (ΠΠΠ), ιδίως όσον αφορά την προσαρμογή των αλιευτικών προσπαθειών, τον επαναπροσανατολισμό των δραστηριοτήτων και την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό των σκαφών, τις ενισχύσεις των επενδύσεων στα πεδία της υδατοκαλλιέργειας, της διευθέτησης των παράκτιων περιοχών, του εξοπλισμού των λιμένων αλιείας και της μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων της αλιείας. Άλλα μέτρα, όπως η προώθηση και αναζήτηση νέων αγορών και η προσωρινή παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Καθορίζει επίσης συνοδευτικά μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα συνδεδεμένα με την αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας υπέρ των πιο ηλικιωμένων αλιέων(πρόωρη συνταξιοδότηση, πριμοδοτήσεις για την οριστική παύση της αλιευτικής δραστηριότητας).

Βέβαια οι περισσότερες από τις παράκτιες κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία βρίσκονται στις ζώνες που ενισχύονται από τα διαρθρωτικά ταμεία (ζώνες που καλύπτονται από τους στόχους 1,2 και 5β της διαρθρωτικής πολιτικής). Αλλά, ένα όγδοο των αλιέων των κρατών μελών βρίσκεται εκτός αυτών των ζωνών. Επιπλέον, γενικά, η ζώνη στο σύνολο είναι εκείνη που ωφελείται από τα διαρθρωτικά ταμεία, ενώ ο τομέας της αλιείας και οι ίδιοι οι αλιείς δεν είναι συνήθως σε θέση να ωφεληθούν από τα περισσότερα διαρθρωτικά μέτρα. Πράγματι, λόγω του μεγάλου ατομικισμού της αλιείας, αυτός ο τομέας αντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες να επωφεληθεί από τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις, εκτός εκείνων του στόχου 5 α (ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών επιχειρήσεων). Ακόμη και αυτός ο ειδικός για την αλιεία στόχος των διαρθρωτικών ταμείων, δεν μπορεί να παρέμβει παρά μόνο για σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα του τομέα, αλλά δεν μπορεί να παρέχει κοινωνικοοικονομικές ενισχύσεις.

Γι' αυτούς τους λόγους, η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της σχετικά με τους προσανατολισμούς των κοινοτικών πρωτοβουλιών για την περίοδο 1994-1999, πρότεινε στα κράτη μέλη μια *ειδική πρωτοβουλία για τον αλιευτικό τομέα (PESCA)*, συμπληρωματική των διαρθρωτικών ενισχύσεων που διατίθενται μέσω των κοινοτικών πλαισίων στήριξης. Οι κύριοι στόχοι της PESCA είναι να βοηθήσει τον αλιευτικό τομέα να επιτύχει την εξέλιξή του, να αντιμετωπίσει τις κοινωνικές και οικονομι-

κές συνέπειες των μεταβολών και να συμβάλλει στη διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας των ενδιαφερομένων περιοχών με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας .

Προς επίτευξη αυτών των στόχων τα επιλέξιμα μέτρα του προγράμματος PESCA είναι τα ακόλουθα:

- η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στις επιλέξιμες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των διευθετήσεων των αλιευτικών λιμένων για να δεχτούν νέες δραστηριότητες, όπως τις τουριστικές, και οι ενισχύσεις στην εγκατάσταση νέων βιοτεχνικών επιχειρήσεων και ΜΜΕ
- οι υπηρεσίες σε επιχειρήσεις, όπως η δημιουργία ή ανάπτυξη εταιρειών ή οργανισμών παροχής συμβουλών σε θέματα διαχείρισης και οργάνωσης των επιχειρήσεων, οι ενισχύσεις στη μεταφορά τεχνολογίας και η κατάρτιση στο marketing, στη διαχείριση και στις νέες τεχνολογίες
- η διατήρηση ή δημιουργία θέσεων εργασίας, π.χ., δια της ανακύκλωσης και επαγγελματικής επιμόρφωσης των αλιέων, των ενισχύσεων στη γεωγραφική κινητικότητα και τις ενισχύσεις στην είσοδο στην αγορά εργασίας
- η χρηματοοικονομική τεχνική, ιδίως η διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ και των βιοτεχνικών επιχειρήσεων στην αγορά κεφαλαίων και η χρηματοδότηση καθεστώτων επιδότησης επιτοκίων
- συγκεκριμένα σχέδια γενικού ή/και διεθνικού χαρακτήρα στον τομέα της αλιείας, όπως η από κοινού εκμετάλλευση των κοινών ιχθυοτόπων, ο ορθολογισμός των κυκλωμάτων εμπορίας και η προώθηση των αλιευτικών προϊόντων
- οι παραγωγικές επενδύσεις του τομέα, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, τον ορθολογικότερο καταμερισμό της εργασίας και τη διαφοροποίηση των επιχειρήσεων του τομέα, ιδίως προς το θαλάσσιο τουρισμό.

12. Απολογισμός και προοπτικές

Η Συνθήκη της Ρώμης δεν προέβλεπε μίαν αυτόνομη κοινή αλιευτική πολιτική, εφόσον περιλάμβανε τα αλιευτικά προϊόντα μεταξύ των προϊόντων τα οποία θα έπρεπε να υπάγονται στη κοινή γεωργική πολιτική . Σιγά-σιγά, όμως , τα ειδικά χαρακτηριστικά της αλιείας απήτησαν μίαν ειδική πολιτική γι' αυτόν τον τομέα . Έτσι, από το τέλος της δεκαετίας του 1960, η Κοινότητα άρχισε να απασχολείται με την ανάγκη να προστατεύσει τους πόρους της στον Ατλαντικό και τη Βόρεια θάλασσα, οι οποίοι κινδύνευαν σοβαρά από την υπερεκμετάλλευση. Αυτή η έγνοια εντάθηκε από τη δημιουργία αποκλειστικών οικονομικών ζωνών 200 μιλίων που αποφασίστηκε στα πλαίσια της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας. Για να προστατεύονται τα κινδυνεύοντα είδη στα κοινοτικά ύδατα, προς όφελος των αλιέων και των

καταναλωτών, χρειαζόταν μια κοινοτική πολιτική διατήρησης των αλιευτικών πόρων και επομένως καθορισμός των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων(TAC), κατανομή των αλιευτικών ποσοστώσεων μεταξύ των κρατών μελών και τεχνικά μέτρα διαχείρισης και ελέγχου. Με μια εξωτερική πολιτική στον τομέα της αλιείας χρειαζόταν επίσης να εξασφαλιστεί η πρόσβαση των αλιέων της Κοινότητας στα ύδατα χωρών εκουσών πλεονάσματα πόρων και να περιοριστεί η πρόσβαση στα κοινοτικά ύδατα ξένων αλιέων, ιδίως των σοβιετικών, πολωνικών και ιαπωνικών επιπλεόντων εργοστασίων.

Παραδόξως οι τρίτες χώρες δέχτηκαν εύκολα να έχουν ως μόνο συνομιλητή την Κοινότητα, ακόμη και αν τα εσωτερικά προβλήματα της καθυστερούσαν τις διαπραγματεύσεις και τις συνάψεις συμφωνιών. Αυτά τα εσωτερικά προβλήματα ήταν πολύ δύσκολο να λυθούν. Η Κοινότητα είχε δικηρύξει την ισότητα πρόσβασης στις αλιευτικές ζώνες των κρατών μελών (12 μίλια), τη στιγμή κατά την οποία αυτά ήταν έξι και εποφθαλμιούσαν τα πλούσια σε ψάρια ύδατα των υπονηφίων για την ένταξη χωρών. Καθόλου διατεθειμένες αυτές οι τελευταίες να μοιραστούν τους πόρους των, είχαν κατορθώσει να εγγράψουν στην Πράξη Προσχώρησης μια δεκαετή εξαίρεση του κανόνα της ισότητας της πρόσβασης , αλλά αυτός παρέμενε το κεντρικό το κεντρικό σημείο της κοινής αλιευτικής πολιτικής και έφερνε σε αντίθεση το Ηνωμένο Βασίλειο με τα άλλα κράτη μέλη, ιδίως τη Γαλλία. Το Ηνωμένο Βασίλειο επιθυμούσε να αποκλείει τους αλιείς των άλλων κρατών μελών από μια ζώνη 12 μιλίων από τις ακτές του. Η Γαλλία διακήρυττε τα δικαιώματα των αλιέων της σε ορισμένες βρετανικές αλιευτικές ζώνες, έστω και αν αυτά τα <<ιστορικά δικαιώματα>> ήταν σχετικά πρόσφατα .

Χρειάστηκαν έξι χρόνια διαπραγματεύσεων για να επιτευχθεί, στις 25 Ιανουαρίου 1983, ένας από εκείνους τους <<ιστορικούς συμβιβασμούς>> των οποίων το μυστικό κατέχει η Κοινότητα. Εκείνη την ημερομηνία η κοινή αλιευτική πολιτική συμπληρώθηκε με ένα κοινοτικό καθεστώς διατήρησης των πόρων, το οποίο προσπαθεί να προστατεύσει τους βιολογικούς πόρους της θάλασσας , που κινδυνεύουν σοβαρότατα από τα σύγχρονα αλιευτικά μέσα . Αυτό το καθεστώς προβλέπει μέτρα περιορίζοντα την αλιευτική προσπάθεια και καθορίζει τους όρους ασκήσεώς της , καθώς και τις διατάξεις που διέπουν την πρόσβαση στα χωρικά ύδατα των χωρών μελών. Η πτυχή της <<διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων>> προστέθηκε έτσι στην πτυχή της <<κοινής οργάνωσης των αγορών>>, η οποία διέπει σχεδόν όλα τα προϊόντα της θάλασσας. Ορίζει κοινές προδιαγραφές εμπορίας αυτών των προϊόντων που συνίστανται σε μια κατανομή κατά φρεσκάδα και μέγεθος και αποβλέπουν στην εκδίωξη από την αγορά προϊόντων κακής ποιότητας. Υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επιτηρούν την εφαρμογή των

κοινοτικών διατάξεων και να πατάσσουν τις παραβάσεις. Βλέπουμε έτσι το ενδιαφέρον αυτής της πολιτικής για την προστασία των καταναλωτών. Αλλά και τα συμφέροντα των παραγωγών δεν αγνοούνται από την κοινή αλιευτική πολιτική. Θεσπίσθαισα ήδη από το 1970, καλύπτει όλο και περισσότερες κοινές δράσεις αναδιάρθρωσης, εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης του τομέα της αλιείας, ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας, ενθάρρυνσης της πειραματικής αλιείας και προσαρμογής της παραγωγικής ικανότητας στις δυνατότητες διάθεσης της παραγωγής.

Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι η κοινοτική αλιεία μπορεί να πλέει σε πελάγη ευτυχίας. Αντίθετα, η έλλειψη αλιευτικών πόρων, προκλήθαισα ιδίως από την καταχρηστική θανάτωση των νεογνών, συνδυαζόμενη με την υπερδυναμικότητα του στόλου, καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτο από οικονομική και κοινωνική άποψη το σύνολο των κοινοτικών αλιευμάτων. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση χρειάζεται μια πιο ισορροπημένη και ορθολογική εκμετάλλευση των πόρων και, επομένως, μια μείωση της αλιευτικής προσπάθειας και δυναμικότητας με την καλύτερη ρύθμιση της πρόσβασης στους πόρους και τον αυστηρότερο έλεγχο των κινήσεων των αλιευτικών πλοίων για το κοινό συμφέρον.

Ενόψη του συνεχούς περιορισμού των επιτρεπομένων αλιευμάτων, οι αλιευτικές επιχειρήσεις πρέπει να επιδιώξουν μια καλύτερη ποιοτική αξιοποίηση της παραγωγής των, στόχο ανταποκρινόμενο καλύτερα στις απαιτήσεις όχι μόνον της κοινής αλιευτικής πολιτικής, αλλά και της κοινοτικής πολιτικής προστασίας των καταναλωτών. Όμως, λόγω της συνεχούς πτώσης των τιμών των κυριότερων ειδών ιχθύων, των αναγκών συντήρησης για την φρεσκάδα των ιχθύων, και επομένως, των επιβαρύνσεων της διαχείρισης, οι επιχειρήσεις του τομέα αντιμετωπίζουν ανεπάρκεια των χρηματοοικονομικών τους μέσων και της αποδοτικότητάς τους. Αυτή η κατάσταση κρίσης τείνει να παγιωθεί λόγω της συνεχούς αύξησης των εισαγωγών, από τις οποίες ο εφοδιασμός της κοινοτικής αγοράς καλύπτεται ήδη σε ποσοστό άνω του 50%.

Η αντιμετώπιση της κρίσης πρέπει να επιδιωχθεί με την ενδυνάμωση της πολιτικής διαχείρισης των αλιευτικών πόρων και με την αναδιάρθρωση του τομέα. Οι δράσεις της Κοινότητας πρέπει να στοχεύουν στην αποφυγή της καταστροφής των αλιευτικών πεδίων με την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας μεταξύ των διαθέσιμων αλιευτικών πόρων και της διαθέσιμης δυναμικότητας, αλλά πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των εξαρτημένων από την αλιεία περιοχών. Για να ελαχιστοποιηθούν οι κοινωνικοοικονομικές διαταράξεις από τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας, πρέπει να θεσπιστούν κοινωνικά συνοδευτικά μέτρα αποβλέποντα στη συγκέντρωση των κοινοτικών μέσων υπέρ των λιγότερο αναπτυγμένων και πιο εξαρτώμενων από την αλιεία περιοχών της Κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΚΟΙΝΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006

1. ΓΕΝΙΚΑ

Καθώς προσεγγίζουμε στον 21^ο αιώνα, συνειδητοποιούμε περισσότερο την εξάρτησή μας από τους φυσικούς πόρους της γης. Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αποτελούν δύο από τις σημαντικότερες χρήσεις της θάλασσας. Εκτός από το ότι παρέχουν μια υγιεινή και απολαυστική πηγή τροφής, δημιουργούν τις τόσο αναγκαίες θέσεις εργασίας στις παράκτιες περιοχές και προάγουν την κοινωνική και οικονομική ευημερία των αλιευτικών περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα ψάρια της θάλασσας αποτελούν έναν φυσικό, ανανεώσιμο και μετακινούμενο πόρο, του οποίου η αναπαραγωγή και οι μετακινήσεις δεν μπορούν να ελεγχθούν από τον άνθρωπο. Οι αλιευτικοί πόροι αποτελούν μέρος της κοινής μας κληρονομιάς. Τα υγιή αποθέματα μπορούν να υφίστανται έναν λογικό βαθμό αλίευσης, αλλά χρειάζονται ένα υγιές θαλάσσιο περιβάλλον. Οι δραστηριότητες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας πρέπει να ρυθμίζονται μέσω διεθνούς συνεργασίας προκειμένου να καθίσταται δυνατή η συνεχής ανανέωση των αποθεμάτων και η προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Ο στόχος του ενημερωτικού αυτού φακέλου είναι διπλός. Επιδιώκει να δώσει τροφή για σκέψεις στο δύσκολο έργο της εξασφάλισης μιας βιώσιμης αλιείας. Αποσκοπεί επίσης στην ενημέρωση του αναγνώστη σχετικά με την δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εξασφαλίσει την υπεύθυνη άσκηση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με στόχο τη διασφάλιση του μέλλοντος του κοινοτικού κλάδου της αλιείας μέσω της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

2. ΣΕ ΤΙ ΑΠΟΣΚΟΠΕΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

2.1) Μια κοινή κληρονομιά

Τα ψάρια μετακινούνται ελεύθερα σύμφωνα με τα φυσικά ένστικτά τους στις θάλασσες και στους ωκεανούς. Οι κυβερνήσεις των κρατών συμφώνησαν ότι οι αποκλειστικές οικονομικές ζώνες θα πρέπει να επεκταθούν σε 200 ναυτικά μίλια από τις ακτές τους. Η συμφωνία αυτή επέτρεψε την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, όπως είναι το πετρέλαιο και το αέριο, σε περιοχές όπου ανακαλύφθηκαν αποθέματα. Εντούτοις, λόγω της φύσης των αλιευτικών πόρων, η ρύθμιση των αλιευτικών δραστηριοτήτων αποτελούσε πάντοτε ένα δυσκολότερο θέμα.

Τα ψάρια αποτελούν έναν φυσικό, βιολογικό, μετακινούμενο και ανανεώσιμο πόρο. Η αναπαραγωγή των ψαριών πραγματοποιείται χωρίς την παρεμβολή και χωρίς κανένα κόστος για οποιονδήποτε. Το μειονέκτημα, ωστόσο, είναι ότι τα ψάρια μετακινούνται και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μεταναστεύουν σε πολύ μεγάλες αποστάσεις. Η κυριότητα των ψαριών δεν ανήκει σε κανένα μέχρις ότου πραγματοποιηθεί η αλίευσή τους. Κατά τον ίδιο τρόπο, η αλίευση ενός ψαριού προκαλεί την έλλειψη ενός διαθέσιμου ψαριού για τους υπόλοιπους αλιείς. Κάθε αλιείας, ως εκ τούτου, εξαρτάται από τις ενέργειες των άλλων.

Η εξάρτηση αυτή από τις δραστηριότητες των άλλων είναι αναπόφευκτη. Τα αποθέματα ψαριών συνεχίζουν να θεωρούνται ως κοινός πόρος, μέρος της κοινής κληρονομιάς μας, που πρέπει να υφίσταται συλλογική διαχείριση.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί μια βιώσιμη αλιεία δεν είναι ουσιαστικής σημασίας μόνον η ποσότητα των ψαριών που αλιεύονται, αλλά επίσης και το είδος και τα μεγέθη τους, και επιπροσθέτως, οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την αλιευσή τους καθώς και οι περιοχές στις οποίες αλιεύονται.

Ως εκ τούτου, εάν θέλουμε η κληρονομιά αυτή να περάσει στις μελλοντικές γενεές, θα πρέπει να σχεδιαστούν πολιτικές για την ρυθμισή της ποσότητας των αλιεύσεων καθώς επίσης και των τύπων των αλιευτικών μεθόδων και εργαλείων που χρησιμοποιούνται στην αλιεία.

2.2) Κοινή διαχείριση

Η ιστορία της αλιείας, παρά το γεγονός ότι ορισμένες φορές σηματοδοτούνταν από συγκρούσεις, χαρακτηριζόταν συνήθως από τη συνεργασία για την επιζήτηση λύσεων για κοινά προβλήματα. Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αποτελούν σημαντικές πηγές τροφής και απασχόλησης στις παράκτιες και αγροτικές περιοχές. Εντούτοις η επιτυχία και των δύο δραστηριοτήτων εξαρτάται από την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων στα οποία λαμβάνουν χώρα. Οι κυριότερες απειλές είναι η υπερεκμετάλλευση και η ρύπανση. Οι επιπτώσεις των απειλών

αυτών δεν γνωρίζουν σύνορα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πρέπει να καταπολεμηθούν μέσω συλλογικής δράσης.

2.3) Η αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια και η Κοινότητα

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπάρχει ένας άλλος λόγος για την κοινή διαχείριση του τομέα της αλιείας. Όταν καταρτίστηκαν οι κανόνες σχετικά με τα καθήκοντα της αρχικής Κοινότητας, αποφασίστηκε ο αλιευτικός τομέας, από κοινού με τον γεωργικό τομέα, να υπαχθούν στην αρμοδιότητα της Κοινότητας προκειμένου να διασφαλιστεί ο τομέας του εφοδιασμού τροφίμων.

Η Κοινότητα δημιουργήθηκε προκειμένου να εξασφαλίσει την ειρήνη και να προαγάγει την ευημερία στην Ευρώπη. Μεταξύ των πολιτικών που καταρτίστηκαν για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η ενθάρρυνση της οικονομικής ανάπτυξης σε περιοχές που υποφέρουν από έλλειψη θέσεων εργασίας και ευκαιριών. Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια έχουν έναν σημαντικό ρόλο να παίξουν στο πλαίσιο του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Η ύπαρξη λοιπόν μιας κοινής αλιευτικής πολιτικής είναι απαραίτητη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πολιτική αυτή πρέπει να ασχολείται με τη βιολογική, οικονομική και κοινωνική διάσταση της αλιείας. Η ΚΑΠ έχει τέσσερις βασικές συνιστώσες : μια πολιτική διατήρησης και ελέγχου εφαρμογής της νομοθεσίας, μια διαρθρωτική πολιτική, μια πολιτική εμπορίας και μια εξωτερική πολιτική αλιείας.

3. Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1) Μια σημαντική οικονομική δραστηριότητα

Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αποτελούν σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ενώ η συμμετοχή του αλιευτικού τομέα στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν των κρατών μελών είναι γενικά μικρότερη από 1%, η επιπτώσή της είναι πολύ σημαντική ως πηγή απασχόλησης σε περιοχές όπου συχνά υπάρχουν λίγες εναλλακτικές λύσεις. Επιπροσθέτως, συμβάλει στον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς, η οποία είναι από τις μεγαλύτερες του κόσμου με αλιευτικά προϊόντα.

Με παραγωγή άνω των 8 εκατ. τόνων ψαριών, κατά το 1995, από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, η ΕΕ είναι η τρίτη μεγαλύτερη αλιευτική δύναμη μετά την Κίνα και το Περού. Επιπροσθέτως, ενώ εξάχθηκαν 1,6 εκατ. τόνοι αλιευτικών προϊόντων, χρειάστηκε να

εισαχτούν 4,3 εκατ.τόνοι για την αντιμετώπιση των αναγκών της ΕΕ. Η έλλειψη αυτή ισορροπίας μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών κατέληξε σε έλλειμμα άνω των 6,5 δισεκ. ECU το 1995.

3.2) Ο στόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο στόλος της ΕΕ περιλαμβάνει περισσότερα από 97.000 σκάφη, τα οποία ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό από πλευράς μεγέθους και αλιευτικής ικανότητας ή εν δυνάμει αλιευτικής ισχύος. Η αλιευτική ικανότητα του στόλου μειώθηκε κατά τα πρόσφατα έτη λόγω του γεγονότος ότι ήταν υπερβολικά μεγάλη σε σύγκριση με τα διαθέσιμα ψάρια και λόγω ότι κατέστη αντιοικονομική. Η ΕΕ διευκόλυνε την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας μεταξύ των σκαφών και των διαθέσιμων ψαριών, αλλά πολλά ακόμη πρέπει να γίνουν. Ο εκσυγχρονισμός του στόλου θα συνεχίσει να εξασφαλίζει την ανταγωνιστικότητά του προκειμένου να μπορεί να δραστηριοποιείται σε μια παγκόσμια αγορά.

3.3) Περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία

Οι θέσεις εργασίας που παρέχονται από την αλιεία είναι ποικίλες. Ο αριθμός των κοινοτικών αλιέων παρουσιάζει μείωση με την πάροδο των ετών. Διακόσιες εξήντα χιλιάδες περίπου αλιείς απασχολούνται άμεσα σε θέσεις πλήρους απασχόλησης και μερικής απασχόλησης στον κλάδο της αλιείας. Οι δραστηριότητές τους δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας στη μεταποίηση, συσκευασία, μεταφορά και εμπορία από πλευράς παραγωγής, και στα ναυπηγεία, εργοστάσια κατασκευής αλιευτικών εργαλείων, πρακτορεία πλοίων και επιχειρήσεις συντήρησης πλοίων από πλευράς εξυπηρέτησης των πλοίων.

Οι θέσεις αυτές απασχόλησης αποτελούν το βασικό στήριγμα πολλών απομακρυσμένων παράκτιων περιοχών σε ολόκληρη την Κοινότητα. Από μελέτες που διεξάχθηκαν πριν λίγα χρόνια βρέθηκαν 300 περίπου παράκτιες ζώνες στην ΕΕ και διαπιστώθηκε ότι η απασχόληση στον τομέα της αλιείας στις ζώνες αυτές αντιπροσώπευε μόνο ένα μικρό ποσοστό όλων των θέσεων εργασίας-μεταξύ 1 και 1,5%. Ωστόσο όμως, το μερίδιο αυτό αυξήθηκε σε 10% σε 20 ζώνες, όπως είναι η ισπανική ακτή του Ατλαντικού, η ανατολική ακτή της Ιταλίας και της Σκωτίας. Σε 82 άλλες ζώνες, ο τομέας της αλιείας αντιπροσώπευε μεταξύ του 2 και 10% όλων των θέσεων εργασίας.

Ακόμη και σε περιοχές όπου η απασχόληση στον τομέα της αλιείας εμφανίζεται χαμηλή, οι θέσεις αυτές εργασίας είναι ακόμη πολύ σημαντικές. Γεωγραφικοί και οικονομικοί παράγοντες, όπως είναι η απόσταση από τα κύρια κέντρα δραστηριότητας, ο αραιός πληθυσμός, η πτωχή γεωργική γη ή η βιομηχανική παρακμή, που χαρακτηρίζουν

πολλές παράκτιες περιοχές, συμβάλλουν στη μείωση των ευκαιριών απασχόλησης.

3.4) Υδατοκαλλιέργεια

Το 1995, η κοινοτική γεωργία παρήγαγε περισσότερους από 1 εκατ. τόνους ψαριών και οστρακοδέρμων αξίας 1,9 δισεκ. ECU. Η υδατοκαλλιέργεια παρέχει 35.000 περίπου θέσεις πλήρους απασχόλησης και 50.000 περίπου θέσεις μερικής απασχόλησης, κυρίως στις παράκτιες και αγροτικές περιοχές.

3.5) Βιώσιμη αλιεία

Ο κοινοτικός τομέας της αλιείας αντιμετωπίζει προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες άλλες αλιευτικές χώρες του κόσμου σήμερα. Η υπεραλίευση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα μικρότερα αποθέματα, μικρότερες εκφορτώσεις και μικρότερα εισοδήματα, αποτελεί την κυριότερη απειλή για το μέλλον των αποθεμάτων ψαριών και του ίδιου του κλάδου της αλιείας.

Ο αυξημένος ανταγωνισμός, λόγω της παγκοσμιοποίησης της αγοράς αλιευτικών προϊόντων, αντιπροσωπεύει μια πρόσθετη πρόκληση. Η μεγαλύτερη ικανότητα ανταγωνισμού εξαρτάται από την ικανότητα του κλάδου να προσαρμοστεί προκειμένου να ανταποκριθεί στα προβλήματα που δημιουργούνται τόσο από την ανεπάρκεια των πόρων όσο και από τη ζήτηση της αγοράς.

Η Κοινότητα παρείχε οικονομική στήριξη προκειμένου να βοηθήσει τον τομέα της αλιείας κατά τη διάρκεια της αναπόφευκτης διαδικασίας αναδιάρθρωσης. Η στήριξη αυτή είναι σύμφωνη προς τους στόχους της πολιτικής της στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, οι οποίοι αφορούν την ενθάρρυνση της οικονομικής ανάπτυξης στις λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες της ΕΕ.

4. Η ΚΟΙΝΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

4.1) Για ποιο λόγο σχεδιάστηκε η κοινή αλιευτική πολιτική ;

Η κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ) είναι το όργανο της ΕΕ για τη διαχείριση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Δημιουργήθηκε για τη διαχείριση ενός κοινού πόρου στο πλαίσιο της υποχρέωσης που θεσπίστηκε στις ιδρυτικές συνθήκες της Κοινότητας. Δεδομένου ότι τα ψάρια αποτελούν έναν φυσικό και μετακινούμενο πόρο, θεωρούνται ως κοινή περιουσία. Επιπροσθέτως, οι συνθήκες ίδρυσης της Κοινότητας

ανέφεραν ότι θα έπρεπε να υπάρξει μια κοινή πολιτική στον τομέα αυτό δηλαδή κοινοί κανόνες, οι οποίοι να εκδίδονται σε κοινοτικό επίπεδο και να εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη.

4.2) Τα πρώτα κοινά μέτρα

Τα πρώτα κοινά μέτρα στον τομέα της αλιείας χρονολογούνται από το 1970. Καθορίζουν κανόνες πρόσβασης στα αλιευτικά πεδία, στις αγορές και στις διαρθρώσεις. Συμφωνήθηκε ότι, κατάρχήν, οι κοινοτικοί αλιείς θα πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στα ύδατα των κρατών μελών. Εντούτοις, προκειμένου να εξασφαλισθεί το γεγονός ότι τα μικρότερα σκάφη θα μπορούσαν να συνεχίσουν να αλιεύουν κόντα στα λιμάνια βάσης τους, διαφυλάχθηκε μία παράκτια ζώνη για τοπικούς αλιείς, οι οποίοι αλιεύαν παραδοσιακά στις εν λόγω περιοχές. Λήφθηκαν επίσης μέτρα για μία κοινή αγορά αλιευτικών προϊόντων. Τέλος, καταρτίσθηκε μια διαρθρωτική πολιτική για το συντονισμό του εκσυγχρονισμού των αλιευτικών σκαφών και των παράκτιων εγκαταστάσεων.

Όλα αυτά τα μέτρα κατέστησαν περισσότερο σημαντικά όταν, το 1976, τα κράτη μέλη ακολούθησαν το διεθνές ρεύμα και συμφώνησαν να επεκτείνουν τα δικαιωμά τους στους θαλάσσιους πόρους από τα 12 στα 200 μίλια από τις ακτές τους. Τα κράτη μέλη αποφάσισαν επίσης ότι η Κοινότητα βρισκόταν στην καλύτερη θέση προκειμένου να διαχειρισθεί την αλιεία στα ύδατα υπό τη δικαιοδοσία της και να υπερασπίσει τα συμφεροντά της σε διεθνείς διαπραγματεύσεις. Μετά από έτη δύσκολων διαπραγματεύσεων, η ΚΑΠ γεννήθηκε το 1983.

4.3) Η κοινή αλιευτική πολιτική του 1983

Η ΚΑΠ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη βιολογική, οικονομική και κοινωνική διάσταση της αλιείας. Μπορεί να διαιρεθεί σε τέσσερις βασικούς τομείς που αφορούν τη διατήρηση των ιχθυοποθεμάτων, τις διαρθρώσεις(όπως είναι τα σκάφη, οι λιμενικές εγκαταστάσεις και οι εγκαταστάσεις μεταποίησης ψαριών), την κοινή οργάνωση της αγοράς και μία εξωτερική πολιτική αλιείας, η οποία περιλαμβάνει αλιευτικές συμφωνίες με μη κοινοτικά μέλη και διαπραγματεύσεις σε διεθνείς οργανισμούς.

4.4) Διατήρηση

Τα αποθέματα ψαριών πρέπει να ανανεώνονται, δεδομένου ότι τα ψάρια πεθαίνουν τόσο λόγω φυσικών αιτιών όσο και εξαιτίας της αλιείας. Προκειμένου να υπάρχει επαρκής αριθμός ώριμων ψαριών για την ανανέωση των αποθεμάτων, τα μικρά ψάρια θα πρέπει να αφήνονται να

αναπτύσσονται και να αναπαράγονται. Η ΚΑΠ καθορίζει τις μέγιστες ποσότητες ψαριών, οι οποίες μπορούν με ασφάλεια να αλιευθούν κάθε έτος. Από επιστημονικές μελέτες σχετικά με τα βασικά αποθέματα, το Συμβούλιο των Υπουργών αποφασίζει για την ποσότητα των ψαριών που μπορούν να αλιεύουν οι κοινοτικοί αλιείς το επόμενο έτος. Οι μέγιστες αυτές ποσότητες, οι οποίες ονομάζονται συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα (TAC), κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών. Το μερίδιο κάθε χώρας αποκαλείται εθνικό απόθεμα.

Για τον περιορισμό της αλιείας μικρών ψαριών, έτσι ώστε να τους δίνεται η δυνατότητα να αναπτυχθούν, θεσπίστηκε ένας αριθμός τεχνικών κανόνων. Τα ελάχιστα μεγέθη των ματιών των διχτύων μπορούν να καθοριστούν. Ορισμένες περιοχές μπορούν να απαγορευθούν για την αλιεία με σκοπό την προστασία των ιχθυαποθεμάτων. Υπάρχει δυνατότητα απαγόρευσης ορισμένων αλιευτικών εργαλείων καθώς και αναγκαστική χρήση ορισμένων <<επιλεκτικών>> μεθόδων, οι οποίες διευκολύνουν τη διαφυγή των νεαρών ψαριών και τον περιορισμό της αλίευσης άλλων ειδών. Καθορίζονται ελάχιστα μεγέθη των ματιών των διχτύων, κάτω από τα οποία είναι παράνομη η εκφόρτωση ψαριών. Τα αλιεύματα και οι εκφορτώσεις πρέπει να καταγράφονται σε ειδικά ημερολόγια.

4.5) Διαρθρώσεις

Η διαρθρωτική πολιτική της ΕΕ βοηθάει τον τομέα της αλιείας να προσαρμοσθεί στις σημερινές ανάγκες. Η χρηματοδότηση διατίθεται για σχέδια σε όλους τους τομείς της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας καθώς και για την έρευνα της αγοράς και της ανάπτυξης. Διατίθεται χρηματοδότηση για τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών στόλων καθώς επίσης και για την απομάκρυνση της υπερβάλλουσας αλιευτικής ικανότητας. Για κάθε κράτος μέλος, η αναδιάρθρωση του στόλου προγραμματίζεται στο πλαίσιο πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού που καθορίζουν τους στόχους και τα μέσα επιτευξής τους.

4.6) Η κοινή οργάνωση της αγοράς

Η πολιτική αυτή αποτελούσε μέρος της πρώτης δέσμης κοινών μέτρων. Στόχος της ήταν η δημιουργία μιας κοινής αγοράς εντός της Κοινότητας και η προσαρμογή της παραγωγής προς τη ζήτηση προς όφελος τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών. Οι αρχικοί αυτοί στόχοι εκπληρώθηκαν με τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς της Κοινότητας και το σταδιακό άνοιγμα του διεθνούς εμπορίου.

4.7) Σχέσεις με τρίτες χώρες

Σε διμερές και πολυμερές επίπεδο, οι αλιευτικές συμφωνίες κατέστησαν αναγκαίες όταν τα ποντοπόρα σκάφη της Κοινότητας έχασαν την πρόσβαση στα παραδοσιακά αλιευτικά τους πεδία μετά την επέκταση των ζωνών αλιείας. Τα αλιευτικά δικαιώματα για τα εν λόγω σκάφη αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με πολλές μη κοινοτικές χώρες σε αντάλλαγμα διαφόρων μορφών αντιστάθμισης, το οποίων η φύση εξαρτάται από τα συμφέροντα της αντίστοιχης τρίτης χώρας. Η Κοινότητα διεξάγει επίσης διαπραγματεύσεις με διεθνείς οργανισμούς και περιφερειακές οργανώσεις αλιείας με σκοπό την εξασφάλιση ορθολογικής άσκησης της αλιείας.

4.8) Έλεγχος εφαρμογής των κανονισμών

Οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να εξασφαλίζουν την τήρηση των κανόνων της ΚΑΠ. Υπάρχει επίσης μια κοινοτική επιθεώρηση, με προσωπικό 24 επιθεωρητών. Ο ρόλος τους είναι να μεριμνούν ώστε όλες οι αρμόδιες εθνικές αρχές να εφαρμόζουν τα ίδια πρότυπα ποιότητας και αμεροληψίας κατά την εφαρμογή των κανονισμών.

4.9) Οι αναθεωρήσεις της ΚΑΠ του 1992 και 2002

Η πρώτη αναθεώρηση της ΚΑΠ το 1992 έδειξε ότι εάν υπάρχουν υπερβολικά πολλά σκάφη σε σύγκριση με τους διαθέσιμους πόρους, μόνο τα τεχνικά μέτρα και τα μέτρα ελέγχου δεν αρκούν για να παρεμποδίσουν την υπεραλίευση. Η ποσότητα των αλιευόμενων ψαριών θα πρέπει επίσης να αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης. Προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η κοινή αλιευτική πολιτική, ενισχύθηκε η σχέση μεταξύ των συστατικών μερών της. Λήφθηκαν επίσης μέτρα ελέγχου προκειμένου να εξασφαλίσουν την τήρηση των κανόνων σε όλο τον κλάδο. Νέες τεχνολογίες χρησιμοποιούνται για τη διαβίβαση δεδομένων στις αρχές και για την παρακολούθηση των μεγαλύτερων σκαφών μέσω δορυφορικών συστημάτων εντοπισμού.

5. ΤΡΟΠΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνίσταται από έναν αριθμό οργάνων. Κάθε ένα διαδραματίζει το δικό του ρόλο. Όλα τα όργανα έχουν σχέση, σε κάποιο βαθμό, με κάποια άποψη της διαχείρισης της αλιείας. Τα όργανα αυτά είναι :

5.1) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γνωστό συνήθως ως Συμβούλιο των Υπουργών συνίσταται από τους εθνικούς αντιπροσώπους, γενικά υπουργούς. Οι υπουργοί αυτοί είναι υπεύθυνοι προς τα εθνικά κοινοβουλιά τους καθώς επίσης και προς την κοινή γνώμη. Το Συμβούλιο, με βάση μια πρόταση της Επιτροπής και τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκδίδει την κοινοτική νομοθεσία. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με ενισχυμένη πλειοψηφία: η ψήφος κάθε κράτους μέλους σταθμίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό του. Τα μέτρα ψηφίζονται εφόσον επιτευχθεί ένα ορισμένο ποσοστό ψήφων. Το Συμβούλιο διαθέτει ομάδες εργασίας καθώς και μόνιμες και ειδικές επιτροπές που συνίστανται από αντιπροσώπους των κρατών μελών, οι οποίες προετοιμάζουν τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου. Η περισσότερο γνωστή είναι η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών (Coreper).

5.2) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Επιτροπή είναι η καρδιά της Ένωσης. Καταρτίζει προτάσεις για νέους νόμους και τις διαβιβάζει στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εξασφαλίζει επίσης την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στα κράτη μέλη. Επιπροσθέτως, διαχειρίζεται τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Η Επιτροπή διαιρείται σε διοικητικά τμήματα που είναι γνωστά ως Γενικές Διευθύνσεις (ΓΔ). Η ΓΔ XIV ασχολείται με την αλιεία.

5.3) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) συντίθεται από εκλεγμένους αντιπροσώπους των κρατών μελών. Ορόλος τους είναι να συμμετέχουν στη νομοθετική διαδικασία της Κοινότητας, να μεριμνούν ώστε η Επιτροπή να κάνει κατάλληλη χρήση της εξουσίας της και, μαζί με το Συμβούλιο, να λαμβάνει αποφάσεις για τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Ορισμένες προτάσεις της Επιτροπής πρέπει να υποβάλλονται στο ΕΚ, το οποίο διαθέτει ειδική επιτροπή αλιείας.

5.4) Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) είναι μία συμβουλευτική συνέλευση που συνίσταται από αντιπροσώπους οικονομικών και κοινωνικών ομάδων των κρατών μελών. Οι ομάδες αυτές εξετάζουν τις προτάσεις της Επιτροπής και παρέχουν γνώμη στο Συμβούλιο και στο ΕΚ.

5.5) Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η επιτροπή αυτή αντιπροσωπεύει τα περιφερειακά συμφέροντα κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

5.6) Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει εάν ο κοινοτικός προϋπολογισμός δαπανήθηκε σύμφωνα με το πρόγραμμα και εάν παράγαγε τα προβλεπόμενα αποτελέσματα.

5.7) Επιτροπές

Διάφορες επιτροπές, οι οποίες συνίστανται από αντιπροσώπους των κρατών μελών και του κλάδου, καθώς επίσης και από επιστημονικούς εμπειρογνώμονες, συστήθηκαν προκειμένου να βοηθήσουν στην εφαρμογή της ΚΑΠ με την παροχή συμβουλών σχετικά με την προτεινόμενη νομοθεσία. Υπάρχουν επιτροπές διαχείρισης που συνίστανται από αντιπροσώπους των κρατών μελών, οι οποίοι ασχολούνται με απόψεις όσον αφορά λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής καθώς και συμβουλευτικές επιτροπές, οι οποίες παρέχουν συμβουλές. Η συμβουλευτική επιτροπή αλιείας, η οποία δημιουργήθηκε το 1971, καθιστά δυνατή τη συνεργασία της Επιτροπής με αντιπροσώπους όλων των κλάδων της αλιείας, καθώς επίσης και των ομάδων καταναλωτών.

5.8) Κοινοτικό Δίκαιο

Λήψη αποφάσεων από το Συμβούλιο

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων αρχίζει με πρόταση της Επιτροπής, η οποία καταρτίζεται κατόπιν διαβούλευσης με τις αρμόδιες υπηρεσίες της. Προκειμένου να καταρτισθεί ένα σχέδιο πρότασης της Επιτροπής, οι υπηρεσίες της συλλέγουν στοιχεία από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων, σε ορισμένες περιπτώσεις, τρίτων χωρών και περιφερειακών οργανώσεων αλιείας. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να ζητήσουν ειδικές μελέτες και συνήθως πραγματοποιούν εκτεταμένες διαβουλεύσεις με τις ενδιαφερόμενες ομάδες. Η Επιτροπή διαθέτει τη δική της επιστημονική, τεχνική και οικονομική επιτροπή αλιείας (ΕΤΟΕΑ). Ανάλογα με το περιεχόμενο των προτάσεων, οι προαναφερόμενες επιτροπές μπορούν να κληθούν να εκφράσουν τη γνώμη τους. Άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής, όπως εκείνες που είναι αρμόδιες για το περιβάλλον και την περιφερειακή πολιτική, μπορούν επίσης να κληθούν να εκφράσουν την γνώμη τους. Όταν συμπληρωθεί η πρόταση, παρουσιάζεται σε συνεδρίαση των 20 επιτρόπων. Υπάρχει ειδικός επίτροπος για την αλιεία.

Εάν εγκριθεί από τους επιτρόπους, η πρόταση διαβιβάζεται στο Συμβούλιο, όπου εξετάζεται από τις αρμόδιες ομάδες και επιτροπές

εργασίας. Ανάλογα με τη φύση της πρότασης, το Συμβούλιο ζητεί τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ή/και της Επιτροπής των Περιφερειών.

Εάν η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών (Coreper) συμφωνεί με την πρόταση, ψηφίζεται κατά την επόμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου χωρίς συζήτηση. Εάν, εντούτοις, δεν υπάρξει συμφωνία μεταξύ της Coreper και της Επιτροπής, η πρόταση συζητείται σε συνεδρίαση του συμβουλίου προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία. Εάν μπορεί να υπάρξει συμβιβασμός, η πρόταση καθιστάται κοινοτικός νόμος. Εάν το θέμα δεν διευθετηθεί, η Επιτροπή [ρέπει να αποφασίσει εάν θα διατηρήσει την προτασή της, θα την τροποποιήσει ή θα την αποσύρει.

Λήψη αποφάσεων από την Επιτροπή

Η Επιτροπή, επίσης, μπορεί να λάβει μέτρα σε συγκεκριμένους τομείς κατόπιν εξουσιοδότησης του Συμβουλίου των Υπουργών. Για ένα μέτρο της Επιτροπής, η πρόταση της Επιτροπής εξετάζεται από αντιπροσώπους των κρατών μελών στις διαχειριστικές επιτροπές και, ανάλογα με τη φύση της πρότασης, στις συμβουλευτικές επιτροπές. Η πρόταση της Επιτροπής καθιστάται μέτρο της Επιτροπής εφόσον υποστηριχθεί από τα κράτη μέλη.

6. Η ΑΝΑΓΚΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ

6.1) Η κοινή αλιευτική πολιτική στο παγκόσμιο περιβάλλον

Το 1992, κατά την ανάλυση των πρώτων δέκα ετών της κοινής αλιευτικής πολιτικής της, η Κοινότητα δεν δίστασε να προβεί σε αυτικριτική. Τα σφάλματα, σε συνδυασμό με απρόβλεπτα γεγονότα, οδήγησαν σε μία κατάσταση κατά την οποία η υπεραλίευση έθετε τα εμπορεύσιμα αποθέματα των ψαριών σε σοβαρό κίνδυνο. Υπήρχαν υπερβολικά πολλά αλιευτικά σκάφη στη Κοινότητα για τα ψάρια που ήταν διαθέσιμα. Τι είχε συμβεί;

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1980, προέκυψε μία κατάσταση υπερεπενδύσεων, υπερεκμετάλλευσης και μικρότερων εκφορτώσεων. Τα μέτρα διατήρησης της κοινής αλιευτικής πολιτικής δεν ήταν αρκετά αποτελεσματικά προκειμένου να προλάβουν την κατάσταση αυτή.

Δυστυχώς, ο τομέας υπήρξε, σε μεγάλο βαθμό, θύμα της δικής του επιτυχίας. Κατά τα προηγούμενα έτη, τόσο οι εκφορτώσεις όσο και οι τιμές ήταν καλές, ενθαρρύνοντας τις αρχές των κρατών μελών να

επενδύσουν στον τομέα. Επίσης, Κοινοτικά κεφάλαια διατέθηκαν στον αλιευτικό τομέα για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης. Παρά την ύπαρξη πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού, τα οποία καταρτίστηκαν για τη διαχείριση της ανάπτυξης των στόλων χωρίς αύξηση της συνολικής αλιευτικής ισχύος, συνέβη το αντίθετο. Υπερβολικά πολλά νέα σκάφη προστέθηκαν στον κοινοτικό στόλο, τάση η οποία συνεχίστηκε ακόμη και μετά τη διαπίστωση ότι το θέμα είχε λάβει ανησυχητικές διαστάσεις.

Επί ορισμένα έτη, η Κοινότητα βρέθηκε ανίκανη να θέσει τέρμα στη τάση αυτή. Εντούτοις, καθώς οι νομισματικές διακυμάνσεις και ο αυξημένος ανταγωνισμός στις διεθνείς αγορές κατέστησαν τα πράγματα χειρότερα, όλοι άρχισαν να δέχονται ότι η προσπάθεια που εξασκείτο στην αλιεία έπρεπε να περικοπεί μέχρις ότου να προσαρμοστεί προς τους διαθέσιμους πόρους.

Αυτό που κατέστη προφανές ήταν ότι μέτρα, όπως είναι οι ποσοστάσεις και τα τεχνικά μέτρα, τα οποία αποβλέπουν στον περιορισμό των αλιευμάτων, ή στην παρεμπόδιση της αλιείας μικρών ψαριών με την χρήση επιλεκτικών εργαλείων, δεν ήταν από μόνα τους επαρκή. Καθόσον χρόνο υπήρχαν υπερβολικά πολλά σκάφη, δηλαδή υπερβολικά μεγάλη αλιευτική ισχύς, η αλιευτική προσπάθεια θα ήταν μεγαλύτερη από αυτήν που απαιτείται για την αλίευση των διαθέσιμων πόρων. Υπό τις συνθήκες αυτές, η υπεραλίευση ήταν αναπόφευκτη. Ως εκ τούτου κατέστη αναγκαία η μείωση του όγκου των αλιεύσεων ή της αλιευτικής προσπάθειας.

6.2) Μια αυτονόητη λύση

Η αλιευτική προσπάθεια ορίζεται ως το αποτέλεσμα της ικανότητας, που εκφράζεται σε χωρητικότητα ή ισχύ μηχανής, επί τη δραστηριότητα, που εκφράζεται σε μέρες ταξιδιού του σκάφους. Ενώ ο έλεγχος της αλιευτικής προσπάθειας μπορεί να φαίνεται ως λογική λύση, αυτό είναι ευκολότερο στα λόγια παρά στην πράξη.

η αφθονία των αποθεμάτων ποικίλλει από έτος σε έτος ανάλογα με παράγοντες που δεν μπορούν ακόμη να γίνουν εύκολα αντιληπτοί. Η ναυπήγηση νέων σκαφών εξοπλισμένων με μια σειρά ηλεκτρονικών συσκευών και αλιευτικών εργαλείων απαιτεί σημαντικές επενδύσεις κεφαλαίου. Εντούτοις, μόλις ναυπηγηθεί το σκάφος, μπορεί να παραμείνει ενεργό, επί δεκαετίες. Οι επιχειρηματίες που επένδυσαν σε σκάφη, επιθυμούν να αλιεύσουν για να εξοφλήσουν τα δανειά τους. Ταυτόχρονα, ο εκσυγχρονισμός των στόλων πρέπει να είναι συνεχής προκειμένου οι στόλοι να είναι ανταγωνιστικοί και να βελτιωθούν οι συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής.

Ο κλάδος της αλιείας χρειάζεται επίσης λιμενικές εγκαταστάσεις για τις εκφορτώσεις και για την εξυπηρέτηση των σκαφών, αίθουσες δημοπρασίας ψαριών, ευκολίες διακίνησης και εγκαταστάσεις μεταποίησης, οι οποίες πληρούν τους αυστηρότερους όρους υγιεινής. Ο κλάδος της αλιείας δεν θα μπορούσε να επιζήσει χωρίς επενδύσεις στους τομείς αυτούς. Παρομοίως, οποιαδήποτε μείωση των εκφορτωνόμενων ποσοτήτων έχει άμεση επίδραση στους προαναφερθέντες τομείς.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες εξηγούν το λόγο για τον οποίο η μείωση της αλιευτικής προσπάθειας δεν μπορεί να επιτευχθεί από την μία μέρα στην άλλη.

6.3) Νέα μέτρα

Πριν να μπορέσει να καταρτισθεί μια κοινοτική πολιτική για τη διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας, απαιτήθηκαν νέα μέσα για τη διαχείριση της πρόσβασης στην αλιεία γενικά καθώς και σε ιδιαίτερα ιχθυαποθέματα. Από τον Ιανουάριο του 1995, όλα τα σκάφη που αλιεύουν στα κοινοτικά ύδατα και όλα τα κοινοτικά σκάφη που ασκούν δραστηριότητες εκτός Κοινότητας υποχρεώθηκαν να εφοδιασθούν με άδεια. Η αλιευτική προσπάθεια μπορεί να ρυθμιστεί μέσω της χορήγησης ειδικών αδειών αλιείας, οι οποίες προβλέπουν τους όρους πρόσβασης, τον χρόνο και τους ιδιαίτερους τύπους αλιείας. Το Συμβούλιο των Υπουργών αποφασίζει τώρα τους τύπους αλιείας που απαιτούν την κατοχή τέτοιων αδειών καθώς και τους όρους υπό τους οποίους διενεργείται η αλιεία.

Η Επιτροπή υπογράμμισε την ανάγκη χρησιμοποίησης της διαρθρωτικής πολιτικής της κοινής αλιευτικής πολιτικής και των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού της (ΠΠΠ), που καθιστούν δυνατή την προγραμματισμένη ανάπτυξη του αλιευτικού στόλου κάθε κράτους μέλους, με σκοπό τη διαχείριση της μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας. Η έκταση της πολιτικής ελέγχου επεκτάθηκε προκειμένου να εξασφαλισθεί η τήρηση των διατάξεων των εν λόγω ΠΠΠ.

Πριν από την επινόηση νέων στόχων για κάθε πολυετές πρόγραμμα προσανατολισμού, ανατίθεται η διενέργεια επιστημονικής αξιολόγησής της κατάστασης των κυριότερων αποθεμάτων. Με βάση τα προκύπτοντα αποτελέσματα, λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με το απαιτούμενο επίπεδο της μείωσης της προσπάθειας.

Οι περικοπές καθορίζονται για τις κυριότερες ομάδες ιχθυαποθεμάτων. Προκειμένου να συγκεκριμενοποιηθούν καλύτερα τα σκάφη, οι στόλοι υποδιαιρέθηκαν σε ομάδες, ή <<τμήματα>>, προκειμένου να συνδυασθούν οι κυριότεροι τύποι της διενεργούμενης αλιείας. Μ' αυτόν τον τρόπο, καθίσταται δυνατός ο υπολογισμός της απαιτούμενης μείωσης της προσπάθειας για κάθε τμήμα κάθε εθνικού στόλου. Η μείωση της

προσπάθειας μπορεί να επιτευχθεί είτε με την οριστική απόσυρση ορισμένων σκαφών, είτε με ένα σύστημα, βάσει του οποίου ακινητοποιούνται τα σκάφη στα λιμάνια για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, μειώνοντας έτσι την αλιευτική προσπάθεια.

7. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Η κυριότερη προϋπόθεση για τη διενέργεια της αλιείας είναι η διαθεσιμότητα ψαριών. Ωστόσο, η ύπαρξη υπερβολικά πολλών αλιευτικών σκαφών έχει ως αποτέλεσμα την υπεραλίευση και τη μείωση των ιχθυαποθεμάτων. Η επίτευξη του σωστού μεγέθους στον κοινοτικό αλιευτικό στόλο υπήρξε, και παραμένει, ένας βασικός στόχος της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

Τα πρώτα κοινοτικά μέτρα για την αλιεία στις αρχές της δεκαετίας του 1970 είχαν σχέση με μια κοινή οργάνωση της αγοράς και μία διαρθρωτική πολιτική για την υποστήριξη της ανάπτυξης κατάλληλων διαρθρώσεων για την αλιευτική βιομηχανία σε όλη την Κοινότητα. Ενώ ο εκσυγχρονισμός όλων των κλάδων του τομέα παραμένει ένας σημαντικός στόχος, η διαρθρωτική πολιτική ανέλαβε ένα επιπρόσθετο καθήκον όσον αφορά τους αλιευτικούς στόλους. Ενώ προηγουμένως υποστήριζε την ανάπτυξη των στόλων, τώρα χρηματοδοτεί τη μείωσή τους. Η πρόοδος παρακολουθείται μέσω πολυετών προγραμμάτων προγραμματισμού (ΠΠΠ), με τα οποία καθορίστηκαν οι όροι της ανάπτυξης των στόλων από το 1983.

Ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών στόλων είναι αναγκαίος προκειμένου να αυξηθεί η ασφάλεια, να βελτιωθούν οι συνθήκες υγιεινής επί των αλιευτικών σκαφών, να προσαρμοσθούν τα σκάφη στους νέους τύπους αλιείας και να διευκολυνθεί η υιοθέτηση επιλεκτικών μεθόδων αλιείας.

7.1) Τα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού

Η ιδέα που βρίσκεται πίσω από τα ΠΠΠ είναι αρκετά απλή. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να καταρτίσουν προγράμματα που να παρουσιάζουν την εξέλιξη των στόλων τους για τα επόμενα τέσσερα ή πέντα έτη. Τα προγράμματα αυτά εξετάστηκαν από την Επιτροπή, η οποία έπρεπε να τα εγκρίνει. Κοινοτικά κεφάλαια διατέθηκαν προκειμένου να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους των ΠΠΠ. Στα προγράμματα αυτά, υπήρχε περιθώριο ελιγμών ως προς τον τρόπο επίτευξης των στόχων αυτών. Μέχρι σήμερα, έχουν καταρτισθεί τέσσερις διαδοχικές σειρές ΠΠΠ. Τρεις από αυτές έχουν υλοποιηθεί και η τέταρτη βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης.

Παρά το γεγονός ότι σημειώθηκε κάποια πρόοδος στο θέμα της μείωσης της αλιευτικής ικανότητας, πολλά ακόμη απομένουν να γίνουν.

ΠΠΠ Ι, 1983 – 1986 – Παρεμπόδιση των αυξήσεων της ικανότητας του στόλου.

Το πολυετές πρόγραμμα προσανατολισμού εφαρμόστηκε από το 1983 έως το 1986. Ο γενικός στόχος ήταν η αναδιάρθρωση του στόλου με ταυτόχρονη διατήρηση της υφιστάμενης αλιευτικής ικανότητας. Η ικανότητα ενός αλιευτικού σκάφους μετράται σύμφωνα με το μεγεθός του (χωρητικότητα) και την ισχύ των μηχανών του. Η ικανότητα ενός εθνικού στόλου είναι το άθροισμα των ικανοτήτων των μεμονωμένων σκαφών σε μία δοθείσα χώρα.

Αντί να επιτευχθεί η σταθερότητα, η ικανότητα των στόλων αυξήθηκε ελαφρά κατά την περίοδο αυτή. Εντούτοις, το ΠΠΠ Ι έδειξε ότι, στο μέλλον, η ανανέωση του στόλου θα έπρεπε να δικαιολογείται μάλλον παρά να πραγματοποιείται αυτόματα.

ΠΠΠ ΙΙ, 1987- 1991- Μέτρια μείωση

Το δεύτερο ΠΠΠ εισήγαγε δύο βασικές αλλαγές : μία μέτρια περικοπή τόσο της χωρητικότητας όσο και της ιπποδύναμης του στόλου ζητήθηκε από τα κράτη μέλη και ενισχύθηκαν οι εσωτερικοί κανόνες του ΠΠΠ. Ωστόσο όμως, οι καλές επιδόσεις της αλιείας κατά την έναρξη της περιόδου και ο φόβος αυξημένου ανταγωνισμού από τα δύο νέα μέλη της Κοινότητας, δηλαδή την Ισπανία και την Πορτογαλία, ενθάρρυναν τις κυβερνήσεις να αμελήσουν τους στόχους τους. Τα πράγματα κατέστησαν δυσκολότερα από την έλλειψη αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τη χωρητικότητα και την ιπποδύναμη του στόλου. Ένα πρόσθετο πρόβλημα προέκυψε από το γεγονός ότι δεν υπήρχαν μηχανισμοί για να ελεγχθεί εάν η χρηματοδότηση που εδίδετο στους πλοιοκτήτες για τη διάλυση παλαιών σκαφών σεν εχρησιμοποιείτο για την ναυπήγηση νέων, αποτελεσματικότερων μονάδων.

7.2) Αξιολόγηση των πρώτων δύο πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του '80, ο κλάδος της αλιείας αντιμετώπιζε δυσκολίες. Ο προγραμματισμός μέσω ΠΠΠ δεν ήταν αρκετός προκειμένου να αναχαιτίσει τη ναυπήγηση και τον εκσυγχρονισμό πλοίων. Τα δύο πρώτα προγράμματα άρχισαν να επιβάλλουν ορισμένους μόνο περιορισμούς για την επέκταση του στόλου, έστω και εάν σε ορισμένες χώρες, οι περιορισμοί αυτοί δεν λήφθηκαν υπόψη. Ενίσχυσαν το μήνυμα ότι ο

έλεγχος μόνο της αλιευτικής ικανότητας δεν εγγυάται την επιτυχία. Πράγματι, κατέστη πρόδηλο ότι η χρήση υπερβολικά μεγάλης αλιευτικής προσπάθειας αποτελούσε τον ταχύτερο τρόπο καταστροφής των πόρων από τους οποίους εξαρτάται ο κλάδος.

Οι συζητήσεις για τον καθορισμό των στόχων του ΠΠΠ III ήταν μακροχρόνιες και δύσκολες, ιδιαίτερα με τα κράτη μέλη εκείνα, τα οποία δεν είχαν μειώσει τους στόλους τους στο επίπεδο που προβλεπόταν από το ΠΠΠ III. Έπρεπε να προφθάσουν, τους προηγούμενους στόχους και, επιπλέον, να επιδιώξουν τους νέους στόχους. Εντούτοις, υπήρξε μια διστακτική συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι θα έπρεπε να αλλάξει η στάση τους. Το ΠΠΠ III αποτέλεσε τόσο το σύμβολο όσο και τον καταλύτη για την αλλαγή αυτή. Τα κράτη μέλη δέχθηκαν την ανάγκη κοινών μεθόδων καταμετρήσεων των σκαφών και συμφώνησαν για την δημιουργία κοινοτικού μητρώου σκαφών προκειμένου να καταστούν οι πληροφορίες για την αλιευτική ικανότητα περισσότερο προσβάσιμες και ελέγξιμες.

ΠΠΠ III, 1992-1996 - Χρήση της διαρθρωτικής πολιτικής για την προστασία των πόρων

Αντίθετα από το προηγούμενο ΠΠΠ, οι περικοπές δεν εκφράστηκαν με μειώσεις της ικανότητας, αλλά με μείωση της αλιευτικής προσπάθειας. Η αλιευτική προσπάθεια υπολογίζεται με τον πολλαπλασιασμό της ικανότητας ενός αλιευτικού σκάφους, που εκφράζεται σε χωρητικότητα και ιπποδύναμη, επί τον αριθμό ημερών ταξιδιού του σκάφους. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η προστασία των αποθεμάτων που αντιμετώπιζαν μεγαλύτερο κίνδυνο υπεραλίευσης, το σύνολο των αποθεμάτων υποδιαιρέθηκε σε τρεις ομάδες. Τα κοινοτικά σκάφη υποδιαιρέθηκαν επίσης σε ομάδες, ή <<τμήματα>>, σύμφωνα με τους κυριότερους διεξαγόμενους τύπους αλιείας. Τα δύο αυτά μέτρα καταρτίστηκαν για τον συνδιασμό των αποθεμάτων και των σκαφών προκειμένου να καθορισθούν περικοπές της προσπάθειας εκεί όπου ήταν περισσότερο αναγκαίες.

Με βάση μια επιστημονική μελέτη για την κατάσταση των αποθεμάτων (Εκθεση Gulland), η Επιτροπή συνέστησε τις ακόλουθες περικοπές όσον αφορά την αλιευτική προσπάθεια:

- 30% για τα βενθοπελαγικά αποθέματα (ψάρια που ζούν στο βυθό της θάλασσας)
- 20% για τα βενθικά αποθέματα (πλατύψαρα)
- καμία αλλαγή για τα πελαγικά αποθέματα (μεσοπελαγικά ψάρια)

Οι υπουργοί συμφώνησαν τέλος για περικοπές 20% για τα βενθοπελαγικά αποθέματα και 15% για τα βενθικά αποθέματα.

7.3) Μείωση της αλιευτικής προσπάθειας

Η αλιευτική προσπάθεια μπορεί να μειωθεί με τη διάλυση των σκαφών ή με την ακινητοποίηση των σκαφών σε λιμάνια για καθορισμένες χρονικές περιόδους. Γενικά γνωστό ως <<δέσιμο των σκαφών>>, το μέτρο που προβλέπεται από τα προαναφερθέντα προγράμματα απαιτεί από τα αλιευτικά σκάφη να παραμένουν σε ένα λιμάνι για έναν ελάχιστο αριθμό ημερών ετησίως, μειώνοντας έτσι την αλιευτική πίεση επί των αποθεμάτων. Βάσει του ΠΠΠ ΙΙΙ, έπρεπε να επιτευχθεί μείωση της αλιευτικής προσπάθειας τουλάχιστον κατά 55% με τη διάλυση αλιευτικών σκαφών. Η υπόλοιπη μείωση θα μπορούσε να επιτευχθεί με προγράμματα <<δεσίματος>>, τα οποία μπορούν εύκολα να παρακολουθηθούν από τους επιθεωρητές. Εξαρτάτο από κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει τον τρόπο επίτευξης των στόχων που προβλέπονταν από το δικό του ΠΠΠ. Όλα τα κράτη μέλη επέλεξαν να απομακρύνουν την πλεονάζουσα ικανότητα προκειμένου να εφαρμόσουν τα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού τους. Παρά το γεγονός ότι το ΠΠΠ ΙΙΙ δεν πέτυχε όλους τους στόχους του, τα αποτελεσματά του ήταν θετικά. Συνολικά ο στόλος μειώθηκε κατά 7%.

ΠΠΠ ΙV, 1997-2001 – Η επίπτωση της τεχνολογικής προόδου

Πριν καταρτίσει τις προτάσεις της για το ΠΠΠ ΙV, που ισχύει από 1^{ης} Ιανουαρίου 1997 έως 31 Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή ζήτησε από ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων να αξιολογήσει την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων (Έκθεση Lassen). Η έκθεση αυτή έδειξε ότι διάφορα εμπορικά αποθέματα υφίσταντο ακόμη υπερβολικά μεγάλη αλιευτική πίεση.

Το Συμβούλιο αποφάσισε τελικά, τον Ιούνιο του 1997, να περικόψει την αλιευτική προσπάθεια :

- κατά 30% για τα αποθέματα που διέτρεχαν κίνδυνο εξαφάνισης
- κατά 20% για τα υπεραλιευόμενα αποθέματα

Για κάθε ένα από τα ιχθυαποθέματα που απαιτούσαν περικοπή της προσπάθειας, υπολογίστηκε η επίπτωση αλιείας που διενεργείται από κάθε ομάδα σκαφών. Περαιτέρω υπολογισμοί έδειξαν καθαρότερα τις ομάδες στις οποίες υπήρχε υπερβάλλουσα ικανότητα. Με το πρόγραμμα αυτό πάλι, οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν με διάλυση των σκαφών ή με μείωση της αλιευτικής προσπάθειας.

Τα κράτη μέλη μπορούν πάντοτε να αποφασίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα επιδιώξουν την επίτευξη των στόχων τους. Όπως και στα προηγούμενα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού, οι στόχοι υπολογίστηκαν λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τα αποτελέσματα του προηγούμενου ΠΠΠ και πιέζοντας τα κράτη, τα οποία δεν είχαν

επιτύχει τους στόχους τους, να τους επιτύχουν κατά τη διάρκεια του παρόντος προγράμματος.

Εντούτοις, η Επιτροπή παραμένει ανήσυχη για την επίπτωση της τεχνολογικής προόδου επί της αλιευτικής ικανότητας του κοινοτικού στόλου. Τα νέα σκάφη διαθέτουν μεγαλύτερη αλιευτική ικανότητα από τα παλαιά, χάρις στις προόδους της τεχνολογίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν το γεγονός αυτό υπόψη όταν λάβουν αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο επιδίωξης των στόχων τους όσον αφορά τα ΓΠΠ.

7.4) Το μέλλον της διαρθρωτικής πολιτικής της ΚΑΠ

Το 1993, όλοι οι προϋπολογισμοί που διετίθεντο στους διάφορους κλάδους του αλιευτικού τομέα συγκεντρώθηκαν στο Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ). Οι χρηματοδοτήσεις του ΧΜΠΑ συμπληρώθηκαν με κοινωνικο-οικονομικά μέτρα για τους αλιείς που έχασαν τις θέσεις εργασίας τους και με την κοινοτική πρωτοβουλία PESCA. Σχεδιασμένη για περιφέρειες που εξαρτώνται από την αλιεία, η PESCA παρείχε πρόσβαση στα διάφορα διαρθρωτικά ταμεία. Ο στόχος ήταν να μειωθεί η οικονομική εξάρτηση από τον κλάδο της αλιείας με τη βοήθεια δημιουργίας και ανάπτυξης εναλλακτικών δραστηριοτήτων, θέσεων εργασίας και προγραμμάτων κατάρτισης.

Το καλοκαίρι του 1997, η Επιτροπή πρότεινε μια στρατηγική για την ΕΕ στα πρόθυρα του 21^{ου} αιώνα. Με τίτλο <<Agenda 2000>>, η πρόταση είχε ως σκοπό να ενισχύσει την ΕΕ και να προετοιμάσει την ένταξη νέων κρατών μελών. Μεταξύ άλλων, θεωρήθηκε αναγκαία μία μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων προκειμένου να προσαρμοστούν σε μια διευρυμένη ένωση.

Ενώ η PESCA δεν θα ανανεωθεί, οι ευκαιρίες που παρείχοντο από την πρωτοβουλία πιθανόν να διατηρηθούν. Τα προγράμματα ενίσχυσης που διατίθενται σήμερα στα πλαίσια του χρηματοδοτικού μέσου προσανατολισμού της αλιείας θα διατηρηθούν επίσης, παρόλο ότι θα μεταβληθούν ορισμένοι μηχανισμοί.

8. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΟΛΥΕΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟΛΩΝ

8.1) Άρθρο 7 <<Ανανέωση του στόλου & εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών >>

1. Η ανανέωση του στόλου και ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών οργανώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου καθώς και εκείνες που προβλέπονται στα άρθρα 8 έως 13.

α) Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή προς έγκριση, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.3760/92, μόνιμο καθεστώς ελέγχου της ανανέωσης του στόλου. Το καθεστώς αυτό πρέπει να εγγυάται τη διατήρηση της αλιευτικής ικανότητας ή ενδεχομένως, την προοδευτική μειωσή της μέχρι την επίτευξη των ενδιάμεσων και τελικών στόχων που καθορίζονται στο πολυετές πρόγραμμα προσανατολισμού.

β) Το καθεστώς περιλαμβάνει μέτρα που επιτρέπουν :

ι) τον καθορισμό της αντίστοιχης ικανότητας που πρέπει να αποσύρεται οριστικά για κάθε προσθήκη νέας ικανότητας στο στόλο, ο εκσυγχρονισμός που προκαλεί αύξηση της ικανότητας, περιλαμβάνεται ως νέα ικανότητα

ii) που εγγυώνται ότι για κάθε απόφαση που επιτρέπει την ναυπήγηση ή τον εκσυγχρονισμό αλιευτικού σκάφους, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης σκαφών που απωλέσθηκαν λόγω ατυχήματος ή ναυαγίου, δεν οδηγεί σε αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας

iii) που εγγυώνται ότι για το τμήμα του στόλου που περιλαμβάνει τα σκάφη ολικού μήκους κατώτερου των 12 μέτρων, εκτός των μηχανοτράτων, οι αποφάσεις που επιτρέπουν την ναυπήγηση ή τον εκσυγχρονισμό, δεν έχουν ως αποτέλεσμα αύξηση της συνολικής ικανότητας για το τμήμα αυτό

γ) Οι ποσοτικοί δείκτες σχετικά με τον αλιευτικό στόλο στα σχέδια, πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με το εν λόγω καθεστώς.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα αποσυρόμενα σκάφη να δηλώνονται ως διαγραφόμενα από τα νηολόγια αλιευτικών σκαφών και από το κοινοτικό μητρώο αλιευτικών σκαφών. Εξασφαλίζουν επίσης ότι τα σκάφη που δηλώθηκαν ως διαγραφέντα να αποκλείονται οριστικά από την άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων στα κοινοτικά ύδατα.

Η αποσυρόμενη ικανότητα λόγω προσθήκης νέας ικανότητας δεν μπορεί να μεταφερθεί ούτε προς ένα άλλο κράτος μέλος ούτε προς τρίτη χώρα.

8.2) Άρθρο 8 << Προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας >>

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα προσαρμογής της αλιευτικής προσπάθειας για την επίτευξη των στόχων των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού.

2. Τα μέτρα οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων των σκαφών μπορούν να αφορούν μόνο τα σκάφη <<άνω των δέκα πέντε ετών>>. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν ιδίως :

- α) τη διάλυση των σκαφών,
 β) την οριστική μεταφορά των σκαφών προς τρίτη χώρα κατόπιν συμφωνίας με τις αρμόδιες αρχές της σχετικής τρίτης χώρας, εφόσον η μεταφορά αυτή δεν θίγει το διεθνές δίκαιο, τη διατήρηση και τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων ή άλλους στόχους της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, η μεταφορά σκαφών προς ορισμένες τρίτες χώρες μπορεί να αποκλείεται από τις κρατικές ενισχύσεις. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, τον κατάλογο τρίτων χωρών προς τις οποίες προβλέπουν μεταφορές αλιευτικών σκαφών,
 γ) την οριστική παραμονή του σχετικού σκάφους στα κοινοτικά ύδατα για σκοπούς διαφορετικούς από την αλιεία.

Η ικανότητα των σκαφών, που αποτελούν αντικείμενο μέτρου οριστικής παύσης της δραστηριότητας κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, δεν μπορεί να αντικατασταθεί κατά κανένα τρόπο. Τα σχετικά σκάφη υπόκεινται στους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο.

3. Οι κρατικές ενισχύσεις οριστικής παύσης των δραστηριοτήτων που καταβάλλονται στους δικαιούχους δεν μπορούν να υπερβούν τα εξής ποσά :

α) πριμοδοτήσεις διάλυσης

- ι) σκάφη 15 ετών : κλίμακες των πινάκων 1 και 2 του παραρτήματος IV
 ιι) σκάφη μεταξύ 15 και 29 ετών : κλίμακες των πινάκων 1 και 2, μειωμένες κατά 1,5% ανα έτος άνω των 15 ετών
 ιιι) σκάφη 30 ετών και άνω : κλίμακες των πινάκων 1 και 2, μειωμένες κατά 22,5%

β) πριμοδοτήσεις οριστικής μεταφοράς προς τρίτη χώρα : τα μέγιστα ποσά πριμοδοτήσεων για διάλυση που αναφέρονται στο σημείο α), μειωμένα κατά 50%. Ωστόσο δεν γίνεται δεκτή καμία κρατική ενίσχυση για το σκοπό αυτό για σκάφη χωρητικότητας κατώτερης των 25 ΚΟΧ ή των 27 GT, ή ηλικίας άνω των 30 ετών, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο δεύτερο εδάφιο.

γ) πριμοδοτήσεις για άλλες περιπτώσεις οριστικής παύσης της αλιευτικής δραστηριότητας : τα μέγιστα ποσά πριμοδοτήσεων για διάλυση που αναφέρονται στο σημείο α), μειωμένα κατά 50%. Ωστόσο, δεν γίνεται δεκτή καμία κρατική ενίσχυση για το σκοπό αυτό για σκάφη χωρητικότητας κατώτερης των 25 ΚΟΧ ή των 27 GT, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο δεύτερο εδάφιο.

Κατά παρέκκλιση των σημείων β) και γ), όταν το σκάφος εντάσσεται οριστικά στον τομέα της διατήρησης της ιστορικής κληρονομιάς στο έδαφος κράτους μέλους, ή σε δραστηριότητες αλιευτικής έρευνας από δημόσιους οργανισμούς ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υπό τη σημαία κράτους μέλους, ή ακόμη, στον τομέα του ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων, ιδίως από τρίτη χώρα, η κρατική ενίσχυση χορηγείται υπό τους όρους που προβλέπονται στο σημείο α).

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 17, τα μέτρα περιορισμού των αλιευτικών δραστηριοτήτων μπορούν να περιλαμβάνουν περιορισμούς ημερών αλιείας ή παραμονής στη θάλασσα που επιτρέπονται για καθορισμένες περιόδους. Για τα μέτρα αυτά δεν χορηγούνται κρατικές ενισχύσεις.

8.3) Άρθρο 9 << Κοινές επιχειρήσεις >>

1. Πριμοδότηση συμπληρωματική της πριμοδότησης οριστικής μεταφοράς που καταβάλλεται δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 3, στο σημείο β), μπορεί να χορηγηθεί για την υλοποίηση σχεδίου εμπορικής επιχείρησης με έναν ή περισσότερους εταίρους υπηκόους της τρίτης χώρας στην οποία είναι νηολογημένο το σκάφος, η οποία στο εξής καλείται <<κοινή επιχείρηση>>.

2. Εκτός από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 8 και στο παράρτημα ΙΙΙ για την χορήγηση πριμοδότησης οριστικής μεταφοράς, εφαρμόζονται οι εξής όροι :

α) ίδρυση και καταχώρηση εμπορικής επιχείρησης σύμφωνα με τους νόμους της τρίτης χώρας, ή με συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο επιχείρησης που έχει ήδη καταχωρηθεί, η οποία έχει ως αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας στον τομέα της αλιείας στα ύδατα που υπάγονται στην κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία τρίτης χώρας. Η συμμετοχή του κοινοτικού εταίρου πρέπει να είναι σημαντική και κατά γενικό κανόνα, το μεριδίό του να ανέρχεται μεταξύ του 25% και 75% του εταιρικού κεφαλαίου, το μισό τουλάχιστον του ποσού της συμπληρωματικής πριμοδότησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 πρέπει να επενδύεται σε μετρητά στο εταιρικό κεφάλαιο της κοινής επιχείρησης

β) μεταφορά της κυριότητας του εξαγόμενου σκάφους στην κοινή επιχείρηση στην τρίτη χώρα. Κατά τη διάρκεια πενταετούς περιόδου, το σκάφος δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δραστηριότητες διαφορετικές από εκείνες που επιτρέπονται από τις αρμόδιες αρχές της τρίτης χώρας, ούτε από άλλους εφοπλιστές.

3. Οι συμπληρωματικές πριμοδοτήσεις για την ίδρυση κοινών επιχειρήσεων χορηγούνται σύμφωνα με τους εξής κανόνες :

α) εφόσον υφίσταται αλιευτική συμφωνία με τη σχετική τρίτη χώρα που προβλέπει ήδη την ίδρυση κοινών επιχειρήσεων, το ποσό της συμπληρωματικής πριμοδότησης δεν μπορεί να υπερβεί το 60% του μέγιστου ποσού της πριμοδότησης για οριστική μεταφορά που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Το σύνολο της συμπληρωματικής πριμοδότησης βαρύνει τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

β) εφόσον δεν υφίσταται ούτε αλιευτική συμφωνία με την σχετική τρίτη χώρα ούτε απόφαση του Συμβουλίου που να εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να προβεί στη διαπραγματευσή της, το ποσό της συμπληρωματικής πριμοδότησης δεν μπορεί να υπερβεί το 30% του μέγιστου ποσού της πριμοδότησης για οριστική μεταφορά που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Αντίθετα από το σημείο α), η συμπληρωματική πριμοδότηση συγχρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων .

γ) εφόσον υφίσταται αλιευτική συμφωνία με την σχετική τρίτη χώρα που δεν προβλέπει την ίδρυση κοινών επιχειρήσεων, αναστέλλεται η χορήγηση συμπληρωματικών πριμοδοτήσεων μέχρις ότου η αλιευτική συμφωνία τροποποιηθεί κατά τρόπο ώστε να προβλέπει την ίδρυση κοινών επιχειρήσεων. Από τη στιγμή αυτή εφαρμόζονται οι κανόνες του σημείου α). Εάν η αλιευτική συμφωνία δεν τροποποιηθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω εντός προθεσμίας 18 μηνών από την αίτηση της συμπληρωματικής πριμοδότησης, εφαρμόζονται οι κανόνες του σημείου β).

δ) εφόσον, ελλείψη αλιευτικής συμφωνίας με τη σχετική τρίτη χώρα, υπάρχει απόφαση του Συμβουλίου που εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να διαπραγματευθεί αλιευτική συμφωνία που προβλέπει την ίδρυση κοινών επιχειρήσεων, αναστέλλεται η χορήγηση συμπληρωματικών πριμοδοτήσεων μέχρι τη στιγμή της σύναψης της εν λόγω αλιευτικής συμφωνίας. Από τη στιγμή αυτή, εφαρμόζονται οι κανόνες του σημείου α). Εάν η αλιευτική συμφωνία δεν συναφθεί εντός προθεσμίας 18 μηνών από την αίτηση της συμπληρωματικής πριμοδότησης, εφαρμόζονται οι κανόνες του σημείου β).

4. Η αρμόδια αρχή διαχείρισης καταβάλλει το 50% του ποσού της συμπληρωματικής πριμοδότησης στον αιτούντα κατά το χρόνο της μεταφοράς του σκάφους στην κοινή επιχείρηση, αφότου ο αιτών προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία συστάσεως τραπεζικής εγγύησης για ποσό ίσο προς την εν λόγω αρχική καταβολή προσαυξημένο κατά 5%.

5. Ο αιτών υποβάλλει στην αρμόδια αρχή διαχείρισης, κάθε έτος και επί 5 διαδοχικά έτη από την ημερομηνία ίδρυσης της κοινής επιχείρησης ή της συμμετοχής του κοινοτικού εταίρου στο εταιρικό κεφάλαιο της επιχείρησης, έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του σχεδίου δραστηριότητας, η οποία συνοδεύεται από τον ισολογισμό και την περιουσιακή κατάσταση της εταιρίας. Η αρμόδια αρχή διαχείρισης διαβιβάζει την έκθεση στην Επιτροπή για ενημέρωση.

Το υπόλοιπο της συμπληρωματικής προμοδότησης καταβάλλεται στον αιτούντα μετά από δύο έτη δραστηριότητας και την παραλαβή των δύο πρώτων εκθέσεων.

Η εγγύηση αποδεσμεύεται εφόσον πληρούνται όλοι οι όροι, κατά τη στιγμή της έγκρισης της πέμπτης έκθεσης.

6. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται από την Επιτροπή.

8.4) Άρθρο 10 << Κρατικές ενισχύσεις για την ανανέωση του στόλου και τον εκσυγχρονισμό των σκαφών >>

1. Με την επιφύλαξη των όρων που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3, οι κρατικές ενισχύσεις για την ανανέωση του στόλου και τον εκσυγχρονισμό των σκαφών χορηγούνται μόνον υπό τους εξής όρους καθώς και εκείνους που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙΙ:

α) εάν έχουν τηρηθεί οι συνολικοί ετήσιοι στόχοι του πολυετούς προγράμματος προσανατολισμού, και στα τμήματα εκείνα όπου έχουν επίσης τηρηθεί οι ετήσιοι στόχοι, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγήσουν κρατική ενίσχυση για την προσθήκη νέας αλιευτικής ικανότητας, και εφόσον για κάθε μεμονωμένο σχέδιο, η αποσυρόμενη αλιευτική ικανότητα που συνδέεται με την προσθήκη της νέας ικανότητας είναι τουλάχιστον κατά 30% μεγαλύτερη από την νέα ικανότητα που προστέθηκε, τόσο από απόψεως χωρητικότητας όσο και από απόψεως ιπποδύναμης.

β) εάν τηρούνται οι ετήσιοι στόχοι στο τμήμα του πολυετούς προγράμματος προσανατολισμού που περιλαμβάνει σκάφη ολικού μήκους κάτω των 12 μέτρων εκτός των μηχανότρατων, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις για την προσθήκη νέων αλιευτικών ικανοτήτων στο εν λόγω τμήμα του στόλου μόνον εφόσον οι αποσυρόμενες ικανότητες οι οποίες καταχωρήθηκαν κατά συγκεντρωτικό τρόπο, είναι τουλάχιστον ίσες προς τις συνολικές νέες ικανότητες που προστέθηκαν, τόσο από απόψεως χωρητικότητας όσο και από απόψεως ιπποδύναμης.

Οι νέες αλιευτικές ικανότητες μπορούν ιδίως να περιλαμβάνουν τον εκσυγχρονισμό σκαφών για σκοπούς βελτίωσης της ασφάλειας και των

όρων εργασίας ή/και βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων που αλιεύονται και διατηρούνται επ' αυτών.

2. Οι επιλέξιμες δαπάνες για κρατικές ενισχύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, δεν μπορούν να υπερβούν τα εξής ποσά:

α) ναυπήγηση αλιευτικών σκαφών: κλίμακες του πίνακα 1 του παραρτήματος IV, αυξημένα κατά 92,5%. Εντούτοις για τα σκάφη, των οποίων το υλικό κατασκευής δεν είναι από χάλυβα ούτε από ίνες υάλου, ο συντελεστής της αύξησης ανέρχεται σε 37,5%

β) εκσυγχρονισμός αλιευτικών σκαφών, συμπεριλαμβανομένου, ενδεχόμενος, του κόστους επανακαταμέτρησης της χωρητικότητας σύμφωνα με το παράρτημα 1 της Σύμβασης του 1969: 50% των επιλέξιμων δαπανών για τις ενισχύσεις ναυπήγησης που αναφέρονται στο σημείο α).

3. Καμία κρατική ενίσχυση δεν μπορεί να χορηγείται για την αλιευτική ικανότητα που αποσύρεται σε σχέση με την προσθήκη νέας αλιευτικής ικανότητας.

8.5) Άρθρο 11 << Κοινές διατάξεις σχετικά με τους αλιευτικούς στόλους >>

1. Η κρατική ενίσχυση για την ανανέωση του αλιευτικού στόλου και τον εκσυγχρονισμό των σκαφών καθώς και η << χορήγηση αλιευτικών αδειών >> για την προσθήκη νέων σκαφών δεν είναι αποδεκτή εφόσον, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, το κράτος μέλος :

α) δεν έχει διαβιβάσει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6
β) δεν έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2930/86 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1986 για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των αλιευτικών σκαφών.

γ) δεν έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τους στόχους των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού θεσπίζοντας και εφαρμόζοντας το καθεστώς που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 σημείο α).

2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή μπορεί να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων ιδίως :

α) της προσαρμογής των στόχων αλιευτικής ικανότητας του πολυετούς προγράμματος προσανατολισμού υπό το φως των πληροφοριών που διαθέτει

β) την αναστολή κατάθεσης στις τρίτες χώρες, αιτήσεων αλιευτικών αδειών στο πλαίσιο αλιευτικών συμφωνιών με τις εν λόγω τρίτες χώρες, για τις οποίες ο κοινοτικός προϋπολογισμός εισφέρει κοινοτική χρηματοδότηση

3. Οι ακόλουθες διατάξεις εφαρμόζονται για την σώρευση κρατικών ενισχύσεων στον αλιευτικό στόλο :

α) οι ενισχύσεις για τον εκσυγχρονισμό σκαφών δεν είναι επιλέξιμες κατά τη διάρκεια των πέντε ετών μετά τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης για την ναυπήγηση του σχετικού σκάφους

β) οι πριμοδοτήσεις για την οριστική απόσυρση κατά την έννοια του άρθρου 8 παράγραφος 3 και οι συμπληρωματικές πριμοδοτήσεις για την ίδρυση κοινών επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 9 δεν είναι σωρεύσιμες με άλλη κοινοτική ενίσχυση που χορηγείται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού ή των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ.2908/83, (ΕΟΚ) αριθ. 4028/86, και (ΕΚ) αριθ. 3699/93. Οι πριμοδοτήσεις αυτές μειώνονται.

ι) κατά ένα μέρος του ποσού που εισπράχθηκε προηγουμένως σε περίπτωση ενίσχυσης για εκσυγχρονισμό ή/και πριμοδότησης για προσωρινή ένωση επιχειρήσεων, το μέρος αυτό υπολογίζεται *pro rata temporis* της πενταετούς περιόδου που προηγείται της οριστικής απόσυρσης ή της ίδρυσης κοινής επιχείρησης

ιι) κατά το σύνολο του ποσού που εισπράχθηκε προηγουμένως σε περίπτωση ενισχύσεων για την προσωρινή παύση των δραστηριοτήτων κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού και δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.3699/93, οι οποίες καταβάλλονται εντός των δύο ετών που προηγούνται της οριστικής απόσυρσης ή της ίδρυσης κοινής επιχείρησης.

8.6) Άρθρο 12 << Μικρή παράκτια αλιεία >>

1. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, με τον όρο <<παράκτια αλιεία περιορισμένης κλίμακας>> νοείται η αλιεία που ασκείται από σκάφη ολικού μήκους κατώτερου των 12 μέτρων, εκτός των μηχανοτρατών.

2. Με την επιφύλαξη άλλων μέτρων που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό ή άλλους κανονισμούς, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα συμπληρωματικά προς τα μέτρα βελτίωσης των όρων άσκησης της

παράκτιας αλιείας περιορισμένης κλίμακας, υπό τους όρους που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.

3. Στην περίπτωση κατά την οποία μια ομάδα ιδιοκτητών σκαφών ή οικογενειών αλιέων της παράκτιας αλιείας περιορισμένης κλίμακας εφαρμόζει συναιτεριστικά ένα ολοκληρωμένο συλλογικό πρόγραμμα που συνδέεται με την διαρθρωτική βελτίωση της αλιευτικής δραστηριότητας, μπορεί να χορηγείται στους συμμετέχοντες συνολική κατ'αποκοπή πριμοδότηση, η οποία συγχρηματοδοτείται από το ΧΜΠΑ ή από το ΕΓΤΠΕ-εγγυήσεις, με την επιφύλαξη άλλων ενισχύσεων που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό ή τους άλλους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμίων.

4. Το μέγιστο ποσό της συνολικής κατ'αποκοπή πριμοδότησης περιορίζεται σε 150.000 ευρώ ανά ολοκληρωμένο συλλογικό σχέδιο. Η αρμόδια αρχή διαχείρισης διαμορφώνει το ποσό της πριμοδότησης που καταβάλλεται στην πραγματικότητα καθώς και την κατανομή του μεταξύ των δικαιούχων ανάλογα με το μέγεθος του σχεδίου και τη χρηματοδοτική συμβολή κάθε συμμετέχοντος.

8.7) Άρθρο 13 << Μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα >>

1. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, με τον όρο <<αλιεύς>> νοείται κάθε πρόσωπο που ασκεί την κύρια επαγγελματική δραστηριότητα του επί ενός θαλάσσιου μη παροπλισμένου αλιευτικού σκάφους.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν κοινωνικοοικονομικά μέτρα υπέρ των αλιέων που συνδέονται με τα μέτρα αναδιάρθρωσης του τομέα της αλιείας κατά την έννοια του άρθρου 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) ΑΡΙΘ.3760/92.

3. Η χρηματοδοτική συνδρομή του ΧΜΠΑ και του ΕΓΤΠΕ-εγγυήσεις χορηγείται μόνο για τα εξής μέτρα :

α) Συγχρηματοδότηση εθνικών καθεστώτων ενίσχυσης για την πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι όροι :

ι) η ηλικία των δικαιούχων του μέτρου κατά τον χρόνο της εξόδους τους σε πρόωρη συνταξιοδότηση δεν απέχει περισσότερο από 10 έτη από την νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας στο κράτος μέλος, ή οι δικαιούχοι έχουν ηλικία τουλάχιστον 55 ετών.

ιι) οι δικαιούχοι έχουν ασκήσει επί 10 τουλάχιστον έτη το επάγγελμα του αλιέα.

Εντούτοις, οι εισφορές στο κανονικό καθεστώς συνταξιοδότησης των αλιέων κατά τη διάρκεια της περιόδου πρόωρης συνταξιοδότησης δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδοτική συνδρομή του ΧΜΠΑ ή του ΕΓΤΠΕ-εγγυήσεις.

Σε κάθε κράτος μέλος και για το σύνολο της περιόδου προγραμματισμού ο αριθμός των δικαιούχων δεν μπορεί να υπερβεί τον αριθμό των θέσεων απασχόλησης που καταργούνται στα αλιευτικά σκάφη λόγω οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων κατά την έννοια του άρθρου 8.

β) Χορήγηση ατομικών κατ'αποκοπή πριμοδοτήσεων στους αλιείς που έχουν ασκήσει επί έξη τουλάχιστον μήνες το επάγγελμα του αλιέα, βάσει ενός επιλέξιμου κόστους που περιορίζεται σε 10.000 ευρώ για κάθε δικαιούχο και εφόσον το αλιευτικό σκάφος, επί του οποίου ήταν ναυτολογημένοι οι δικαιούχοι του μέτρου, αποτελεί αντικείμενο οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων κατά την έννοια του άρθρου 8.

γ) Χορήγηση μη ανανεώσιμων ατομικών κατ'αποκοπή πριμοδοτήσεων στους αλιείς που έχουν ασκήσει επί 5 τουλάχιστον έτη το επάγγελμα του αλιέα, ενόψει του επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού ή της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων τους, εκτός του επαγγέλματος της θαλάσσιας αλιείας, στο πλαίσιο ατομικού ή συλλογικού κοινωνικού σχεδίου, με βάση ένα επιλέξιμο κόστος που περιορίζεται σε 50.000 ευρώ για κάθε δικαιούχο, η πριμοδότηση αυτή είναι σωρεύσιμη από τον ίδιο αλιέα με την πριμοδότηση που προβλέπεται στο σημείο β) η αρμόδια αρχή διαχείρισης διαμορφώνει το ποσό ανάλογα με το μέγεθος του σχεδίου επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού και διαφοροποίησης καθώς και της χρηματοδοτικής συμμετοχής του δικαιούχου.

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου :

α) οι δικαιούχοι του μέτρου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στο σημείο α) να εγκαταλείψουν οριστικά το επάγγελμα του αλιέα

β) ο ίδιος ο αλιέας να μην μπορεί να προβαίνει στη σώρευση του μέτρου που αναφέρεται στην παράγραφο 3 σημείο α) με ένα από τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 σημεία β) & γ) .

γ) η πριμοδότηση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 σημείο β) να επιστρέφεται *pro rata temporis* στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος αρχίζει εκ νέου την άσκηση του αλιευτικού επαγγέλματος εντός προθεσμίας μικρότερης του έτους μετά την καταβολή σε αυτόν της πριμοδότησης.

δ) η πριμοδότηση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 σημείο γ) να επιστρέφεται *pro rata temporis* στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος αρχίζει εκ νέου την άσκηση του αλιευτικού επαγγέλματος εντός προθεσμίας μικρότερης από 5 έτη μετά την καταβολή σε αυτόν της πριμοδότησης.

ε) να εξασφαλιστεί ότι οι δικαιούχοι του μέτρου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 σημείο γ) ασκούν πράγματι μια νέα δραστηριότητα .

9. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ

9.1) Καθορισμός των μέγιστων επιτρεπόμενων αλιευμάτων

Θεωρητικά, οι αλιευτικές δραστηριότητες θα έπρεπε να απομακρύνουν από κάθε απόθεμα τα ψάρια που μπορούν με ασφάλεια να αλιευθούν χωρίς να διαταραχθεί η ισορροπία ή η ανανέωση των αποθεμάτων αυτών. Μεταξύ των πρώτων πολιτικών διαχείρισης, υπήρχαν μέτρα που αποσκοπούσαν στον υπολογισμό των ασφαλών επιπέδων αλίευσης και στη διασφάλιση της τηρησής τους. Εντούτοις, δεδομένου ότι πολλά είδη μοιράζονται τα ίδια αλιευτικά πεδία και λόγω του γεγονότος ότι τα αποθέματα γενικά περιλαμβάνουν μια μεγάλη κλίμακα ηλικιών και μεγεθών ψαριών, οι περισσότεροι τύποι αλιείας έχουν ως αποτέλεσμα την αλίευση μικτών αλιευμάτων. Εκτός από τον καθορισμό των επιτρεπόμενων αλιευμάτων, χρειάζονται τεχνικά μέτρα για τον περιορισμό της αλίευσης ψαριών που δεν έχουν φθάσει σε ώριμη ηλικία.

Ο καθορισμός των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (TAC) αφορά τον καθορισμό των μέγιστων ποσοτήτων ψαριών που μπορούν να αλιευθούν από ένα συγκεκριμένο απόθεμα, κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Το έργο αυτό απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων μερών, η οποία βοηθεί στην επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τα TAC καθώς και με τη μέθοδο κατανομής τους.

9.2) Συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα στην κοινή αλιευτική πολιτική

Τα TAC κατέστησαν ένα από τα πρώτα μέτρα διατήρησης της κοινής αλιευτικής πολιτικής, λόγω του ότι οι κοινοτικοί αλιείς ήταν ήδη εξοικωμένοι με αυτά. Η Κοινότητα προχώρησε στην κατανομή των αλιευτικών δυνατοτήτων, υπό τη μορφή ποσοστώσεων, μεταξύ των κρατών μελών. Επινοήθηκε μια μέθοδος για την κατανομή των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων της Κοινότητας σύμφωνα με ορισμένους παράγοντες, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται ο όγκος αλιευμάτων κατά το παρελθόν των χωρών μελών. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται ακόμη σήμερα, με βάση αυτό που είναι γνωστό ως αρχή της <<σχετικής σταθερότητας>>, η οποία εξασφαλίζει στα κράτη μέλη ένα καθορισμένο ποσοστό αλιευτικών δυνατοτήτων για τα εμπορικά είδη. Μερικά κράτη μέλη, τα οποία εντάχθηκαν στη Κοινότητα μετά τη συμφωνία για τη κοινή αλιευτική πολιτική του 1983, δεν ίσαν ικανοποιημένα με την εφαρμογή

της αρχής αυτής, η οποία περιορίζει την προσβασή τους σε ορισμένους κοινοτικούς πόρους.

Πιθανόν να διεξαχθεί συζήτηση σχετικά με την αρχή της σχετικής σταθερότητας ενόψει της αναθεώρησης της κοινής αλιευτικής πολιτικής το 2002, παρά το γεγονός ότι δεν πρέπει, από τυπικής απόψεως, να ληφθούν αποφάσεις μέχρι τότε για το θέμα αυτό.

9.3) Πως καθορίζονται τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα στην κοινή αλιευτική πολιτική ;

Τα ΤΑC καθορίζονται σε ετήσια βάση. Το Συμβούλιο των Υπουργών συναντάται κατά το τέλος Δεκεμβρίου προκειμένου να αποφασίσει για τις αλιευτικές δυνατότητες του επόμενου έτους. Εντούτοις, η συνάντηση αυτή αντιπροσωπεύει το τέλος μιας μακράς διαδικασίας που αφορά πολλές χώρες και οργανώσεις.

Η αρχή γίνεται με την επιστημονική έρευνα που πραγματοποιείται από διάφορους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς. Το Διεθνές Συμβούλιο για τη Εξερεύνηση της Θάλασσας (ΔΣΕΘ) συγκεντρώνει πληροφορίες για την κατάσταση των αποθεμάτων από διάφορες πηγές. Η επιτροπή ΔΣΕΘ, που ασχολείται με την κατάσταση των εμπορικών αποθεμάτων στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό, εκδίδει γνώμες για τα ασφαλή επίπεδα αλιείας στη ζώνη αυτή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί συμβουλές από τη δική της επιστημονική, τεχνική & οικονομική επιτροπή αλιείας (ΕΤΟΕΑ) η οποία συνίσταται από εθνικούς εμπειρογνώμονες, σχετικά με τις γνώμες αυτές.

Διενεργούνται επίσης διαπραγματεύσεις με μη κοινοτικές χώρες, οι οποίες έχουν συμφέροντα στα ίδια αλιευτικά πεδία ή αποθέματα καθώς και με αρμόδιες περιφερειακές οργανώσεις αλιείας. Η Επιτροπή έπειτα αναλύει τις διάφορες γνώμες και καταρτίζει προτάσεις για τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα του επόμενου έτους καθώς και για τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να αλιεύονται. Οι προτάσεις αυτές διαβιβάζονται στο Συμβούλιο των Υπουργών. Η τελική απόφαση σχετικά με τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα, τις ποσοστώσεις και οποιαδήποτε συναφή μέτρα λαμβάνονται από τους υπουργούς αλιείας κατά τη συνάντησή τους στο τέλος του έτους.

9.4) Επικουρικότητα

Κάθε κράτος μέλος πρέπει να παρακολουθεί την κατανάλωση της ποσόστωσής του και να απαγορεύει την αλιεία μετά την εξάντλησή της. Πρόκειται για την αρχή της επικουρικότητας, βάσει της οποίας οι ενέργειες πραγματοποιούνται στο πλέον κατάλληλο διοικητικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώνουν τακτικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

σχετικά με την κατανάλωση της ποσοστώς τους προκειμένου να επιτρέψουν στις υπηρεσίες της να παρακολουθήσουν την κατάσταση σε κοινοτικό επίπεδο.

Οι μέθοδοι διαχείρισης των ποσοστώς ποικίλλουν από χώρα σε χώρα. Οι ποσοστώς μπορούν να διατηρούνται σε εθνικό απόθεμα ή να κατανέμονται στις οργανώσεις ή ενώσεις παραγωγών, ή ακόμη και σε μεμονωμένους πλοιοκτήτες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ποσοστώς μπορούν να εκμισθωθούν, να πωληθούν ή να ανταλλαχθούν.

Αποκαλούμενες ως <<ατομικές μεταβιβάσιμες ποσοστώς>>, χρησιμοποιούνται σε ορισμένες χώρες, παρά το γεγονός ότι στην Κοινότητα το σύστημα αυτό εφαρμόζεται μόνο σε λίγα αποθέματα και σε πολύ λίγα κράτη μέλη.

9.5) Πρόσθετα μέτρα

Μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί για τον τύπο αλιευτικών εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για την αλιεία σε ορισμένες ζώνες και εποχές όσον αφορά την αλίευση ορισμένων ποσοστώς. Τα ΤΑC και οι ποσοστώς είναι ανεπαρκεί μέσα για την εξασφάλιση της διατήρησης της αλιείας. Ακόμη και αν έχει απαγορευθεί η αλιεία λόγω εξάντλησης των ποσοστώς, οι αλιείς δεν μπορούν να αποφύγουν να αλιεύσουν τα ψάρια τα οποία έπειτα πρέπει να απορρίψουν στη θάλασσα. Επιπλέον, προκειμένου να επωφεληθούν περισσότερο από τις ποσοστώς τους οι αλιείς μπορεί να επιλέξουν να διατηρήσουν μόνο τα καλύτερα ψάρια και να απορρίψουν τα υπόλοιπα.

Για την ελαχιστοποίηση των απορρίψεων, τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα και οι ποσοστώς συμπληρώθηκαν από τεχνικά μέτρα για τον περιορισμό των αλιευμάτων νεαρών ψαριών που δεν αποτελούν στόχο της διεξαγόμενης αλιείας. Το Συμβούλιο διαθέτει επίσης την εξουσία, παρόλο ότι δεν την έχει χρησιμοποιήσει μέχρι σήμερα, να καθορίσει πολυετή συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία στο σύστημα. Επιπροσθέτως, η Κοινότητα έλαβε μέτρα για την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας προς τους διαθέσιμους πόρους με τη μείωση της πλεονάζουσας αλιευτικής ικανότητας των στόλων.

10. ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

10.1) Επιλεκτικότητα & διατήρηση

Η μείωση της αλιευτικής προσπάθειας και ο έλεγχος του όγκου των αλιευμάτων δεν μπορούν να παρεμποδίσουν τη σύλληψη μικρών ψαριών και ψαριών τα οποία δεν έχουν εμπορική αξία. Χρειάζονται πρόσθετα μέτρα για να εξασφαλιστεί η επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων έτσι ώστε να μην συλλαμβάνονται τα ψάρια αυτά. Αυτός είναι ο ρόλος των τεχνικών μέτρων. Ο βασικός στόχος των τεχνικών μέτρων είναι η αποφυγή ή ο περιορισμός της σύλληψης :

- νεαρών, ή μη ώριμων ψαριών, προκειμένου να μπορέσουν αργότερα να συμβάλουν στην ανανέωση του αποθέματος ως ενήλικα ψάρια
- ανεπιθύμητων ψαριών, λόγω της έλλειψης εμπορικής αξίας, ή ψαριών για τα οποία οι αλιείς δεν διαθέτουν πλέον ποσοστώσεις
- θαλάσσια θηλαστικά, πτηνά και άλλα είδη, όπως είναι οι χελώνες.

Ενώ ο στόχος των τεχνικών μέτρων είναι σαφής, η κατάρτιση και η εφαρμογή τους αποτελούν άκρως πολύπλοκα προβλήματα.

10.2) Συμβιβασμός

Στα ύδατα της ευρωπαϊκής υφαλοκρηπίδας πολλά είδη ψαριών ζουν μαζί. Ως εκ τούτου, πολλά είδη συλλαμβάνονται συχνά κατά τη διάρκεια αλιευτικών επιχειρήσεων που έχουν ως στόχο ένα ή δύο συγκεκριμένα είδη. Τα αλιεύματα της Βορείου Θαλάσσης, επί παραδείγματι, αποτελούνται συχνά από μπακαλιάρους των ειδών <<gadus morhua>>, <<melanogrammus aeglefinus>> και <<merlangus merlangus>>, τα οποία μοιράζονται τις ίδιες περιοχές. Ωστόσο όμως λόγω των βιολογικών διαφορών μεταξύ των ειδών αυτών, ένα συγκεκριμένο μέγεθος ματιού διχτυού θα κατακρατήσει καλύτερα τον μπακαλιάρo <<gadus morhua>> απ' ότι το μπακαλιάρo <<melanogrammus aeglefinus>>, και βεβαίως καλύτερα από ότι τον μπακαλιάρo <<merlangus merlangus>>. Έτσι, το ιδεώδες μέγεθος των ματιών για ένα απόθεμα δεν μπορεί να είναι ιδεώδες για τα άλλα δύο. Αυτός ο περιορισμός δείχνει τις δυσκολίες που χαρακτηρίζουν την κατάρτιση τεχνικών μέτρων. Υπάρχουν λίγες, εάν όχι και καθόλου, ιδεώδεις λύσεις. Η απόδοση των μέτρων αυτών πρέπει να σταθμιστεί και η απόφαση είναι γενικά αποτέλεσμα συμβιβασμού.

10.3) Βασικά τεχνικά μέτρα

Τα μέτρα αυτά καθορίζονται γενικά κατά γεωγραφικές περιοχές & περιλαμβάνουν :

- α) ελάχιστα μεγέθη των ματιών των διχτυών
- β) τη χρήση επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων
- γ) απαγορευμένες περιοχές και εποχές
- δ) ελάχιστα μεγέθη εκφορτώσεων για τα ψάρια και τα οστρακόδερμα

ε) περιορισμούς των παρεπιπτόντων ή των τυχαίων αλιευμάτων

10.4) Δίχτυα : μεγέθη ματιών και άλλες τεχνικές

Στην Κοινότητα η ευρύτερα χρησιμοποιούμενη αλιευτική μέθοδος είναι η τράτα. Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι αλιείας με τράτα, αλλά συνήθως αφορούν τη ρυμούλκηση ενός διχτυού σχήματος χωνιού, το οποίο διαθέτει ευρεία είσοδο, η οποία διατηρείται ανοικτή κατά τη διάρκεια της αλιευτικής επιχείρησης, και το οποίο καταλήγει σε σάκο, ο οποίος καλείται σάκος της τράτας, στον οποίο κατακρατούνται τα αλιεύματα. Τα περισσότερα ψάρια τα οποία διαφεύγουν από το δίχτυ το επιτυγχάνουν μέσω των ανοιγμάτων των ματιών του σάκου της τράτας. Ωε εκ τούτου, η ιδέα είναι να προβλεφθεί μέσα στο σάκο ή κοντά στο σάκο οδός διαφυγής για τα ανεπιθύμητα ψάρια. Δύο τεχνικές χρησιμοποιούνται : η μία αφορά τη χρησιμοποίηση μεγαλύτερων ματιών ή την τοποθέτηση ειδικά διαμορφωμένων ματιών ή δικτυωμάτων πάνω στο δίχτυ της τράτας και μία άλλη, η οποία δημιουργεί θαλάμους ή επίπεδα μέσα στο δίχτυ της τράτας για το διαχωρισμό των ψαριών.

10.5) Μεγέθη των ματιών των διχτυών

Τι πρέπει να καθορίζει το μέγεθος των ματιών των διχτυών; Οι γεωγραφικές περιοχές ή οι τύποι αλιείας; Εάν δίχτυα διαφορετικών μεγεθών ματιών μεταφέρονται επί του σκάφους, πώς μπορούν οι επιθεωρητές να είναι βέβαιοι ότι χρησιμοποιούνται για τον σωστό τύπο αλιείας; Θεωρητικά θα πρέπει να μεταφέρονται μόνο δίχτυα ενός μεγέθους ματιών. Εντούτοις, οι αλιείς ισχυρίζονται ότι ορισμένες φορές πρέπει να αλλάξουν, από τον ένα τύπο της αλιείας στον άλλο κατά τη διάρκεια του ίδιου αλιευτικού ταξιδιού και ότι θα έχαναν την ευκαιρία να αλιεύσουν, επί παραδείγματι, σκουμπριά, εάν δεν μετέφεραν δίχτυα με μικρότερα μεγέθη ματιών που απαιτούνται για τον τύπο αυτό αλιείας. Πιστεύουν ότι θα πρέπει να τους επιτραπεί να διατηρούν δίχτυα με διάφορα μεγέθη ματιών επί του σκάφους.

Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η χρήση του κατάλληλου διχτυού, καθορίστηκαν ποσοστά για την ελάχιστη ποσότητα των ειδών-στόχων που αναμένονται μεταξύ των αλιευμάτων. Τα ποσοστά των ειδών-στόχων και των άλλων ειδών που αλιεύονται κατά τη διάρκεια των ίδιων αλιευτικών επιχειρήσεων υπολογίζονται σύμφωνα με τον τύπο αλιείας, τις αλιευτικές ζώνες και τα μεγέθη των ματιών των διχτυών.

10.6) Διατάξεις επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων

Εκτός από τη χρήση μεγαλύτερων ματιών διχτυών, διάφορες διατάξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αύξηση της επιλεκτικότητας. Έτεμάχιο διχτυού με μεγάλα ανοίγματα ματιών μπορεί να τοποθετηθεί στις τράτες προκειμένου να επιτρέψει τη διαφυγή των μικρών ψαριών και ορισμένων ειδών που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας. Τεμάχια διχτυών με τετραγωνικά μάτια μπορούν επίσης να τοποθετηθούν στις τράτες δεδομένου ότι παρουσιάζουν το πλεονέκτημα ότι παραμένουν ανοικτά ακόμη και όταν βρίσκονται υπό πίεση, η οποία δημιουργείται από τη ρυμούλκηση του διχτυού, επιτρέποντας έτσι στα νεαρά ψάρια να διαφύγουν από το δίχτυ. Τα διχτυώματα διαφυγής που τοποθετούνται στις τράτες παίζουν τον ίδιο ρόλο με εκείνον των τεμαχίων διχτυού με τετραγωνικά ανοίγματα ματιών.

Ενώ όλες αυτές οι μέθοδοι αυξάνουν την επιλεκτικότητα, τα αποτελέσματα ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με μια σειρά παραγόντων, από τη διαύγεια και θερμοκρασία του νερού, μέχρι την ακριβή θέση των διατάξεων. Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, η αποτελεσματικότητα διαφέρει επίσης ανάλογα με τα βιολογικά χαρακτηριστικά των σχετικών ειδών.

Οι διαφορές αυτές καθιστούν δύσκολη την κατάρτιση μέτρων που να μπορούν να προσαρμοστούν σε κάθε περίπτωση, χωρίς να προκύψει ένας μεγάλος αριθμός κανονισμών, οι οποίοι είναι τόσο περίπλοκοι ώστε να καθίστανται ανεφάρμοστοι.

10.7) Απαγορευμένες περιοχές & εποχές

Μερικά είδη χρειάζονται προστασία κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας, δεδομένου ότι συγκεντρώνονται σε μεγάλους αριθμούς σε ιδιαίτερες περιοχές. Οι περιοχές οι οποίες συγκεντρώνεται μαζικά ο γόνος κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων, είναι επίσης ευαίσθητες. Οι περιοχές που είναι απαγορευμένες για την αλιεία είναι γνωστές ως <<box>>. Τα <<box>> παρέχουν προστασία, όχι μόνο για τα είδη-στόχους, αλλά συχνά επίσης και σε άλλα που βρίσκονται στην απαγορευμένη περιοχή. Οι επιστήμονες διαπίστωσαν ότι η επιλογή του κατάλληλου χρόνου και ο καθορισμός των περιοχών και των εποχών είναι κρίσιμης σημασίας για την αποτελεσματικότητα των <<box>>.

10.8) Ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης ψαριών και οστρακοδέρμων

Η εξασφάλιση της μη σύλληψης των υπερβολικά νεαρών ψαριών έχει βιολογικά και οικονομικά οφέλη. Καθιστά δυνατή την ύπαρξη καλύτερων αλιευμάτων όταν τα ψάρια είναι μεγαλύτερα και επίσης εξασφαλίζει την ύπαρξη επαρκούς αριθμού ενήλικων και ικανών για αναπαραγωγή ψαριών για τη διατήρηση υγιών αποθεμάτων. Προκειμένου να αποθαρρυνθεί η αλίευση μικρών ψαριών, ορίστηκαν για μια σειρά ειδών ελάχιστα

τα μεγέθη, κάτω από τα οποία είναι παράνομη η εμπορία ψαριών και οστρακοδέρμων. Αναντίρρητα, το γεγονός αυτό οδηγεί σε κάποια απόρριψη ψαριών και οστρακοδέρμων στη θάλασσα, δεδομένου ότι θα ήταν παράνομη η εκφορτωσή τους. Από την άλλη όμως πλευρά, ο κίνδυνος της απόρριψης είναι προτιμητέος από την απουσία οποιωνδήποτε κανόνων, γεγονός που θα καθιστούσε την αλιεία και την καταστροφή μικρών ψαριών ακόμη μεγαλύτερη.

10.9) Περιορισμοί παρεμπιπτόντων αλιευμάτων

Προκειμένου να εξασφαλισθούν περισσότερα αλιεύματα, υπάρχει ο κίνδυνος χρησιμοποίησης διχτυού με μικρά μάτια για την αλιεία ψαριών για τα οποία απαιτείται από το νόμο πολύ μεγαλύτερο μέγεθος ματιών. Για την ελαχιστοποίηση αυτού του κινδύνου, έγιναν υπολογισμοί για τον καθορισμό των ελάχιστων και μέγιστων ποσοστών για την κατανομή των αλιευμάτων ανάλογα με τον τύπο αλιείας, τις περιοχές αλιείας και τα απαιτούμενα δίχτυα. Το μέγεθος του διχτυού που πρέπει να χρησιμοποιείται σε μια συγκεκριμένη περιοχή εξαρτάται από τα είδη τα οποία αποτελούν στόχο της αλιείας. Εάν χρησιμοποιήθηκε το σωστό μέγεθος των ματιών των διχτυών, θα πρέπει να συλλαμβάνεται τουλάχιστον το ελάχιστο ποσοστό των ειδών-στόχων μαζί με ένα επιτρεπτό ποσοστό ψαριών που δεν αποτελούν στόχο, τα οποία καλούνται παρεμπιπτόντα αλιεύματα.

10.10) Ενδεχόμενα μειονεκτήματα

Οι διατάξεις επιλεκτικότητας μπορούν να οδηγήσουν σε βραχυπρόθεσμες απώλειες και μπορούν να καταστήσουν δυσκολότερο τον χειρισμό των εργαλείων. Επιπροσθέτως, διάφορες διατάξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποτελεσματικότητας των μέτρων επιλεκτικότητας. Το άνοιγμα των ματιών μπορεί να μειωθεί με τη χρήση χοντρού νήματος με κόμβους (τύπος νήματος που χρησιμοποιείται για την κατασκευή διχτυών), αυξάνοντας τον αριθμό των ματιών γύρω από το σάκο ή επιμηκύνοντας ορισμένα τμήματα του διχτυού. Ως εκ τούτου, η συνεργασία των αλιέων είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία των μέτρων επιλεκτικότητας.

10.11) Τα τεχνικά μέτρα της κοινής αλιευτικής πολιτικής

Δεδομένης της φύσης της αλιείας και της επέκτασης, συν τω χρόνω, των κοινοτικών υδάτων, δεν είναι άξιο απορίας ότι οι κανονισμοί για τεχνικά μέτρα εξελίχθηκαν κατά τρόπο ad hoc. Μέχρι πρόσφατα, ο βασικός κα-

νονισμός συνίστατο από μια σειρά κανόνων που θεσπίστηκαν το 1986. Μετά από 20 περίπου τροποποιήσεις, ο κανονισμός αντικαταστάθηκε το 1997, από έναν νέο κανονισμό ο οποίος θα αρχίσει να ισχύει το έτος 2000. Οι κανόνες απλοποιήθηκαν και προσαρμόστηκαν προς τις σημερινές ανάγκες του κλάδου καθώς και για την προαγωγή της διατήρησης των ιχθυαποθεμάτων.

Ο νέος κανονισμός αύξησε τα ελάχιστα μεγέθη των ματιών των διχτύων, προάγοντας έτσι τη διατήρηση. Τα επιτρεπόμενα ελάχιστα μεγέθη των ματιών μειώθηκαν επίσης, απλοποιώντας τους κανόνες, για τους αλιείς και καθιστώντας ευκολότερο τον έλεγχο της τήρησης τους από τους επιθεωρητές. Υπάρχουν τώρα δύο μεγάλες γεωγραφικές ζώνες. Επιπροσθέτως, έπαυσε να ισχύει ένας αριθμός παρεκκλίσεων σχετικά με τη χρήση των διχτύων με μικρές διαστάσεις ματιών σε διάφορες περιοχές, που θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν την απάτη.

Επιτεύχθηκε συμβιβασμός σχετικά με τον μέγιστο αριθμό των διαφόρων μεγεθών ματιών των διχτύων που θα μπορούσαν να μεταφέρουν τα σκάφη. Το Συμβούλιο συμφώνησε να αποφασίσει για συνδιασμούς των μεγεθών των ματιών των διχτύων, τα οποία οι αλιείς θα μπορούν να μεταφέρουν κατά τη διάρκεια των αλιευτικών ταξιδιών. Ο στόχος είναι να εξευρεθεί μια λύση που θα είναι αποτελεσματική για τη πρόληψη της απάτης χωρίς να επιβάλλει αδικαιολόγητους περιορισμούς για τους αλιείς. Η χρήση τεμαχίων διχτύων με τετραγωνικά μάτια θα καταστεί υποχρεωτική για ορισμένους τύπους αλιείας, όπως είναι για την αλιεία του αστακού της Νορβηγίας και για ορισμένους τύπους αλιείας γαρίδας.

Τέλος, τα ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης αναθεωρήθηκαν για ένα σημαντικό αριθμό ειδών. Ορισμένα ελάχιστα μεγέθη αυξήθηκαν, όπως είναι στη περίπτωση του μπακαλιάρου <<merlangus merlangus>>, ενώ μειώθηκε π.χ. το ελάχιστο μέγεθος για τη χωματίδα. Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην ύπαρξη ενός σωστού συνδυασμού μεταξύ του νόμιμου μεγέθους των ματιών των διχτύων και του ελάχιστου μεγέθους των ψαριών που μπορούν να αλιευθούν με τη χρήση των διχτύων αυτών. Αποσκοπεί επίσης στην παρεμπόδιση της αλιείας με στόχο μικρά ψάρια, με τη χρήση διχτύων με πολύ μικρά ανοίγματα ματιών.

10.12) Σωστά τεχνικά μέτρα και κατάλληλη εφαρμογή

Τα μέτρα αυτά αποτελούν μέρος της μακράς επιδίωξης για μια μεγαλύτερη διατήρηση των αλιευτικών πόρων. Η επιπτώσή τους παρακολουθείται και η κατάσταση θα αναθεωρηθεί.

Η προηγούμενη εμπειρία έδειξε ότι η απώλεια των εσόδων των αλιέων λόγω μεγαλύτερης επιλεκτικότητας είναι γενικά χαμηλότερη από ό'τι αρχικά προβλεπόταν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι καλύτερες τιμές μπορούν να αντισταθμίσουν τη χαμηλότερη παραγωγή. Οι αλιείς επίσης

προσαρμόζουν τις δραστηριότητές τους προκειμένου να επωφεληθούν καλύτερα από τις διαθέσιμες ευκαιρίες. Μεσοπρόθεσμα, οι μέθοδοι επιλεκτικής αλιείας ωφελούν τους αλιείς, τους καταναλωτές και τα ιχθυοαποθέματα. Δεν μπορεί να αναμένεται από τις επιθεωρήσεις εν πλω να ελέγξουν κάθε αλιευτική δραστηριότητα. Έτσι η αποτελεσματικότητά τους δεν είναι, εκ φύσεως, η καλύτερη δυνατή. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων για τη λήψη αποφάσεων και των φορέων του κλάδου στη θέσπιση σωστών τεχνικών μέτρων και στην ορθή εφαρμογή τους θα είναι ευεργετική τόσο για τα ιχθυοαποθέματα όσο και για τον κλάδο.

11. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

Δεδομένου ότι τα κοινοτικά ύδατα συνορεύουν με διεθνή ύδατα τρίτων χωρών, η διαχείριση της αλιείας σε ορισμένες περιοχές κατανέμεται μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών. Επί παραδείγματι, στη Βαλτική Θάλασσα, η διαχείριση διεξάγεται μέσω της Διεθνούς Επιτροπής για την Αλιεία της Βαλτικής Θάλασσας (ΔΕΑΒΘ). Στη Μεσόγειο, η Κοινότητα ενθαρρύνει την ανάπτυξη συμμετοχικής διαχείρισης της αλιείας στο πλαίσιο αρμόδιων περιφερειακών οργανώσεων αλιείας.

Η Κοινότητα έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για τις περιφερειακές οργανώσεις αλιείας και αντιπροσωπεύεται σε όλες τις διαπραγματεύσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

11.1) Η Βαλτική Θάλασσα

Μετά την προσχώρηση της Φινλανδίας και της Σουηδίας το 1995, η Κοινότητα κατέστη ο βασικότερος παράγων στη Βαλτική Θάλασσα, με αυξημένη αρμοδιότητα για τη διατήρηση των ιχθυοαποθεμάτων στη περιοχή αυτή.

Η διαχείριση της αλιείας της Βαλτικής πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Διεθνούς Επιτροπής για την αλιεία της Βαλτικής Θάλασσας (ΔΕΑΒΘ), της οποίας η Κοινότητα είναι μέλος. Η ΔΕΑΒΘ θεσπίζει κανόνες για τη διατήρηση και διαχείριση της αλιείας.

Υπάρχουν έξι συμβαλλόμενα μέρη : η Κοινότητα- η οποία αντιπροσωπεύει τη Δανία, τη Γερμανία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία- η Εσθονία, η Λιθουανία, η Πολωνία και η Ρώσικη Ομοσπονδία.

Τα κυριότερα μέτρα διαχείρισης που εφαρμόζονται, είναι ο καθορισμός των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων, η θέσπιση τεχνικών μέτρων και η συνεργασία για τον έλεγχο και την εφαρμογή των κανονισμών. Με βάση επιστημονικές συμβουλές του Διεθνούς Συμβουλίου για την

Εκμετάλλευση της Θάλασσας (ΔΣΕΘ), η ΔΕΑΒΘ καθορίζει τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα για τέσσερα είδη : τον μπακαλιάρο του είδους <<gadhus morua>>, το σολομό, τη ρέγγα και τη σαρδελόρεγγα, και τα κατανέμει μεταξύ των μελών της. Τα μερίδια της Φινλανδίας και της Σουηδίας κατανέμονται στην Κοινότητα, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διαχείρισή τους.

Οι κανόνες διατήρησης της Διεθνούς Επιτροπής για την Αλιεία της Βαλτικής Θάλασσας καθίστανται κοινοτικό δίκαιο μέσω κανονισμών που εκδίδονται από το Συμβούλιο των Υπουργών.

Τα παράκτια κράτη της Βαλτικής συμμετέχουν επίσης σε μια περιφερειακή πρωτοβουλία για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία έχει σχέση με επτά οικονομικούς τομείς συμπεριλαμβανομένης της αλιείας. Η εν λόγω πρωτοβουλία με τίτλο <<Baltic 21>>, αποτελεί απάντηση της ΔΕΑΒΘ στην Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ρίο Ντε Τζανέιρο τον Ιούνιο του 1992. Στηριζόμενη στην αναγνώριση και στην αλληλεξάρτηση των οικοσυστημάτων, περιλαμβάνει σχέδια συντονισμού που αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλους τους σχετικούς τομείς.

11.2) Η Μεσόγειος

Η στενότητα της Μεσογειακής ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας επηρέασε τη φύση της αλιείας στην περιφέρεια αυτή.

Οι κυριότεροι τύποι αλιείας διεξάγονται στην παράκτια ζώνη και αφορούν τη συμμετοχή ενός μεγάλου αριθμού μικρών σκαφών. Τα άκρως αποδημητικά είδη, όπως είναι ο τόνος, συναντώνται επίσης στα ανοικτά των ακτών. Οι κυριότεροι τύποι αλιείας αφορούν τον μπακαλιάρο του είδους <<merluccius merluccius>>, τη συναγρίδα, το μπαρμπούνι, τις σαρδέλες και τα σαφρίδια καθώς επίσης και τον τόνο <<thunnus thynnus>>, τον τόνο τον μακρύτερο <<thunnus allalunga>> και τον ξιφία. Η αλιεία στα τέσσερα μεσογειακά κράτη μέλη (Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία) απασχολεί 105.000 περίπου αλιείς (το 40% του συνόλου των κοινοτικών αλιέων), που απασχολούνται σε 47.000 σκάφη (σχεδόν το ήμισυ των κοινοτικών σκαφών). Τα ετήσια αλιεύματα υπερβαίνουν το 1 εκατ. τόνους και αντιστοιχούν στο 15% σχεδόν της κοινοτικής παραγωγής από απόψεως όγκου. Όλες οι μεσογειακές χώρες ασχολούνται με την αλιεία καθώς επίσης και τρίτες χώρες οι οποίες αλιεύουν κυρίως τόνο.

Η στενή ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα εξηγεί εν μέρει γιατί τα περισσότερα μεσογειακά παράκτια κράτη δεν επεξέτειναν τις αποκλειστικές ζώνες αλιείας τους πέραν των 12 ναυτικών μιλίων που θεωρούνται ως χωρικά ύδατα. Ωστόσο όμως έχει τεθεί σε εφαρμογή ένας αριθμός κοινοτικών

μέτρων διατήρησης. Τον Δεκέμβριο του 1997, καθορίστηκαν τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα για την αλιεία του τόνου, μετά τις συστάσεις της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση του Τόνου του Ατλαντικού(ΔΕΔΤΑ).

Η Κοινότητα είναι μέλος τόσο της γενικής επιτροπής αλιείας για τη Μεσόγειο(ΓΕΑΜ) και της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση του Τόνου του Ατλαντικού(ΔΕΔΤΑ), η οποία επίσης εκδίδει συστάσεις όσον αφορά τον τόνο της Μεσογείου.

Η πίεση της αλιείας καθώς και η απειλή ρύπανσης στην πυκνοκατοικημένη αυτή περιοχή καθιστά τα μέτρα διατήρησης στη Μεσόγειο απαραίτητα. Η Κοινότητα έχει υιοθετήσει μια διττή προσέγγιση προκειμένου να εξασφαλίσει τη βιώσιμη αλιεία στη περιοχή αυτή. Το 1994, θέσπισε κοινά μέτρα διατήρησης για την απαγόρευση της χρήσης ορισμένων αλιευτικών τεχνικών και μεθόδων, καθορίζοντας ορισμένα ελάχιστα μεγέθη των ματιών των διχτυών καθώς και μεγέθη κάτω από τα οποία παγορεύεται η εκφόρτωση ψαριών.

Ασχολείται επίσης ενεργά σε διαπραγματεύσεις με μεσογειακά παράκτια κράτη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να αυξήσει την συνεργασία στον τομέα της επιστημονικής έρευνας και για να καταρτίσει μέτρα διατήρησης για ολόκληρη τη Μεσόγειο. Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της γενικής επιτροπής αλιείας για τη Μεσόγειο θεωρείται ως ο καλύτερος τρόπος για την επίτευξη των στόχων αυτών.

12. ΑΛΙΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η Κοινότητα έχει αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά τις διεθνείς σχέσεις στον τομέα της αλιείας. Είναι εξουσιοδοτημένη να αναλαμβάνει διεθνείς υποχρεώσεις έναντι τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών σε θέματα που αφορούν την αλιεία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύεται, για λογαριασμό της Κοινότητας, αλιευτικές συμφωνίες με τρίτες χώρες και συμμετέχει σε διάφορες περιφερειακές οργανώσεις αλιείας (ΠΟΑ).

12.1) Αλιευτικές συμφωνίες

Στα μέσα της δεκαετίας του 1970, ένας μεγάλος αριθμός τρίτων χωρών αποφάσισαν να επεκτείνουν την αποκλειστική οικονομική ζώνη τους (ΑΟΖ) από 12 σε 200 ναυτικά μίλια. Το 90% σχεδόν των εκμεταλλεύσιμων αλιευτικών πόρων περιήλθαν από τον έλεγχο των παράκτιων κρατών. Οι στόλοι των κοινοτικών κρατών μελών, οι οποίοι παραδοσιακά

αλίευαν στα ύδατα των χωρών αυτών, αποκλείστηκαν ξαφνικά από τα ύδατα αυτά.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχιση της πρόσβασης για τους στόλους αυτούς, η κοινότητα συνήψε αλιευτικές συμφωνίες με τις εν λόγω τρίτες χώρες. Συνάφθηκαν συμφωνίες με βόρειες χώρες (Νορβηγία, Σουηδία και Νήσοι Φερόε το 1981, με τον Καναδά το 1982 και με την Ισλανδία το 1994), και με νότιες χώρες (συμπεριλαμβανομένης της Σενεγάλης το 1979, της Γουινέα Μπισάου το 1980, της Γουινέα Κονάκρι το 1983 και των Σευχελών το 1984). Όταν η Ισπανία και η Πορτογαλία εντάχθηκαν στην Κοινότητα το 1986, οι διμερείς συμφωνίες τους αντικαταστάθηκαν με κοινοτικές συμφωνίες. Οι περισσότερες από τις συμφωνίες αυτές ισχύουν ακόμη σήμερα και μετά την προσχώρηση της Φινλανδίας και της Σουηδίας ανέρχονται τώρα σε 26.

12.2) Φύση των αλιευτικών συμφωνιών

Η φύση των αλιευτικών συμφωνιών ποικίλλει ανάλογα με τα συμφέροντα των χωρών εταίρων. Υφίστανται αμοιβαίες ρυθμίσεις με βόρειες χώρες, των οποίων οι ισχυροί στόλοι τους δίνουν τη δυνατότητα να εκμεταλλεύονται πλήρως τους αλιευτικούς πόρους τους. Η Κοινότητα και οι χώρες αυτές ανταλλάσσουν αλιευτικές δυνατότητες μεταξύ τους.

Άλλες χώρες όπως είναι το Μαρόκο και 14 άλλες χώρες της Αφρικής και του Ινδικού Ωκεανού, καθώς επίσης και η Γροιλανδία, διαθέτουν αλιευτικούς πόρους, τους οποίους δεν είναι σε θέση ακόμη να εκμεταλλευθούν μόνες τους. Σε αντάλλαγμα της πρόσβασης στους πόρους αυτούς, η Κοινότητα καταβάλλει χρηματοδοτική αντιστάθμιση, η οποία δεν συμβάλλει μόνο στον κρατικό προϋπολογισμό αλλά επίσης και σε άλλους συγκεκριμένους τομείς ανάλογα με τα συμφέροντα της χώρας εταίρου, όπως είναι η αλιευτική έρευνα, η κατάρτιση ειδικών επί της αλιείας, ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας μικρής κλίμακας και εφαρμογή των αλιευτικών κανονισμών. Οι κοινοτικοί πλοιοκτήτες καταβάλλουν τέλη άδειας, τα οποία ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο της αλιείας και τα είδη που αποτελούν στόχο.

Υπάρχουν άλλοι τύποι συμφωνιών που προβλέπουν τη σύσταση εταιρικών σχέσεων μεταξύ ιδιωτών υπό τη μορφή κοινών επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών. Τέτοιου είδους συμφωνία υπεγράφη με την Αργεντινή το 1992.

12.3) Διατήρηση και παρακολούθηση αλιευτικών δραστηριοτήτων

Η διατήρηση των ιχθυαποθεμάτων στα ύδατα τρίτων χωρών ανησυχεί σε μεγάλο βαθμό την Κοινότητα. Οι αλιευτικές δραστηριότητες των κοινο-

τικών σκαφών παρακολουθούνται μέσω λεπτομερών δεδομένων όσον αφορά τα αλιεύματα, την παρουσία παρατηρητών της τρίτης χώρας πάνω στα κοινοτικά σκάφη, εκθέσεις κινήσεων των σκαφών εντός και εκτός των αλιευτικών ζωνών και επιθεώρηση των αλιευτικών εργαλείων. Τα κοινοτικά σκάφη τηρούν τους κανόνες που ισχύουν στα ύδατα στα οποία δραστηριοποιούνται. Πρέπει επίσης να τηρούν τα μέτρα που έχουν συμφωνηθεί σε διεθνείς οργανώσεις, στις οποίες έχει προσχωρήσει η Κοινότητα, όπως είναι ο οργανισμός τροφίμων και γεωργίας, ο κώδικας συμπεριφοράς για μια υπεύθυνη αλιεία και η συμφωνία των Ηνωμένων Εθνών για τα αλληλοεπικαλυπτόμενα και τα άκρως αποδημητικά αποθέματα ιχθύων.

12.4) Επιπτώσεις των αλιευτικών συμφωνιών

Το 1997, το Συμβούλιο των Υπουργών επανεπιβεβαίωσε τη συνεχιζόμενη δέσμευση της Κοινότητας έναντι των αλιευτικών συμφωνιών ως προταρχικού συστατικού στοιχείου της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Υπεγράμμισε την ανάγκη για τη συνέχιση των διαφόρων τύπων συμφωνιών, οι οποίες επιτρέπουν στην Κοινότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορές καταστάσεις και συμφέροντα των εταίρων της. Οι αλιευτικές συμφωνίες είναι ωφέλιμες τόσο για την Κοινότητα όσο και για τους εταίρους της.

12.5) Οφέλη για την Κοινότητα

Τα αλιεύματα από ύδατα τρίτων χωρών βοηθούν στον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς-το 20% περίπου της κοινοτικής παραγωγής ψαριών και οστρακοδέρμων-και μειώνουν το ετήσιο έλλειμμα της κατά 7 δισεκ. ECU περίπου. Οι συμφωνίες αυτές παρέχουν επίσης θέσεις εργασίας, όχι μόνο για τους 8.000 αλιείς που εργάζονται πάνω στα σκάφη, αλλά επίσης και σε 20.000 που απασχολούνται σε συναφείς υπηρεσίες.

Η παρουσία των κοινοτικών σκαφών στα ύδατα τρίτων χωρών, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει εδώ και περισσότερα από 20 έτη, αυξάνει την ποιότητα των πολιτικών σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών αυτών και επιβεβαιώνει το ρόλο του κοινοτικού στόλου μεταξύ των άλλων αλιευτικών εθνών.

12.6) Οφέλη για τις χώρες εταίρους

Για τις χώρες εταίρους, ιδίως εκείνες που λαμβάνουν χρηματοδοτική αντιστάθμιση, οι επιπτώσεις των αλιευτικών συμφωνιών είναι εξίσου σημαντικές, δεδομένου ότι η κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή επιτρέ-

πει την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων στον τομέα της αλιείας(λιμενικές εγκαταστάσεις, εγκατάσταση μηχανών πάνω σε μικρά σκάφη, ψυγεία αποθήκευσης κ.λ.π.), καλύτερη γνώση της κατάστασης των ιχθυοποθεμάτων μέσω της επιστημονικής έρευνας και αποτελεσματικότερη εποπτεία των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα υδατά τους.

Οι αλιευτικές συμφωνίες παρέχουν επίσης ευκαιρίες εργασίας όχι μόνο για τους τοπικούς αλιείς(3.000 περίπου), οι οποίοι εργάζονται πάνω σε κοινοτικά σκάφη, αλλά επίσης και σε εργαζόμενους σε βιομηχανίες μεταποίησης. Κατ'αυτόν τον τρόπο, οι εκφορτώσεις τόνου από κοινοτικά σκάφη εφοδίασαν τις μισές από τις ποσότητες που απαιτούνται για επεξεργασία από τις κονσερβοβιομηχανίες του Ντακάρ στη Σενεγάλη και του Αμπιτζάν στην Ακτή του Ελεφαντοστού.

12.7) Το μέλλον των αλιευτικών συμφωνιών

Η συνεκτικότητα μεταξύ των αλιευτικών συμφωνιών και άλλων κοινοτικών πολιτικών, ιδίως της αναπτυξιακής πολιτικής προς τις χώρες εταίρους, θα ενισχυθεί. Η μακροχρόνια σχέση στον τομέα της αλιείας μεταξύ της Κοινότητας και των εταίρων της θα πρέπει να οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας περαιτέρω εταιρικής σχέσεως, η οποία ήδη υπάρχει με ορισμένες χώρες.

13. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

Η Κοινότητα έχει αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά τις διεθνείς σχέσεις στον τομέα της αλιείας. Είναι εξουσιοδοτημένη να αναλαμβάνει διεθνείς υποχρεώσεις έναντι τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών σε θέματα που αφορούν την αλιεία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύεται, για λογαριασμό της Κοινότητας, αλιευτικές συμφωνίες με τρίτες χώρες και συμμετέχει σε διάφορες περιφερειακές οργανώσεις αλιείας (ΠΟΑ).

13.1) Τι είναι οι περιφερειακές οργανώσεις αλιείας;

Η σύσταση των περιφερειακών οργανώσεων αλιείας πραγματοποιείται μέσω διεθνών συμφωνιών. Οι οργανώσεις αυτές παρέχουν το πλαίσιο εντός του οποίου οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων μπορούν να συναντηθούν και να συμφωνήσουν για τους τρόπους της διαχείρισης των αλιευτικών πόρων. Οι οργανώσεις αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας για τη διασφάλιση τόσο της διατήρησης όσο και της βιώσιμης εκμετάλλευσης των αλιευτικών πόρων στην ανοικτή

θάλασσα. Εκδίδουν συστάσεις που αφορούν μέτρα διαχείρισης με βάση τα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Οι συστάσεις πρέπει να εφαρμόζονται από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη των ΠΟΑ.

Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν :

- α) τον καθορισμό των ανώτατων ποσοτήτων αλιευμάτων ή των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (ΤΑC) στις αντίστοιχες περιοχές. Τα ΤΑC μπορούν να καταναλώνονται μεταξύ των μελών της οργάνωσης
- β) την απαγόρευση ορισμένων περιοχών για την αλιεία καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή για ορισμένα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα
- γ) την απαγόρευση ή τη ρύθμιση της χρήσης, μέσω κανονισμών, ορισμένων αλιευτικών εργαλείων ή τεχνικών
- δ) τα προγράμματα κοινού ελέγχου και εφαρμογής των κανονισμών, που επιτρέπουν στους επιθεωρητές των συμβαλλόμενων μερών να επιθεωρούν τα σκάφη ο ένας του άλλου.

13.2) Το μεταβαλλόμενο περιβάλλον

Κατά τα τελευταία έτη, το περιβάλλον της διαχείρισης της αλιείας ήταν σε ρευστή κατάσταση. Στην παγκόσμια διάσκεψη κορυφής του Ρίο το 1992, τα κράτη συμφώνησαν να εξασφαλίσουν την ορθολογική και βιώσιμη αλιεία. Η Κοινότητα διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στις ενέργειες προς το στόχο αυτό, και έλαβε μέρος στην κατάρτιση σχεδίασης του κώδικα συμπεριφοράς του οργανισμού τροφίμων και γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών για μια υπεύθυνη αλιεία. Συμμέτεσχε επίσης στη συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση των αλληλοεπικαλυπτόμενων και των άκρως αποδημητικών αποθεμάτων ιχθύων, τα οποία συναντώνται τόσο στα διεθνή ύδατα όσο και στις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες.

13.3) Κοινοτική συμμετοχή σε περιφερειακές οργανώσεις αλιείας

Η Κοινότητα επιθυμεί να συμμετάσχει πλήρως στην εξασφάλιση της βιώσιμης αλιείας. Έχει ζητήσει να καταστεί μέλος ενός αριθμού περιφερειακών οργανώσεων αλιείας. Είναι πλήρες μέλος ορισμένων οργανώσεων, ενώ σε άλλες οργανώσεις έγινε δεκτή ως παρατηρητής. Οι οργανώσεις στις οποίες η Κοινότητα είναι μέλος περιλαμβάνουν :

- α) τον Οργανισμό Αλιείας Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NAFO)
- β) τη Σύμβαση Αλιείας Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NEAFC)
- γ) την Επιτροπή Τόνου Ινδικού Ωκεανού (IOTC)
- δ) τον Οργανισμό Διατήρησης Σολομού Βορείου Ατλαντικού (NASCO)
- ε) τη Διεθνή Επιτροπή Αλιείας Βαλτικής Θάλασσας (ΔΕΑΒΘ)
- στ) την Επιτροπή για τη Διατήρηση των Θαλάσσιων Έμβιων Πόρων της Ανταρκτικής (CCAMLR)

η) τη Διεθνή Σύμβαση για τη Διατήρηση του Τόνου του Ατλαντικού (ICCAT)

θ) τη Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο (GEAM)

Επιπροσθέτως, η Κοινότητα θα αρχίσει σύντομα διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία νέων καθεστώτων αλιείας στο Νότιο Ατλαντικό.

Η Κοινότητα είναι επίσης μέλος του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), που ασχολείται με την αλιεία σε παγκόσμιο επίπεδο.

13.4) Προβλήματα μη συμμόρφωσης

Η αυξανόμενη διεθνής δέσμευση για μια βιώσιμη αλιεία θα πρέπει να οδηγήσει σε μεγαλύτερη συμμόρφωση προς τα μέτρα που θεσπίζονται από τις περιφερειακές οργανώσεις αλιείας. Παρά την επίτευξη κάποιας προόδου, χρειάζεται ακόμη μεγαλύτερος βαθμός συμμόρφωσης.

Οι περιφερειακές οργανώσεις αλιείας έχουν ήδη θεσπίσει μέτρα προκειμένου να αποθαρρύνουν τη μη τήρηση των κανόνων διατήρησης από σκάφη που φέρουν τη σημαία μη συμβαλλόμενων μερών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τη παρεμπόδιση των σκαφών αυτών να εκφορτώνουν σε λιμάνια συμβαλλομένων μερών καθώς και η μεταφόρτωση ψαριών-φόρτωση ψαριών από το ένα σκάφος στο άλλο-σε ζώνες που υπάγονται σε ΠΟΑ, ή την επιβολή εμπορικών κυρώσεων σε μη συμβαλλόμενα κράτη που αρνούνται να συνεργαστούν.

Επιπροσθέτως, ορισμένες περιφερειακές οργανώσεις αλιείας έχουν επίσης θέσει σε εφαρμογή κοινά προγράμματα επιθεώρησης προκειμένου να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση των συμβαλλομένων μερών στα μέτρα που θεσπίζονται από τις αντίστοιχες ΠΟΑ.

13.5) Το μέλλον των περιφερειακών οργανώσεων αλιείας

Οι ΠΟΑ αντιπροσωπεύουν ένα πολύτιμο όργανο που βοηθάει τα κράτη να συνεργαστούν στην έρευνα για μια υπεύθυνη αλιεία. Μεγάλη πρόοδος έχει ήδη επιτευχθεί κατά την περασμένη δεκαετία στον καθορισμό κοινών στόχων για μια υπεύθυνη αλιεία και ένα υπεύθυνο εμπόριο των αλιευτικών προϊόντων. Οι ΠΟΑ θα διαδραματίσουν έναν αποφασιστικό ρόλο στη διασφάλιση της εφαρμογής των μέτρων που έχουν ληφθεί για την επιδίωξη των στόχων αυτών.

14. ΕΞΕΛΙΞΗ & ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

14.1) Η διαρθρωτική πολιτική

Ο ρόλος της διαρθρωτικής πολιτικής είναι να προσαρμόσει και να χειριστεί την ανάπτυξη των διαρθρώσεων στον σχετικό τομέα. Με τον όρο <<διαρθρώσεις>> νοείται ο εξοπλισμός που απαιτείται για την παραγωγή αγαθών και η οργάνωση των παραγωγικών διαδικασιών.

Στα πρώτα στάδια της, η κοινή αλιευτική πολιτική περιελάμβανε μέτρα για τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς αλιευτικών προϊόντων και για την αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας. Ο ρόλος των διαρθρωτικών μέτρων ήταν κυρίως να βοηθήσουν τον εκσυγχρονισμό του τομέα της αλιείας.

Τα πρώτα αυτά μέτρα βοήθησαν στην ανανέωση των παλαιών σκαφών και στην ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Με την πάροδο των ετών, η πολιτική διευρύνθηκε και κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1970, περιελάμβανε άλλους κλάδους του αλιευτικού τομέα καθώς επίσης και τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια. Το 1983, θεσπίστηκε μια ολοκληρωμένη διαρθρωτική πολιτική για ολόκληρο τον τομέα. Ένα από τα καθήκοντά της ήταν να διασφαλιστεί η διατήρηση μιας ισορροπίας μεταξύ των στόλων των κρατών μελών σύμφωνα με την αρχή της <<σχετικής σταθερότητας>>, η οποία καθιστά δυνατή τη σταθερή κατανομή των αλιευτικών δυνατοτήτων μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας.

Νέες προκλήσεις παρουσιάστηκαν με την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς της Κοινότητας, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση της διεθνούς αγοράς, τις επιπτώσεις της υπεραλίευσης και την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Ο ανταγωνισμός των παραγωγών αυξήθηκε διεθνώς. Η αλιευτική ικανότητα της Κοινότητας κατέστη υπερβολικά μεγάλη για τους διαθέσιμους πόρους. Μια εκτεταμένη αναδιάρθρωση ήταν απαραίτητη.

14.2) Μια συνεκτική πολιτική με το δικό της ταμείο

Η αναθεώρηση της κοινής αλιευτικής πολιτικής το 1992 έδειξε την ανάγκη αναδιάρθρωσης ολόκληρου του τομέα. Σύμφωνα με την πολιτική οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας, η οποία αποσκοπεί στην προώθηση της ανάπτυξης στις φτωχότερες περιφέρειες, η αναδιάρθρωση θεωρήθηκε ως αναγκαία για την εξασφάλιση του μέλλοντος του κλάδου της αλιείας. Η χρηματοδοτική υποστήριξη θεωρήθηκε απαραίτητη για την προστασία των συχνά εύθραυστων κοινοτήτων, για τις οποίες η αλιεία αντιπροσωπεύει ένα οικονομικό και κοινωνικό σωσίβιο.

Η υποστήριξη αυτή διατέθηκε μέσω του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ), το οποίο δημιουργήθηκε το 1993 προκειμένου να συγκεντρώσει όλους τους διαρθρωτικούς προϋπολογισμούς που διατίθενται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Το γεγονός αυτό έδωσε την δυνατότητα μεγαλύτερης μεγαλύτερης συνεκτικότητας στον πολυετή προγραμματισμό και δημιουργήθηκε, κατ'αυτον τον τρόπο, μια πλήρης διαρθρωτική πολιτική με το δικό της χρηματοδοτικό μέσο.

14.3) Μια πλήρης δέσμη μέτρων

Το χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της αλιείας κατέστησε δυνατή τη χρηματοδότηση διαρθρωτικών μέτρων στον τομέα της αλιείας, της εμπορίας, της μεταποίησης και της υδατοκαλλιέργειας, τη δημιουργία προστατευμένων θαλάσσιων ζωνών στα παράκτια ύδατα και την ανάπτυξη λιμενικών εγκαταστάσεων. Άλλα μέτρα όπως είναι η προώθηση και η αναγνώριση νέων αγορών, καθώς επίσης και άλλες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από τον κλάδο, θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από τα μέτρα στήριξης.

Προκειμένου να μετριαστούν οι άσχημες επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, διατέθηκε άλλου είδους ειδική χρηματοδότηση. Επιπροσθέτως, τέθηκε σε εφαρμογή μια ειδική κοινοτική πρωτοβουλία με το όνομα <<PESCA>> προκειμένου να καταστεί δυνατή η πρόσβαση των εξαρτώμενων από την αλιεία περιοχών σε άλλα διαρθρωτικά ταμεία.

14.4) Αναδιάρθρωση του στόλου

Εξάλειψη της υπερβάλλουσας αλιευτικής ικανότητας

Η προσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας προς τους διαθέσιμους πόρους κατέστη στόχος προτεραιότητας για την εξασφάλιση μιας βιώσιμης αλιείας, προκειμένου να εξασφαλιστεί το μέλλον του κλάδου της αλιείας. Η χρηματοδότηση μπορεί να διατίθεται για τον τερματισμό των αλιευτικών δραστηριοτήτων των σκαφών με την διαλυση τους ή με τη χρήση τους σε άλλους τομείς, όπως είναι για ναυτικά μουσεία, ή για την μεταφορά των σκαφών εντός κοινοτικών υδάτων.

Τα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού αντιπροσωπεύουν σειρές στόχων, που συμφωνήθηκαν μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής και τα οποία παρουσιάζουν την ανάπτυξη του στόλου κάθε κράτους μέλους κατά τη διάρκεια τετραετών ή πενταετών περιόδων. Η Κοινοτική

στήριξη για την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών διατίθεται από το χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της αλιείας.

Διατίθενται κεφάλαια για τη διάθεση ή τη μετετροπή των αλιευτικών σκαφών. Υφίστανται επίσης ευκαιρίες για τη σύσταση προσωρινών κοινοπραξιών με μη κοινοτικές πειχειρήσεις. Στη περίπτωση αυτή τα σκάφη πρέπει να δραστηριοποιούνται εκτός κοινοτικών υδάτων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της κοινοπραξίας. Οι πλοιοκτήτες μπορούν να ζητήσουν χρηματοδοτική στήριξη προκειμένου να συστήσουν μικτές επιχειρήσεις με χώρες εκτός της Κοινότητας, υπό την προϋπόθεση ότι οι αλιευτικές επιχειρήσεις λαμβάνουν χώρα σε μη κοινοτικά ύδατα.

Ναυπήγηση και εκσυγχρονισμός

Επιδότησεις μπορούν να χορηγηθούν για την ναυπήγηση και τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών προκειμένου να εξασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα του κοινοτικού στόλου, η βελτίωση της ασφάλειας επί των σκαφών και η ενθάρρυνση της χρήσης περισσότερο επιλεκτικών τεχνικών. Εντούτοις, αυτό είναι δυνατό μόνο εάν επιτραπεί αύξηση της αλιευτικής ικανότητας στι πλαίσιο των τρεχόντων πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού. Μεταξύ των επιλέξιμων έργων περιλαμβάνεται και η βελτίωση της επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων, η χρήση περισσότερο φιλικών προς το περιβάλλον αλιευτικών τεχνικών, η αύξηση των επιπέδων της υγιεινής και της διατήρησης των ψαριών πάνω στα σκάφη και η βελτίωση της ασφάλειας.

15. ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ & Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ PESCA

15.1) Τα κοινοτικά διαρθρωτικά ταμεία

Ένας από τους κυριότερους στόχους της Κοινότητας ήταν, και παραμένει, η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και η αλληλεγγύη, σε όλες τις περιφερειές της. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, δημιουργήθηκαν διάφορα ταμεία για τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης στις περιοχές, στα άτομα και στους οικονομικούς κλάδους, που την έχουν περισσότερο ανάγκη. Μεταξύ των ταμείων αυτών περιλαμβάνεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ). Αρχικά οι διαρθρωτικές ενέργειες στον τομέα της αλιείας εχρηματοδοτούντο από το ΕΓΤΠΕ. Εντούτοις, μετά τη

μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων το 1993, δημιουργήθηκε ένα χωριστό ταμείο, το ΧΜΠΑ, ειδικά για τον κλάδο της αλιείας.

15.2) Ποιος ήταν ο λόγος της δημιουργίας του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας ;

Θεωρήθηκε ότι η διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων θα ήταν αποτελεσματικότερη εάν αποτελούσαν μέρος μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής. Ο τομέας της αλιείας θα έπρεπε να αναδιαρθρωθεί κατά συνεκτικό τρόπο. Η έκταση της απαιτούμενης αναδιάρθρωσης στον τομέα της αλιείας ήταν επίσης σημαντική. Ήταν προφανές ότι θα υπήρχε ανάγκη για σημαντική χρηματοδοτική στήριξη για την εξάλειψη της υπερβάλλουσας αλιευτικής ικανότητας.

Ο προϋπολογισμός που διατέθηκε στο ΧΜΠΑ από το 1994 έως το 1999 ανήλθε συνολικά σε 2700 εκατ ECU.

15.3) Ο ρόλος του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας

A) ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το ΧΜΠΑ πρέπει να συνδιάσει δύο στόχους : πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της κοινής αλιευτικής πολιτικής ενώ ταυτόχρονα να συμμετάσχει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Αντικατέστησε μια σειρά προϋπολογισμών για τους διάφορους κλάδους του τομέα. Το χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της αλιείας μπορεί να βοηθήσει τη χρηματοδότηση μιας ευρείας σειράς έργων για την αναδιάρθρωση ολόκληρου του τομέα και περιλαμβάνει επίσης κοινωνικά μέτρα.

B) ΤΑ ΜΕΤΡΑ

Μεταξύ των κυριότερων μέτρων του, περιλαμβάνεται ο πατοπλισμός σκαφών και η δημιουργία κοινοπραξιών με ξένους επενδυτές, με σκοπό τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας στα κοινοτικά ύδατα. Η ανταγωνιστικότητα του στόλου παραμένει επίσης ουσιώδους σημασίας, και το ΧΜΠΑ παρέχει στήριξη για την ναυπήγηση και τον εκσυγχρονισμό σκαφών. Αυτό είναι δυνατό μόνο εάν το επιτρέπουν οι στόχοι που συμφωνήθηκαν μεταξύ του κράτους μέλους και της Επιτροπής στα αντίστοιχα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού.

Η στήριξη του ΧΜΠΑ διατίθεται επίσης στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας για τη δημιουργία προστατευόμενων παράκτιων περιοχών. Οι λιμενικές εγκαταστάσεις, η μεταποίηση, η εμπορία και οι επιχειρήσεις προώθησης των αλιευτικών προϊόντων μπορούν επίσης να αποτελέσουν αντικείμενο χρηματοδότησης. Ο ιδιωτικός τομέας μέσω των οργανώσεων πα-

ραγωγών, μπορεί να ζητήσει χρηματοδότηση για διάφορα μέτρα σχετικά με τη διαχείριση των πόρων ή/και την αλιευτική προσπάθεια. Τέλος, μπορεί να παρασχεθεί χρηματοδοτική συνεισφορά για επιδόματα ανεργίας και πρόωρης συνταξιοδότησης ναυτικών.

Γ) ΟΙ ΟΡΟΙ

Δύο γενικές αρχές διέπουν τη χορήγηση χρηματοδότησης εκ μέρους του ΧΜΠΑ. Εν πρώτοις, οι ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές πρέπει να προβούν σε μια ελάχιστη χρηματοδοτική συνεισφορά. Όταν ο δικαιούχος είναι επιχειρηματίας, πρέπει και αυτός επίσης να επενδύσει χρήματα στο έργο. Κατά δεύτερο λόγο, το επίπεδο της ενίσχυσης του ΧΜΠΑ ποικίλλει ανάλογα με την περιφέρεια στην οποία ζει ο επιχειρηματίας που ζητεί την ενίσχυση. Για τις φτωχότερες περιφέρειες, ισχύει υψηλότερο ποσοστό χρηματοδότησης.

Δ) PESCA

Εκτός των κοινοτικών ταμείων, οι αποκαλούμενες κοινοτικές πρωτοβουλίες παρέχουν χρηματοδότηση για πολύ συγκεκριμένους στόχους. Μια τέτοια πρωτοβουλία, η οποία καλείται PESCA, θεσπίστηκε για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των περιοχών που εξαρτώνται ιδιαίτερα από την αλιεία. Η PESCA βοήθησε τις περιοχές αυτές να επιτύχουν τη χρηματοδότηση των διαρθρωτικών ταμείων για συγκεκριμένα σχέδια που αποσκοπούσαν στη μείωση της εξαρτησής τους από την αλιεία.

Ε) ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ

Το ΧΜΠΑ μπορεί να συγχρηματοδοτήσει εθνικά προγράμματα ενισχύσεων για την πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων. Μπορεί επίσης να χορηγήσει εφάπαξ αποζημίωση στους αλιείς που έχασαν την εργασία τους λόγω παροπλισμού ή μεταφοράς των σκαφών τους στο εξωτερικό.

15.4) Το πρόγραμμα δράσης 2000 και τα διαρθρωτικά ταμεία

Η Κοινότητα καταρτίζει επί του παρόντος το νομικό πλαίσιο για την περίοδο προγραμματισμού της χρηματοδότησης από το 2000 έως το 2006, σύμφωνα με τους στόχους που θεσπίστηκαν στο πρόγραμμα δράσης 2000, που αποτελεί τη στρατηγική της Επιτροπής για τον 21^ο αιώνα. Το πρόγραμμα αυτό αποσκοπεί στην εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών προκειμένου να ληφθεί υπόψη η προσχώρηση νέων μελών και η ενίσχυση της πολιτικής που αφορά την οικονομική και κοινωνική συνοχή σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ στο πλαίσιο των νέων χρηματοδοτικών προοπτικών.

Η διαρθρωτική στήριξη στον κλάδο της αλιείας θα πρέπει να συνεχίσει να διατίθεται από το νέο χρηματοδοτικό πλαίσιο. Η PESCA δεν θα ανανεωθεί το 2000, αλλά παρόμοια στήριξη θα πρέπει επίσης να συνεχίσει να διατίθεται σε περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία. Οι περισσότερες από τις περιοχές αυτές θα θεωρηθούν ως περιφέρειες που αντιμετωπί-

ζουν προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής μετατροπής, και θα έχουν πρόσβαση όχι μόνο στο ΧΜΠΑ, αλλά επίσης και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακή Ανάπτυξης καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

16. Η ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ & ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

16.1) Η αυξανόμενη σημασία της διαρθρωτικής πολιτικής στον τομέα της μεταποίησης

Είτε προέρχονται από τη θάλασσα, είτε από την υδατοκαλλιέργεια, τα ψάρια και τα οστρακόδερμα έχουν ανάγκη διακίνησης, προπαρασκευής και μεταποίησης προκειμένου να διατεθούν στο εμπόριο. Η μεταποίηση μπορεί να αφορά την κοπή, τη φιλετοποίηση, το αλάτισμα, τη ξήρανση, το κάπνισμα, το μαγείρεμα, την ψύξη ή την κονσερβοποίηση.

Τα προγράμματα κοινοτικών ενισχύσεων στον τομέα αυτό δημιουργήθηκαν το 1977. Στόχος τους ήταν η εφαρμογή βελτιώσεων στον τομέα της μεταποίησης ως έμμεσου τρόπου παροχής βοήθειας στον τομέα της αλιείας. Από το 1987, δόθηκε έμφαση στην προώθηση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων σχεδίων, στη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και στην αλλαγή προσανατολισμού των ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων μεταποίησης.

Οι κοινοτικές δαπάνες για την μεταποίηση και την εμπορία ανατέθηκαν στο Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ), το οποίο δημιουργήθηκε το 1993.

16.2) Προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες απαιτήσεις

Η κατανάλωση μεταποιημένων προϊόντων ψαριών, ιδιαίτερα υπό τη μορφή παρασκευασμένων γευμάτων, αυξήθηκε στην Κοινότητα. Νέες τεχνολογίες, αυστηρότεροι έλεγχοι υγιεινής τροφίμων και περιβαλλοντικοί κανονισμοί επιβάλλουν αυστηρές απαιτήσεις στους επιχειρηματίες του κλάδου. Ο τομέας της μεταποίησης υπέστη σημαντική αναδιάρθρωση κατά τα πρόσφατα έτη, και χαρακτηρίζεται από αντικρουόμενες τάσεις: η παραγωγή αυξήθηκε κατά 4% έως 5% κατά τα πρόσφατα έτη, ενώ η απασχόληση μειώθηκε, κυρίως λόγω του κλεισίματος μικρών, ανεπαρκώς εξοπλισμένων μονάδων μεταποίησης καθώς και συγχωνεύσεων μεταξύ μεγαλύτερων εταιρειών.

Ο τομέας της μεταποίησης ψαριών είναι ευαίσθητος λόγω αβεβαιότητας του εφοδιασμού και των διακυμάνσεων των τιμών. Προκειμένου να εξα-

σφαλιστεί τακτικός εφοδιασμός αποθεμάτων της ποικιλίας ψαριών και οστρακοδέρμων που είναι απαραίτητα, η Κοινότητα πρέπει να στηρίζεται σε εισαγωγές. Το έλλειμμα της ΕΕ ή η αρνητική διαφορά μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών μεταποιημένων προϊόντων, έφθασε σχεδόν τα 3 δισεκ. ECU.

16.3) Στήριξη από τη διαρθρωτική πολιτική

A) ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η κοινοτική χρηματοδότηση μπορεί να βοηθήσει στη χρηματοδότηση έργων που αφορούν νέες μεθόδους και προϊόντα καθώς και προστιθέμενη αξία των προϊόντων. Τέσσερις κατηγορίες ενεργειών είναι επιλέξιμες για στήριξη :

- βελτίωση της ποιότητας και της υγιεινής της παραγωγής, ιδίως στις φάσεις μεταποίησης και συσκευασίας
- αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός του τομέα της μεταποίησης
- προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας και ανάπτυξη νέων προϊόντων
- αύξηση της προστιθέμενης αξίας των μεταποιούμενων προϊόντων

B) ΕΜΠΟΡΙΑ

Οι διαρθρώσεις που απαιτούνται για την εμπορία ψαριών περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, δημοπρατήρια ψαριών, εγκαταστάσεις αποθηκών-ψυγείων και αγορές χονδρικής πώλησης. Η Κοινότητα βοήθησε στη χρηματοδότηση της ανάπτυξης τέτοιων εγκαταστάσεων, ιδίως για τη βελτίωση της εφαρμογής των κανονισμών υγιεινής. Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την ηλεκτρονική συλλογή και διαβίβαση δεδομένων αποτέλεσε επίσης αντικείμενο στήριξης.

Γ) ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι λιμενικές εγκαταστάσεις πρέπει να προσαρμοστούν προκειμένου να εξασφαλίσουν την όσο το δυνατόν καλύτερη διεξαγωγή των εργασιών εκφόρτωσης, διακίνησης και εμπορίας. Τα σκάφη χρειάζονται έναν μεγάλο αριθμό υπηρεσιών όταν βρίσκονται σε λιμάνι. Σημαντικές επενδύσεις απαιτούνται για την αντιμετώπιση των αναγκών αυτών.

Δ) ΠΡΟΩΘΗΣΗ

Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η κατανάλωση ψαριών και οστρακοδέρμων, τα οποία δεν υφίστανται υπερεκμετάλλευση, ή τα οποία δεν είναι γνωστά στο κοινό, η Κοινότητα έχει προβεί σε δραστηριότητες προώθησης. Αναλήφθηκαν εκστρατείες προκειμένου να υπογραμμιστούν τα ωφέλη των ψαριών από πλευράς διατροφής σε χώρες στις οποίες τα ψάρια δεν αποτελούν δημοφιλή τροφή. Η Κοινοτική στήριξη διατίθεται από το 1988 για το σκοπό αυτό. Η διοργάνωση και η συμμετοχή σε εμποροπανηγύρεις και σε εμπορικές εκθέσεις, τα προγράμματα πιστοποίησης της ποιότητας και οι έρευνες της αγοράς είναι επίσης επιλέξιμες ενέργειες για στήριξη.

Ε) ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΑΛΙΕΩΝ

Οι ενέργειες που αναλαμβάνονται από τις οργανώσεις αλιέων για την παραγωγή της ποιότητας αλιευτικών προϊόντων ή για τη διαχείριση των ποσοτώσεων μπορούν επίσης να αποτελέσουν αντικείμενο στήριξης.

17. ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Η υδατοκαλλιέργεια (εκτροφή ψαριών) στην Κοινότητα διαδραματίζει ρόλο παρόμοιο με εκείνο της αλιείας. Εφοδιάζοντας την αγορά με ψάρια και οστρακόδερμα, βοηθεί στη μείωση της κοινοτικής έλλειψης ισορροπίας μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών αλιευτικών προϊόντων. Δημιουργεί επίσης θέσεις εργασίας σε περιοχές όπου γενικά, υπάρχει έλλειψη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Οι καταναλωτές ωφελούνται από την ποικιλία των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, τα οποία συμπληρώνουν εκείνα που διατίθενται από την αλιεία.

Κατά την τελευταία δεκαετία, διαπιστώθηκε μια ραγδαία επέκταση της υδατοκαλλιέργειας σε όλο τον κόσμο. Η εκτροφή ψαριών κατέστη ο ταχύτερα αναπτυσσόμενος τομέας παραγωγής τροφίμων στον κόσμο. Το 1995, η παραγωγή της υδατοκαλλιέργειας ανήλθε σχεδόν στο ένα πέμπτο από πλευράς όγκου και στο ένα τρίτο περίπου από πλευράς αξίας, της παγκόσμιας παραγωγής ψαριών και οστρακοδέρμων.

17.1) Η υδατοκαλλιέργεια στην Κοινότητα

Η κοινοτική υδατοκαλλιέργεια αναπτύχθηκε επίσης σημαντικά. Υπάρχει μακρά παράδοση εκτροφής ψαριών και οστρακοδέρμων σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, γεγονός που καθιστά εύκολο να εξηγηθεί η ποικιλομορφία που παρουσιάζει ο κλάδος της κοινοτικής υδατοκαλλιέργειας, η οποία περιλαμβάνει από μικροεπιχειρήσεις μέχρι βιομηχανικού μεγέθους πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Η κοινοτική υδατοκαλλιέργεια περιλαμβάνει τρεις κύριες δραστηριότητες :

- την εκτροφή θαλάσσιων ψαριών
- την εκτροφή θαλάσσιων οστρακοδέρμων
- την εκτροφή ψαριών σε γλυκά ύδατα

Τέσσερα είδη κυριαρχούν στην κοινοτική παραγωγή : η πέστροφα, ο σολομός, τα μύδια και τα στρείδια. Λόγο της μεγαλύτερης εμπειρίας που αποκτήθηκε όσον αφορά τις ανάγκες των εκτρεφόμενων ψαριών και της προόδου της τεχνολογίας, οι υδατοκαλλιεργητές στρέφουν την προσοχή τους σε περισσότερο εξωτικά είδη, όπως είναι τα λαυράκια, οι συναγρίδες και τα καλκάνια. Η διαφοροποίηση του αριθμού των ειδών που διατίθενται, τους εξοπλίζει καλύτερα να αντιμετωπίσουν τον παγκόσμιο αντα-

γωνισμό.

17.2) Χρηματοδοτική στήριξη από την Κοινότητα

Η υδατοκαλλιέργεια λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από την Κοινότητα από το 1971. Περιορισμένη στις αρχές στην υδατοκαλλιέργεια εσωτερικών υδάτων, η κοινοτική στήριξη επεκτάθηκε σε άλλους τομείς στα τέλη της δεκαετίας του 1970.

Έργα που αφορούν υδατοκαλλιέργειες μπορούν να λαμβάνουν την χρηματοδοτική στήριξη του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας(ΧΜΠΑ). Τα έργα περιλαμβάνουν :

- τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγκαταστάσεων ή την κατασκευή νέων
- την εγκατάσταση ή την βελτίωση συστημάτων κυκλοφορίας ύδατος στις εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας
- την εγκατάσταση νέου εξοπλισμού
- τη συμμόρφωση των επιπέδων υγιεινής προς τις απαιτήσεις της Κοινότητας
- τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον

Προκειμένου να είναι επιλέξιμοι για στήριξη, οι αιτούντες πρέπει να αποδείξουν ότι τα προτεινόμενα έργα θα αποτελέσουν βιώσιμη οικονομική συμβολή στην προτεινόμενη διαρθρωτική βελτίωση. Η κοινοτική στήριξη αποσκοπεί επίσης στην αποφυγή της άναρχης ανάπτυξης στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας. Επιπροσθέτως, εφαρμόζεται ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία τόσο των καταναλωτών όσο και του περιβάλλοντος.

17.3) Προβλήματα

Παρά την ραγδαία αναπτυξή της κατά τα πρόσφατα έτη, η υδατοκαλλιέργεια αντιμετωπίζει ορισμένα προβλήματα. Η παραγωγή τροφίμων καθίσταται όλο και περισσότερο ανταγωνιστική αγορά. Η κατάσταση αυτή χειροτερεύει από τη διακύμανση της ζήτησης, πρόβλημα που αντιμετωπίζει και η γεωργία. Η μεγαλύτερη ενημέρωση του κοινού σχετικά με την ανάγκη προστασίας των φυσικών πόρων και για την αύξηση της ασφάλειας των τροφίμων είχε ως αποτέλεσμα να υπάρξει μεγάλη επιβάρυνση από πλευράς ρυθμίσεων. Οι νέες υδατοκαλλιέργειες, καθώς μερικές καθημερινές δραστηριότητες απαιτούν την παροχή άδειας από διάφορες αρχές.

Τα τεχνικά προβλήματα και ο κίνδυνος ασθενειών καθιστούν τις επιχειρήσεις περισσότερο ευαίσθητες.

17.4) Το μέλλον

Επί του παρόντος εξετάζεται ένας αριθμός επιλογών για την παγιοποίηση του τομέα. Οι επιλογές αυτές περιλαμβάνουν την ενθάρρυνση της ανάπτυξης ή την ενίσχυση των εθελοντικών ενώσεων παραγωγών με σκοπό την προώθηση μιας ορθολογικής παραγωγής και σταθερότερων συνθηκών αγοράς, τη διάδοση και πρακτική χρήση των ευρημάτων των ερευνών και την ανταλλαγή εμπειριών καλής πρακτικής.

Η Κοινότητα θα συνεχίσει να στηρίζει τον τομέα αυτόν, ο οποίος συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ευημερία των ευρωπαϊκών περιφερειών.

18. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΩΝ, ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

18.1) Καλυπτόμενοι τομείς (άρθρο 14)

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα για την ενθάρρυνση υλικών επενδύσεων στους εξής τομείς :

- α) Προστασία των αλιευτικών πόρων παράκτιων θαλάσσιων ζωνών
- β) Υδατοκαλλιέργεια
- γ) Εξοπλισμός αλιευτικών λιμένων
- δ) Μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

2. Η συνδρομή του ΧΜΠΑ και του ΕΓΤΠΕ- εγγυήσεις χορηγείται μόνο στα σχέδια που :

- α) συμβάλλουν σε βιώσιμα οικονομικά οφέλη της προβλεπόμενης διαρθρωτικής βελτίωσης
- β) προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις τεχνικής και οικονομικής βιωσιμότητας
- γ) αποφεύγουν τις δυσμενείς επιπτώσεις, ιδίως τον κίνδυνο δημιουργίας πλεονασματικών ικανοτήτων παραγωγής
- δ) ευνοούν τη λήψη υπόψη των συμφερόντων του συνόλου του τομέα.

18.2) Υδατοκαλλιέργειες (Υφιστάμενη Κατάσταση)

Στη χώρα νας υπάρχουν : (στοιχεία 1997)

- 105 Μονάδες εκτροφής πεστροφοκαλλιέργειας με συνολική ετήσια παραγωγή 2.800 τον.
- 10 Μονάδες εκτροφής κυπρίνων – κεφάλων κ.λ.π. με ετήσια παραγωγή συνολικά 200 τον.
- 9 Μονάδες χελιών με συνολική ετήσια παραγωγή 300 τον.
- 229 Μονάδες εκτροφής ευρύαλων ιχθύων με συνολική ετήσια παραγωγή

- γή 27.000 τον.
- 25 Ιχθ/κοί Σταθμοί ευρύαλων ιχθύων με συνολική ετήσια παραγωγή 99.500.000 ιχθύδια
 - 346 Μονάδες οστρακοκαλλιέργειας συνολικής ετήσιας παραγωγής 25.000 τον.
 - 72 Λιμνοθάλασσες συνολικής ετήσιας παραγωγής 1.300 τον.
 - 20 Εκμεταλλεύσεις λιμνών-ποταμών, ετήσιας παραγωγής 1.280 τον.

Κατά την υλοποίηση του Β' Κ.Π.Σ. έχουν κατ'αρχήν ενταχθεί στον Καν. (ΕΟΚ) 3699/93, συνολικά (μέχρι 31-12-98), 215 επενδυτικά σχέδια επένδυσης συνολικού επιλέξιμου κόστους 38,7 δις δρχ. Επίσης στην Κοινοτική Πρωτοβουλία PESCO έχουν κατ'αρχήν εγκριθεί 28 επενδυτικά σχέδια ύψους 2,3 δις δρχ.

Οι κλιματολογικές συνθήκες στη χώρα μας ευνοούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη των θαλασσοκαλλιεργειών, όπου έχουν ήδη γίνει με επιτυχία μεγάλες επενδύσεις, έχει επιτευχθεί αξιόλογη παραγωγή και διαθέτουμε τεχνογνωσία υψηλού επιπέδου.

18.3) Προβλήματα κατά την υλοποίηση του Β' Κ.Π.Σ. και αξιολόγηση του (όσον αφορά τις υδατοκαλλιέργειες)

Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν ήταν κυρίως θεσνικά, που προέκυψαν από την αναδιοργάνωση των Περιφερειακών Υπηρεσιών (Περιφέρειες-Νομαρχίες) καθώς και από αλληλοσυγκρουόμενες συναρμοδιότητες Υπουργείων με επίπτωση στην χαμηλή απορροφητικότητα υλοποίησης των επενδύσεων που φθάνει μόνο το 28% περίπου.

Υπολογίζεται όμως η απορροφητικότητα του προγράμματος να φθάσει τέλος του 2000 σε ποσοστό 80% περίπου, διότι οι περισσότερες επενδύσεις των Υδατοκαλλιεργειών (Ιχθ/κοί Σταθμοί, εγκαταστάσεις στην ξηρά) απαιτούν αρκετό χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή τους.

18.4) Στόχοι

Η ανάπτυξη των Υδατ/γειών θα συνεχιστεί και στο Γ' Κ.Π.Σ. με στόχους :

- α) Την αιφορική εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων
- β) Την παραγωγή ποιοτικών και ανταγωνίσιμων αλιευτικών προϊόντων
- γ) Την οικονομική αναβάθμιση μειονεκτικών και νησιώτικων περιοχών
- δ) Την πολυλειτουργικότητα του Τομέα της Αλιείας
- ε) Την αξιοποίηση εσωτερικών υδάτων στα πλαίσια της ορθολογικής διαχειρισής τους
- στ) Την εφαρμογή των αρχών Υπεύθυνης Υδατ/γείας
- ζ) Το σεβασμό στο περιβάλλον.

18.5) Απαραίτητοι άξονες δράσης για την επίτευξη των στόχων

- Θα συνεχιστεί η δραστηριότητα δημιουργίας νέων Μονάδων εκσυγχρονισμού, επέκτασης, μετεγκατάστασης των ήδη υπαρχουσών
- Η αξιοποίηση των εσωτερικών υδάτων με έργα υποδομής και ενέργειας στήριξης της αλιευτικής εκμετάλλευσης, ανάδειξης και προβολής των παραδοσιακών αλιευτικών δραστηριοτήτων και προστασίας των αλιευτικών πόρων
- Η εφαρμογή μέτρων κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα για τις δραστηριότητες των εσωτερικών υδάτων
- Η εγκατάσταση δικτύου για την συλλογή στοιχείων και διάχρονική παρακολούθηση του τομέα των Υδατ/γυειών
- Προώθηση νέων τεχνολογιών τόσο στη λειτουργία όσο και στην ελαχιστοποίηση των επιβαρύνσεων στο περιβάλλον και στη μείωση του κόστους παραγωγής

Η δράση ιεραρχείται ως απαραίτητη για το Σ.Π.Α. 2000-2006 με την ένταξη :

- α) Μέτρο 3.1. Έργων για αύξηση δυναμικότητας υδατοκαλλιεργειών (νέες Μονάδες ή επέκταση υπαρχόντων Μονάδων παραγωγής)
- β) Μέτρο 3.2. Εκσυγχρονισμός υπαρχόντων μονάδων, χωρίς αύξηση δυναμικότητας

Συνολικός προϋπολογισμός (α + β) 47 δις δρχ.

18.6) Φυσικοί δείκτες

- α) Μέτρο 3.1 Νέες Μονάδες ή επέκταση υπαρχόντων Μονάδων με αύξηση δυναμικότητας
 - Αύξηση της παραγωγής οστρακοειδών ετησίως κατά 9.000 τον.
 - Αύξηση της παραγωγής ιχθύων γλυκέων υδάτων ετησίως κατά 3.500 τον.
 - Αύξηση της παραγωγής ευρύαλων ιχθύων ετησίως κατά 20.000 τον.
 - Αύξηση παραγωγής τόνου ευρύαλων ιχθύων ετησίως κατά 100 εκατ. ιχθύδια
 - Αξιοποίηση 20 λιμνοθαλασσών και 10 λιμνών

β) Μέτρο 3.2 Εκσυγχρονισμός υπαρχουσών Μονάδων χωρίς αύξηση δυναμικότητας

Προβλέπεται να εκσυγχρονιστούν το 40% των ήδη υπαρχουσών Μονάδων, προκειμένου να μειωθεί το κόστος παραγωγής και να παράγουν ποιοτικής ανώτερα και ανταγωνίσιμα αλιευτικά προϊόντα.

19. ΜΙΑ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ

19.1) Η κοινή οργάνωση της αγοράς

Η κοινή οργάνωση της αγοράς προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας θεσπίστηκε στην Κοινότητα εδώ και σχεδόν 30 χρόνια. Ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί μια κοινή αγορά προϊόντων αλιείας στην Κοινότητα, στο πλαίσιο της οποίας θα μπορούσε να προσαρμοστεί η παραγωγή προς τη ζήτηση προς όφελος των παραγωγών και των καταναλωτών. Για να γίνει αυτό, έπρεπε να ληφθούν μέτρα σε δύο τομείς :

- α) θα έπρεπε να διαλυθούν τα εμπόδια καθώς και οποιαδήποτε άλλα μέτρα, τα οποία θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν τη ροή αλιευτικών προϊόντων από το ένα κράτος μέλος στο άλλο
- β) θα έπρεπε να θεσπιστούν κοινοί κανόνες για την αγορά αλιευτικών προϊόντων

Με την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς, επιτεύχθηκε η ελεύθερη κυκλοφορία για όλα τα προϊόντα στην Κοινότητα. Επιπροσθέτως, σημειώθηκε μια συνεχής τάση προς τη φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου, μέσω μιας σειράς συμφωνιών στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου(ΓΣΔΕ), οι οποίες τώρα ρυθμίζονται στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου(ΠΟΕ).

19.2) Τρόπος οργάνωσης της κοινοτικής αγοράς

Η κοινή οργάνωση αγοράς έχει τέσσερις συνιστώσες :

- α) κοινοί κανόνες εμπορίας για ναπιά προϊόντα όσον αφορά την ποιότητα, τα μεγέθη, τη συσκευασία και τη σήμανση τόσο των κοινοτικών όσο και των εισαγόμενων αλιευτικών προϊόντων
- β) οργανώσεις παραγωγών(ΟΠ), οι οποίες είναι εθελοντικές ενώσεις αλιέων που έχουν συσταθεί προκειμένου να βοηθήσουν τη σταθεροποίηση των αγορών. Ο ρόλος τους είναι να προστατεύουν τους αλιείς από αιφνίδιες αλλαγές της ζήτησης της αγοράς.
- γ) σύστημα στήριξης τιμών, το οποίο ορίζει τις ελάχιστες τιμές κάτω από τις οποίες δεν μπορούν να πωληθούν τα αλιευτικά προϊόντα. Χρηματοδοτική στήριξη διατίθεται στις ΟΠ, εάν αναγκαστούν να αποσύρουν ψάρια και οστρακόδερμα από την αγορά, να τα αποθηκεύσουν για μετέπειτα χρήση ή να τα μεταποιήσουν
- δ) κανόνες εμπορίου με μη κοινοτικές χώρες. Οι κανόνες αυτοί αποσκο-

πούν στην εξισορρόπηση των αναγκών της κοινοτικής αγοράς και των συμφερόντων των κοινοτικών αλιέων και στην εξασφάλιση της τήρησης των κανόνων θεμιτού ανταγωνισμού.

19.3) Οι προκλήσεις

Όπως οι άλλες πολιτικές της κοινής αλιευτικής πολιτικής, η κοινή οργάνωση της αγοράς έπρεπε να προσαρμοστεί σε σημαντικές αλλαγές που συνέβησαν από τη δημιουργία της το 1970. Ο εφοδιασμός δεν είναι συχνά προσαρμοσμένος στις ανάγκες της αγοράς από απόψεως ποσότητας, ποιότητας και τακτικότητας. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης των ιχθυοαποθεμάτων. Οι βελτιώσεις στις διεθνείς μεταφορές ενθάρρυναν μια αύξηση των εισαγωγών αλιευτικών προϊόντων. Επιπροσθέτως, μεταβλήθηκαν οι διαρθρώσεις εμπορίας.

20. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕΣΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ & ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

20.1) Αλιευτική Νομοθεσία

Η Αλιευτική Νομοθεσία αποτελείται από πλήθος απαγορευτικών διατάξεων, περισσότερο αστυνομικής φύσεως, που έχουν επιβληθεί όχι βάσει επιστημονικών στοιχείων και δεδομένων αλλά συγκυριακά και αποσπασματικά σαν αποτέλεσμα διαφόρων σκοπιμοτήτων ή πιέσεων και μη δυνάμενη να ανταποκριθεί σε επελθούσες εξελίξεις και μεταβολές χρειάζεται οριστική αναμόρφωση. Αυτό θεωρείται ως το σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελληνική θαλάσσια αλιεία και θα πρέπει να προχωρήσει σε άμεση αντιμετώπισή του στα πλαίσια της ΚΑΠ για την Μεσόγειο, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της Χώρας μας, με στόχο την προστασία και διαφύλαξη των ιχθυοαποθεμάτων και με βάση τα στοιχεία και τις γνώσεις των ειδικευμένων Επιστημονικών φορέων αφ' ενός και την πολύτιμη εμπειρία των επαγγελματιών αφ' ετέρου.

Έτσι ενδεικτικά αναφέρεται ότι πρέπει :

- α) Να προσδιοριστεί η έννοια του επαγγελματία αλιέα και στη συνέχεια ο πραγματικός αριθμός των επαγγελματιών αλιέων.
- β) Να καθορισθούν τα επιτρεπόμενα αλιευτικά εργαλεία και οι μέθοδοι αλιείας και να προσδιορισθούν συγκεκριμένες προδιαγραφές αυτών.
- γ) Να τερματισθεί η ασάφεια περί ερασιτεχνικής αλιείας και να προσδιορισθεί επακριβώς ο ρόλος της ως αθλητικής και ψυχαγωγικής δραστηριότητας.
- δ) Να επανεξετασθούν ορισμένα σημεία του Καν. 1626/94, σύμφωνα με τη δυνατότητα που παρέχεται μέχρι 01/02/2000 από τον Κανονισμό Ε.Κ. 1448/99.

- ε) Να τερματισθεί η εκκρεμότητα που χρονολογείται από το 1980 σχετικά με την αλιεία γαύρου από Μηχανότρατες.
- στ) Να επανεξετασθούν οι υφιστάμενοι κυρίως τοπικοί περιορισμοί και να προσδιορισθούν κατά τρόπο ισότιμο οι συνθήκες και οι υποχρεώσεις όλων όσων ασκούν οποιαδήποτε αλιευτική δραστηριότητα (επαγγελματική ή ερασιτεχνική).

20.2) Εισαγωγή ψαριών

Η ανεξέλεγκτη εισαγωγή ψαριών και η εν συνέχεια διάθεσή τους στην αγορά κατά τρόπο που αφήνει ερωτηματικά στον καταναλωτή για την προέλευσή τους αποτελεί αθέμιτο ανταγωνισμό που ζημιώνει τον εγχώριο παραγωγό.

Για τον λόγο αυτό η εφαρμογή του Κανονισμού ΕΚ 2406/96, με την καθιέρωση του θεσμού των εμπειρογνομόνων και παράλληλα τη σωστή οργάνωση και λειτουργία των ιχθυοσκάλων θα εξασφαλίσει την διάκριση των εισαγόμενων από τα ντόπια και ειδικότερα για ψάρια εισαγόμενα από την Τουρκία παρέχεται η δυνατότητα στα πλαίσια της διαδικασίας σύνδεσης με την Ε.Ε. να ασκηθούν συγκεκριμένες και αποτελεσματικές πιέσεις

20.3) Εκπαίδευση-κατάρτιση επαγγελματιών αλιέων

Η παντελής έλλειψη εκπαίδευσης αποτελεί σοβαρότατο πρόβλημα για την επαγγελματική κατάρτιση και ενημέρωση των Ελλήνων αλιέων. Ενώ τα Α/Κ σκάφη εκσυγχρονίζονται, ο εξοπλισμός και τα αλιευτικά εργαλεία εξελίσσονται, οι κανόνες και οι γενικές αρχές άσκησης της αλιευτικής δραστηριότητας μεταβάλλονται από τα Εθνικά στα Ευρωπαϊκά δεδομένα μόνο ο ανθρώπινος παράγοντας στη Χώρα μας παραμένει άμετοχος και αρκούμενος στην εμπειρική γνώση. Πρόσφατες πληροφορίες στον τύπο για διάθεση σημαντικών πιστώσεων για την επαγγελματική κατάρτιση των αλιέων, δημιουργούν ικανοποίηση και ελπίδα για βελτίωση της σημερινής κατάστασης αλλά και εύλογη απορία και ερωτηματικά αφού ουδεμία συνεργασία υπήρξε με την Ένωσή μας ώστε να διατυπώσουμε σαν άμεσα ενδιαφερόμενοι τις απόψεις μας για τα θέματα και τις προτεραιότητες της εκπαίδευσης. Υπάρχει φόβος ότι θα δαπανηθούν χρήματα χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, εάν κάποιιοι θεωρητικοί και λίγο σχετικοί με το αντικείμενο αγνοήσουν τη γνώμη των επαγγελματιών.

20.4) Αλιεία στα Διεθνή Ύδατα

Τα μέλη μας ως γνωστόν εθελοντικά διακόπτουν την αλιεία στα διεθνή ύδατα κατά το διάστημα Ιουνίου-Σεπτεμβρίου που απαγορεύεται στα Χωρικά μας ύδατα, για προστασία των ιχθυαποθεμάτων.

Τα προηγούμενα χρόνια μερικές Μηχανότρατες του Πειραιά παίρνοντας άδεια για αλιεία στα διεθνή ύδατα την χρησιμοποιούσαν ως πρόφαση για να αλιεύσουν στα Χωρικά υδατά μας. Ενώ στα διεθνή ύδατα του Ιονίου αλιεύουν Ιταλικά που μερικές φορές εισέρχονται στα Χωρικά υδατά μας και στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου έχουν αρχίσει να αλιεύουν τουρκικά σκάφη.

Με τα δεδομένα αυτά παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία η δημιουργία νομικού καθεστώτος για τη Μεσόγειο υποχρεωτικού για όλους όσους αναπτύσσουν αλιευτική δραστηριότητα και ειδικότερα για τη Χώρα μας η καθιέρωση αλιευτικής ζώνης 24 ν.μ.

20.5) Παράνομη αλιεία

Προβληματίζει ιδιαίτερα τους επαγγελματίες η αδυναμία των αρμοδίων αρχών να ελέγχουν σε ικανοποιητικό βαθμό την εφαρμογή της αλιευτικής νομοθεσίας και να διαπιστώνουν τις παραβάσεις. Ειδικότερα οι παρανομίες των μικρών αλιευτικών σκαφών και των ερασιτεχνών παρουσιάζουν αντικειμενική αδυναμία λόγω του μεγάλου αριθμού, της ποικιλίας των εργαλείων και των μεθόδων και των πολλών σημείων άσκησης της αλιευτικής δραστηριότητας. Χρειάζεται ενεργή συμμετοχή των αλιέων με τις οργανώσεις τους, ώστε αφ' ενός να αντιληφθούν τα μέλη τους τη σημασία της τήρησης της νομοθεσίας, ότι συμβάλλει στη διατήρηση των πόρων, και αφ' ετέρου να συνεργασθούν με τις αρμόδιες αρχές. Η λειτουργία του συστήματος καταγραφής του στίγματος των αλιευτικών σκαφών θα συμβάλλει σημαντικά στη μείωση των παραβάσεων αλλά μόνο για τα σκάφη που υποχρεούνται να συμμετέχουν σ' αυτό.

20.6) Εκπροσώπηση

Η εκπροσώπηση των επαγγελματιών αλιέων είναι ανύπαρκτη τόσο στο εσωτερικό όσο και στην Ε.Ε., αφού στις τριτοβάθμιες αγροτικές οργανώσεις ΠΑΣΕΓΕΣ, ΣΥ.ΔΑΣΕ και ΓΕΣΑΣΕ, που σύμφωνα με τον νόμο εκπροσωπούν και τους αλιείς δεν συμμετέχουν εκπρόσωποι τους. Η ΠΕΠΜΑ από τη σύστασή της ζήτησε από τις αρμόδιες αρχές την εκπροσώπησή τους σε όλα τα σχετικά όργανα και τις επιτροπές (Συμβούλιο Αλιείας, Συμβουλευτική Επιτροπή Αλιείας ΕΕ, ΕΤΑΝΑΛ κ.λ.π.) χωρίς μέχρι σήμερα να τύχει έστω και αρνητικής απάντησης.

20.7) Επιβάρυνση κόστους λειτουργίας Α/Κ

Έχει προκύψει ή θα προκύψει στο άμεσο μέλλον σημαντική επιβάρυνση Α/Κ σκαφών λόγω :

- α) Κατάργησης του Ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ που ίσχυε μέχρι 31/12/98
- β) Υποχρεωτική ασφάλιση συμπλοιοκτητών στο ΤΕΒΕ από 1/1/99 ακόμη και για το διάστημα διακοπής της αλιείας (τρίμηνο τα Γρι-γρι και τετράμηνο οι Μηχανότρατες) που οι ασφαλισμένοι στο ΝΑΤ δεν έχουν τέτοια υποχρέωση
- γ) Ασφάλιση αλλοδαπών αλιεργατών στο ΙΚΑ και όχι στο ΟΓΑ που το ασφαλιστρο είναι χαμηλότερο
- δ) Αύξηση ποσότητας καυσίμων λόγω εγκατάστασης ηλεκτρογεννητριών στα πλαίσια εκσυγχρονισμού των Α/Κ σκαφών
- ε) Τοποθέτηση δορυφορικών ψηφιακών μέσων επικοινωνίας σε αντικατάσταση των συμβατικών
- στ) Προσαρμογή των αλιευτικών εργαλείων στις απαιτήσεις του Καν. 1626/94

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών έχουν γίνει ήδη σχετικές προτάσεις προς τις αρμόδιες αρχές από την ΠΕΠΜΑ.

20.8) Θαλάσσιο Περιβάλλον

Από τις βασικές αιτίες της μείωσης των αλιευμάτων είναι η επιβάρυνση του Θαλάσσιου περιβάλλοντος, που προκαλείται από τις λειτουργίες των πλοίων και ειδικότερα στις παράκτιες περιοχές από την άσκηση χερσαίων δραστηριοτήτων (γεωργία, βιομηχανία, αστικά λύματα κ.λ.π.). Παράλληλα ένα δυσάρεστο γεγονός που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια δηλ. η χρησιμοποίηση από αρκετά Γρι-γρι νύχτας, πετρών με λεπτά συνθετικά σχοινιά και την αγκυροβολία των φωτιστικών συσκευών (ρομπότ) αντί αγκυρών, που αποκόπτονται κάθε μέρα στο τέλος της αλιείας, έχει αρχίσει να δημιουργεί πρόβλημα στην αλιεία των Μηχανοτρατών και στη ναυσιπλοία αφού τα συνθετικά σχοινιά εκτεινόμενα από την επιφάνεια μέχρι τον βυθό εμπλέκονται στις προπέλες των σκαφών.

Υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς ΠΕΠΜΑ για τον καθαρισμό του βυθού με συγκέντρωση όλων των άχρηστων υλικών που συλλέγονται στις τράτες των Μηχανοτρατών, όπως ήδη γίνεται στη ΜURCIA της Ισπανίας, αλλά απαιτείται η συνεργασία αρκετών φορέων (Λιμενικών Ταμείων, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Λιμενικών Αρχών κ.λ.π.) ως και των Γρι-γρι νύχτας.

21. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

21.1) Τι είναι οι οργανώσεις παραγωγών;

Η σύσταση των οργανώσεων παραγωγών (ΟΠ) πραγματοποιείται από αλιείς ή κατόχους υδατοκαλλιεργειών που συνεργάζονται προκειμένου να λάβουν μέτρα για την εξασφάλιση καλύτερων όρων εμπορίας για τα προϊόντα τους. Παρά το γεγονός ότι η συμμετοχή είναι εθελοντική, τα μέλη των ΟΠ υποχρεούνται να εφαρμόζουν κανόνες όσον αφορά την παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της κοινής οργάνωσης αγοράς.

Το κυριότερο όφελος των οργανώσεων αυτών, οι οποίες τώρα ανέρχονται σε περισσότερες από 160, είναι ότι επιτρέπουν στους ίδιους τους παραγωγούς να προσαρμόσουν την παραγωγή προς τη ζήτηση της αγοράς. Η Κοινότητα ενθάρρυνε τη δημιουργία τους από τότε που δημιουργήθηκε η αρχική κοινή πολιτική αγοράς το 1970. Οι οργανώσεις παραγωγών πρέπει να πληρούν ορισμένους όρους πριν αναγνωρισθούν από το σχετικό κράτος μέλος. Πρέπει :

- α) να αντιπροσωπεύουν ένα ελάχιστο επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή που προτίθενται να καλύψουν
- β) να μην εφαρμόζουν οποιαδήποτε διάκριση από απόψεως εθνικότητας ή γεωγραφικής εγκατάστασης των εν δυνάμει μελών
- γ) να πληρούν τις αναγκαίες νομικές απαιτήσεις του σχετικού κράτους μέλους

Προκειμένου να είναι αντιπροσωπευτική, η οργάνωση πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή τουλάχιστον ενός καθορισμένου ποσοστού σκαφών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και πρέπει επίσης να εξασφαλίζει την πώληση στην περιοχή αυτή μιας ελάχιστης ποσότητας της παραγωγής των μελών της .

Τα κράτη μέλη μπορούν να παράσχουν χρηματοδοτική στήριξη προκειμένου να βοηθήσουν τη δημιουργία και τη λειτουργία των οργανώσεων παραγωγών. Μπορεί επίσης να χορηγηθεί περιορισμένη κοινοτική χρηματοδότηση, αλλά ο στόχος μακροπρόθεσμα, είναι να μπορούν τα μέλη της οργάνωσης να αυτοχρηματοδοτούνται.

21.2) Μέτρα παρέμβασης

Λόγω της απρόβλεπτης φύσης της αλιείας, η οποία παρέχει περιορισμένο έλεγχο στα αλιεύματα, είναι αναπόφευκτη κάποια έλλειψη ισιροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης. Η Κοινότητα έχει δημιουργήσει μηχανισμούς για τη διόρθωση των χειρότερων επιπτώσεων των διακυμάνσεων αυτών. Το Συμβούλιο των Υπουργών καθορίζει τιμές προσανατολισμού για ορισμένα είδη, τα οποία είναι σημαντικά για την Κοινότητα. Οι τιμές αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως τιμές αναφοράς από την Επιτροπή για τον καθορισμό των τιμών απόσυρσης. Για την εξασφάλιση ενός ελάχιστου εισοδήματος για τους αλιείς, οι οργανώσεις παραγωγών μπορούν να εφαρμόσουν τις τιμές αυτές αποσύροντας από την αγορά

ψάρια και οστρακόδερμα σε περίπτωση μείωσης των τιμών. Ανάλογα με τα προϊόντα, τα μέλη λαμβάνουν αποζημίωση από τις οργανώσεις παραγωγών τους, οι οποίες με τη σειρά τους, ζητούν αποζημίωση από τη Κοινότητα.

Προκειμένου να δικαιούνται αποζημιώσεις, τα αποσυρόμενα προϊόντα πρέπει να πληρούν ορισμένα επίσημα κριτήρια ποιότητας. Οι αποσύρσεις αυτές πρέπει να περιορίζονται σε περιστασιακά πλεονάσματα της παραγωγής. Το επίπεδο της αποζημίωσης συνδέεται άμεσα με τις ποσότητες των αποσυρόμενων προϊόντων. Όσο μεγαλύτερος είναι ο όγκος των αποσυρόμενων προϊόντων, τόσο χαμηλότερη είναι η αποζημίωση.

Συνήθως, αλλά όχι πάντοτε, τα προϊόντα που αποσύρονται από την αγορά, καταστρέφονται. Οι οργανώσεις παραγωγών μπορούν να λάβουν άλλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν τη μη καταστροφή των ψαριών. Τα ψάρια μπορεί να πωληθούν προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή ζωοτροφών. Επίσης, μπορεί να αποθηκευτούν προκειμένου να επιστρέψουν στην αγορά αργότερα όταν βελτιωθεί η ζήτηση.

Άλλα μέτρα περιλαμβάνουν τη μεταποίηση και την αποθήκευση ορισμένων ειδών υπό καθορισμένους όρους. Έχει επίσης θεσπιστεί ένα καθεστώς ενίσχυσης για την αποζημίωση αλιέων τόνου σε περίπτωση κατάρρευσης της αγοράς, βάσει του οποίου δεν πραγματοποιείται αγορά στην παρέμβαση, αλλά οι αλιείς αποζημιώνονται για την απώλεια εισοδήματος εάν η αγορά πέσει κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο.

21.3) Μεγαλύτερος ρόλος για τις οργανώσεις παραγωγών

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα μέλη των οργανώσεων παραγωγών πρέπει να τηρούν ορισμένους κανόνες. Ορισμένοι από τους κανόνες αυτούς ενθαρρύνουν την κατάρτιση σχεδίων αλιείας με σκοπό την προσαρμογή των αλιευτικών δραστηριοτήτων στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς. Τα μέλη πρέπει να πωλούν τα προϊόντα τους αποκλειστικά μέσω της οργάνωσης, προκαλώντας έτσι συγκέντρωση της προσφοράς.

Δεδομένου ότι τα μη μέλη θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την αγορά με τη μη προσαρμογή των εκφορτώσεων τους στη ζήτηση της αγοράς, οι οργανώσεις παραγωγών μπορούν να ζητήσουν επέκταση της εφαρμογής των κανόνων και στα μη μέλη. Κατ'αυτόν τον τρόπο, τα μη μέλη σε μια συγκεκριμένη περιοχή, σ'ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, απαιτείται να τηρούν τους ίδιους περιορισμούς όπως τα μέλη των ΟΠ.

Η σημασία των οργανώσεων παραγωγών ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι ΟΠ δεν κυριαρχούν μόνο στην αγορά αλλά ασχολούνται επίσης με την καθημερινή διαχείριση των ποσοτώσεων. Στρατηγικά τοποθετημένες μεταξύ της παραγωγής και των αγορών, οι οργανώσεις παραγωγών έχουν την δυνατότητα να παίξουν ένα μεγαλύτε-

ρο ρόλο στο μέλλον. Πράγματι, στην πρόσφατη ανακοίνωσή της για το μέλλον της αγοράς, η Επιτροπή πρότεινε οι οργανώσεις παραγωγών να διαδραματίσουν κυρίαρχο ρόλο στην ολοκληρωμένη διαχείριση των αλιευτικών πόρων και των αγορών.

Η μεγαλύτερη συμμετοχή των αλιέων στις οργανώσεις παραγωγών και η στενότερη συνεργασία μεταξύ των ΟΠ και των άλλων φορέων της αγοράς θα πρέπει να ενισχύσει τη διαχείριση της αγοράς αλιευτικών προϊόντων προς όφελος όλων των ενδιαφερομένων μερών.

22. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η θαλάσσια αλιεία και η παράκτια υδατοκαλλιέργεια πραγματοποιούνται μέσα στο θαλάσσιο περιβάλλον. Επηρεάζονται από έναν αριθμό παραγόντων και, με τη σειρά τους, έχουν επίπτωση στο περιβάλλον τους. Κατά τα πρόσφατα έτη, σημειώθηκε μια τάση για το συνδυασμό της διαχείρισης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με την προστασία του περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο πραγματοποιούνται.

22.1) Περιβαλλοντική επίπτωση

A) Αλιεία

Η άμεση περιβαλλοντική επίπτωση της αλιείας αφορά τα εμπορικά αποθέματα ψαριών και οστρακοδέρμων, τα οποία αποτελούν άμεσο στόχο της αλιείας. Εντούτοις, τα πτηνά, τα θαλάσσια θηλαστικά, τα ερπετά (χελώνες) και οι οργανισμοί που ζούν στο θαλάσσιο βυθό, μπορούν επίσης να υποστούν βλάβη από τα αλιευτικά εργαλεία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Κοινότητα προωθεί τη χρήση επιλεκτικών μέτρων για την προστασία των νεαρών ψαριών καθώς και των άλλων θαλασσιών ζώων.

Μέτρα τα οποία επηρεάζουν την αφθονία των ιχθυαποθεμάτων πιθανόν να έχουν κάποια επίπτωση όχι μόνο στα αποθέματα που αποτελούν στόχο της αλιείας, αλλά επίσης και στους θηρευτές τους (στα ψάρια τα οποία τρέφονται από αυτά), στα ανταγωνιστικά αποθέματα και στα αποθέματα-θηράματα (με τα οποία τρέφονται τα αποθέματα που αποτελούν στόχο της αλιείας).

Οι αλλαγές αυτές μπορούν με τη σειρά τους, να επηρεάσουν την αναπαραγωγή των πτηνών και των θαλάσσιων θηλαστικών, εάν η μείωση της τροφής που διατίθεται σε αυτά είναι πολύ σημαντική. Από την άλλη πλευρά, το επίπεδο της τροφής που διατίθεται στα πτηνά τα οποία συνοδεύουν τα αλιευτικά σκάφη, μπορεί να συμβάλλει σε μεγαλύτερο βαθμό αναπαραγωγής μεταξύ των πτηνών αυτών.

Ορισμένα φυσικά περιβάλλοντα είναι ευαίσθητα στις ζημίες των αλιευτικών εργαλείων. Επί παραδείγματι, ορισμένα φυτά και ζώα του θαλάσσιου βυθού παρέχουν χώρο για την ανάπτυξη διάφορων οργανισμών. Η παρενόχλησή τους θα μπορούσε να έχει αρνητικές επιπτώσεις στους οργανισμούς αυτούς.

B) Υδατοκαλλιέργεια

Η υδατοκαλλιέργεια μπορεί να αποτελέσει έναν εν δυνάμει κίνδυνο για το περιβάλλον, είτε μέσω της ρύπανσης η οποία προκύπτει από την απόρριψη των αποβλήτων ή λόγω του κινδύνου μόλυνσης των μη εκτρεφόμενων ψαριών από νόσους των εκτρεφόμενων αποθεμάτων. Ταυτόχρονα, η υδατοκαλλιέργεια μπορεί να ευδοκιμήσει μόνο σε ένα υγιές περιβάλλον, ενώ σημαντικές βελτιώσεις καθίστανται δυνατές μέσω τεχνολογικών καινοτομιών.

22.2) Παράγοντες που επηρεάζουν την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια

Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αποτελούν δύο από τις πολλές δραστηριότητες που διενεργούνται στο θαλάσσιο περιβάλλον. Άλλες ανταγωνιστικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις μεταφορές, τα αθλήματα και την αναψυχή, την εκμετάλλευση θαλάσσιων ορυκτών και την άντληση πετρελαίου και αερίου.

Η ρύπανση των υδάτων μπορεί να αποτελέσει μια σοβαρή απειλή για τα ιχθυαποθέματα. Οι ρυπογόνοι παράγοντες και τα βιομηχανικά, γεωργικά και οικιακά απόβλητα προκαλούν σοβαρές ανησυχίες όπως και οι πετρελαιοκηλίδες. Οι αλιείς δεν είναι οι μοναδικοί θηρευτές ψαριών και οστρακοδέρμων. Μεγάλες αποικίες θαλάσσιων θηλαστικών, όπως είναι οι φώκιες, καθώς και τα πτηνά, καταναλώνουν επίσης ψάρια τόσο στη θάλασσα όσο και στις υδατοκαλλιέργειες.

Οι διάφορες αυτές αλληλεπιδράσεις ερέθισαν το ενδιαφέρον στον τομέα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων καθώς και για την εξεύρεση μιας περισσότερο στρατηγικής προσέγγισης για τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

22.3) Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών απόψεων κατά την κατάρτιση της πολιτικής

Το 1997, μια υπουργική συνάντηση στον τομέα της αλιείας και του περιβάλλοντος συγκέντρωσε υπουργούς από όλα τα κράτη της Βορείου Θαλάσσης και αντιπροσώπους της Κοινότητας στο Bergen της Νορβηγίας. Κατά τη συνάντηση αυτή, συμφωνήθηκε μια προσέγγιση για το θαλάσσιο περιβάλλον στηριζόμενη στα οικοσυστήματα με βάση :

α) την αναγνώριση των διαδικασιών και των επιδράσεων, για τη διατή-

ρηση της διάρθρωσης, της λειτουργίας, της παραγωγικότητας και της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων

β) τη λήψη υπόψη της αλληλεπίδρασης μεταξύ των διαφόρων συνιστώσων της τροφικής αλυσίδας των οικοσυστημάτων

γ) την προστασία του χημικού, φυσικού και βιολογικού περιβάλλοντος που είναι αναγκαίο για την διατήρηση των οικοσυστημάτων αυτών.

Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει την προληπτική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία τα μέτρα που αποσκοπούν στην πρόληψη ή επανόρθωση της ανθρώπινης επίπτωσης στο περιβάλλον δεν θα πρέπει να μένουν ανενεργά λόγω του ότι δεν υπάρχουν ή δεν είναι πλήρη τα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με την επίπτωση αυτή. Με άλλα λόγια, δεν μπορούν να απορριφθούν μέτρα λόγω του γεγονότος ότι ο φορέας για τη λήψη αποφάσεων δεν παρέσχε όλες τις αναγκαίες αποδείξεις που δικαιολογούν τη λήψη των μέτρων αυτών.

22.4) Ο ρόλος της έρευνας

Ένα πρώτο βήμα θα είναι η αύξηση των γνώσεών μας σχετικά με τα θαλάσσια οικοσυστήματα συνολικά. Η συλλογή δεδομένων για τα αλιεύματα που αφορούν εμπορικούς τύπους αλιείας πραγματοποιήθηκε επί αρκετά έτη. Εντούτοις, λόγω του κόστους και του περίπλοκου χαρακτήρα της συλλογής στατιστικών στοιχείων, η συλλογή στοιχείων για μη εμπορικά αποθέματα είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Τα επιστημονικά στοιχεία για την κατάσταση των οικοτόπων και την επίπτωση της αλιείας σε άλλους έμβιους οργανισμούς είναι ετερόκλητα και έχουν συλλεγεί μόνο για ειδικές επιστημονικές έρευνες.

Εντούτοις, δεδομένης της δέσμευσης των διαφόρων κρατών και διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της Κοινότητας, για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις πολιτικές τους, καταβάλλεται τώρα μεγαλύτερη προσπάθεια για την προαγωγή της σχετικής έρευνας και συλλογής δεδομένων.

Η έρευνα θα διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στον τομέα αυτό. Ένας αριθμός μελετών που πραγματοποιούνται σήμερα στο πλαίσιο του κοινού προγράμματος FAIR, το οποίο παρέχει χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων, σε μελέτες για την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και το θαλάσσιο περιβάλλον, θα συμβάλλουν στην αύξηση των γνώσεών μας σχετικά με τα οικοσυστήματα.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών απόψεων στις πολιτικές που αφορούν την αλιεία θα ωφελήσει μακροπρόθεσμα όχι μόνον το περιβάλλον, αλλά επίσης και τον τομέα της αλιείας, δεδομένου ότι οι αλιευτικοί πόροι χρειάζονται υγιή θαλάσσια οικοσυστήματα προ-

κειμένου να αναπτυχθούν. Οι κοινοτικές πολιτικές που απαιτούν τη χρήση επιλεκτικών μέτρων και μείωση της αλιευτικής προσπάθειας προκειμένου να συμβάλλουν στη βελτίωση των οικοσυστημάτων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1994 – 1999 έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται :

Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ (Ε.Π.Α.Λ.) 1994 – 1999

i. Γενικά Στοιχεία

Το επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 94 – 99 έχει εγκριθεί στα πλαίσια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 94-99 και χρηματοδοτεί ενέργειες οι οποίες εντάσσονται στους εξής τομείς παρέμβασης :

- Αποσύρσεις – εκσυγχρονισμοί – αντικαταστάσεις / ναυπηγήσεις αλιευτικών σκαφών
- Σύσταση μεικτών εταιρειών
- Ίδρυση – επέκταση – Εκσυγχρονισμός – Μεταγκατάσταση μονάδων Υδατοκαλλιέργειών
- Ίδρυση – Επέκταση – Εκσυγχρονισμός – Μεταγκατάσταση μονάδων εμπορίας / Μεταποίησης αλιευτικών προϊόντων
- Εξοπλισμοί Αλιευτικών Λιμένων
- Δημιουργία Τεχνητών Υφάλων
- Ενέργειες Προώθησης
- Τεχνική Βοήθεια
- Έργα υποδομών και Έρευνα Αλιείας

Τα οικονομικά στοιχεία του προγράμματος είναι :

Συνολικό κόστος	: 103,387 δις δρχ.
Δημόσια Δαπάνη	: 67,512 δις δρχ.

Κοινοτική Συμμετοχή : 50,556 δις δρχ.
 Εθνική Συμμετοχή : 16,956 δις δρχ.
 Ιδιωτική Συμμετοχή : 35,875 δις δρχ.

ii. Πορεία Υλοποίησης

Με στοιχεία 31-8-99, το Ε.Π.Α.Λ. 94-99 παρουσίασε την εξής εικόνα :

- Αριθμός έργων ενταγμένων : 2.485
- Δεσμεύσεις (εξειδικεύσεις) : 95,3 δις δρχ. ποσοστό (96,3%)
- Πληρωμές συνολικού κόστους : 49,0 δις δρχ. ποσοστό (49,0%)
- Πληρωμές Δημόσιας Δαπάνης : 32,6 δις δρχ. ποσοστό (50,0%)

Σημειώνεται ότι :

- (1) μέχρι 31-12-99 θα πρέπει να έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα όλα τα έργα και σχέδια, μα συμβάσεις ή Υπουργικές Αποφάσεις, έτσι ώστε να δεσμευθεί το σύνολο των πιστώσεων (2) μέχρι 31-12-2001 θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι πληρωμές των έργων. Είναι ανάγκη λοιπόν να επιταχυνθούν η υλοποίηση και οι πληρωμές αλλιώς, υπάρχει κίνδυνος απώλειας κονδυλίων.

Παράλληλα θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι κατά τη χρονική περίοδο 2000-2001 θα υλοποιούνται ταυτόχρονα τρία (3) επιχειρησιακά προγράμματα .

Το Ε.Π.Α.Λ. 94-99, η Κοινοτική Πρωτοβουλία PESCA 94-99 καθώς και το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006.

B. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ PESCA

i. Γενικά Στοιχεία

Παράλληλα με το Ε.Π.Α.Λ., υλοποιείται και η Κοινοτική Πρωτοβουλία PESCA, η οποία συμπληρώνει τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις που έχουν αναληφθεί στα πλαίσια του << Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 1994/1999 >> και εντοπίζεται ιδιαίτερα σε ζώνες που είναι άμεσα εξαρτώμενες από την αλιεία. Τα Μέτρα, οι Δράσεις, τα έργα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας PESCA συμπληρώνουν τις ενέργειες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 1994-1999.

Το Πρόγραμμα αυτό αποτελείται από 12 Μέτρα, που αφορούν έργα και ενέργειες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με εφαρμογή και στους τρεις τομείς δηλαδή τη Θαλάσσια Αλιεία, τις Υδατοκαλλιέργειες και την

Εμπορία Αλιευτικών προϊόντων. Διαρθρώνεται δε σε 4 Άξονες και ένα Μέτρο που αφορά την Τεχνική Βοήθεια όπως παρακάτω :

Άξονας Α' : Δημιουργία οικονομικών παραγωγικών δραστηριοτήτων με παράλληλη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Άξονας Β' : Διευκόλυνση στη μετατροπή επιχειρήσεων, αναδιάρθρωση του τομέα και εκ νέου αξιοποίηση εργαζομένων σε αυτόν.

Άξονας Γ' : Εμπορία – προώθηση – αξιοποίηση των αλιευτικών προϊόντων.

Άξονας Δ' : Εφαρμογή σχεδίων γενικού ή διεθνικού χαρακτήρα που αφορούν τον Τομέα αλιείας και τον αλιευτικό στόλο .

Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος .

Τα οικονομικά στοιχεία του Προγράμματος έχουν ως εξής :

Συνολικό κόστος	: 18,592
Δημόσια Δαπάνη	: 14,199
Κοινοτική Συμμετοχή	: 10,547 δις δρχ.
Εθνική Συμμετοχή	: 3,652
Ιδιωτική Συμμετοχή	: 4,393

ii . Πορεία Υλοποίησης

Με στοιχεία 31-8-99, η Κοινοτική Πρωτοβουλία PESCA 94-99 παρουσίασε την εξής εικόνα :

Αριθμός έργων ενταγμένων	- 451
Δεσμέυσεις (εξειδικεύσεις)	- 12,17 δις δρχ. ποσοστό (65,4%)
Πληρωμές συνολικού κόστους	- 2,97 δις δρχ. ποσοστό (16,0%)
Πληρωμές Δημόσιας Δαπάνης	- 2,53 δις δρχ. ποσοστό (17,8%)

Είναι φανερό ότι η Πρωτοβουλία PESCA βρίσκεται σε αρχικό στάδιο υλοποίησής της από πλευράς απορροφήσεων, αφού λόγω διαδικαστικών προβλημάτων δημοσιοποιήθηκε και προκηρύχθηκε μόλις στις αρχές του 1998, ενώ οι πρώτες Αποφάσεις Οριστικής έγκρισης εκδόθηκαν τον Οκτώβριο του ίδιου έτους.

Όμως , επειδή οι περισσότερες από τις προβλεπόμενες από το PESCA ενέργειες είναι κατά το πλείστον απλής μορφής το ποσοστό απορρόφησης αναμένεται να αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς.

Γ. ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994 – 1999

Συνολικά κατά τη χρονική περίοδο 1994 – 1999 στα πλαίσια του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) για τον τομέα της Αλιείας διατέθηκαν οι εξής πιστώσεις :

δισ δρχ.

	Ε.Π.ΑΛ.	PESCA	ΣΥΝΟΛΟ
Συνολικό Κόστος	103,387	18,592	121,979
Δημόσια Δαπάνη	67,512	14,199	81,711
Κοινοτική Συμμετοχή Χ.Μ.Π.Α.-Ε.Τ.Π.Α.- Ε.Κ.Τ.	50,556	10,547	61,103
Εθνική Συμμετοχή	16,956	3,652	20,608
Ιδιωτική Συμμετοχή	35,875	4,393	40,268

Δ. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ε.Π.ΑΛ. ΚΑΙ ΤΟΥ PESCA

Από την εμπειρία και γνώση που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή του Ε.Π.ΑΛ. 94-99 και του PESCA προέκυψαν οι παρακάτω βασικές διαπιστώσεις :

- Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην **ωριμότητα** των έργων / επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλονται για ένταξη στο πρόγραμμα .
- Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην **αξιολόγηση** των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλονται για ένταξη, με έμφαση στη βιωσιμότητα (των σχεδίων) και στην αξιοπιστία (δυνατότητα χρηματοδότησης) του φορέα .
- Ο σχεδιασμός του προγράμματος πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται και από **εκτίμηση του απαιτούμενου προσωπικού** και των ειδικοτήτων για την αποτελεσματική του διαχείριση .
- Οι υπάλληλοι των νομαρχιακών υπηρεσιών λειτουργούν σε ανεξάρτητο από την κεντρική Υπηρεσία οργανωτικό πλαίσιο με αποτέλεσμα ο **συντονισμός** , ο έλεγχος και η παρακολούθηση γενικά του προγράμματος να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από πατριωτικού χαρακτήρα πρωτοβουλίες .
- Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα **χρονοδιαγράμματα υλο-**

ποίησης των ιδιωτικών έργων και οι αιτούμενες παρατάσεις να δίνονται μετά από μελέτη και για μικρά (στα πλαίσια της λογικής) διαστήματα .

- Υπάρχει έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού και υποδομής τόσο στις Περιφερειακές όσο και στις Νομαρχιακές Υπηρεσίες .
 - Υπάρχει έλλειψη υποδομής στην Κεντρική Υπηρεσία .
 - Το γραφειοκρατικό σύστημα πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά δεδομένου ότι δημιουργεί καθυστερήσεις στην όλη διαδικασία υλοποίησης των έργων – επενδυτικών σχεδίων .
 - Η Κεντρική Υπηρεσία πρέπει να τυποποιήσει όλες τις διαδικασίες - από την υποβολή μέχρι την ολοκλήρωση των έργων/σχεδίων – και να τις αποτυπώσει με απλό και παραστατικό τρόπο σε έντυπο υλικό το οποίο θα διανέμεται έγκαιρα σε κάθε ενδιαφερόμενο .
 - Ο οδηγός για την πορεία του προγράμματος πρέπει να είναι οι δεσμεύσεις (εγκρίσεις έργων) έτσι ώστε να υπάρχει ένα ικανοποιητικό απόθεμα έργων τα οποία θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν άλλα τα οποία για διάφορους λόγους καθυστερούν σημαντικά .
 - Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ετήσια κατανομή των πιστώσεων του προγράμματος για να μην παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις κατά την υλοποίηση .
- Οι παραπάνω διαπιστώσεις δεν είναι οι μόνες που προέκυψαν από την μέχρι σήμερα πορεία είναι όμως καθοριστικές για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό του επόμενου επιχειρησιακού προγράμματος της αλιείας .

2. ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο Σχεδιασμός του Νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2000-2006 εξελίσσεται σε ένα κοινωνικο-οικονομικό-πολιτικό περιβάλλον σημαντικά διαφορετικό σε σχέση με αυτό της περιόδου σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 94-99 (τέλος 1993) .

Η διεθνής κοινότητα βρίσκεται σε περίοδο ανάκαμψης – όσον αφορά στα οικονομικά μεγέθη – ενώ η λογαριθμική εξέλιξη της τεχνολογίας έχει δημιουργήσει σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα κύρια στο χώρο της απασχόλησης.

Σημαντική απώλεια παραδοσιακών θέσεων και ανάγκη απόκτησης νέων δεξιοτήτων για την προσαρμογή του εργατικού και στελεχικού

δυναμικού στις νέες ανάγκες αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν τη νέα κοινωνία της πληροφορικής .

i. Το μακροοικονομικό περιβάλλον παρουσιάζει βελτίωση όπως:

- μείωση πληθωρισμού
- μείωση ελλείματος του δημοσίου τομέα
- μείωση των επιτοκίων δανεισμού και κατά συνέπεια μείωση του κόστους του χρήματος
- σταθερότητα στη συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής
- καθιέρωση του EURO
- ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ
- η δυνατότητα νέων μορφών χρηματοδοτήσεων (χρηματιστήριο, κλπ.)

Οι ανωτέρω παράμετροι αποτελούν μια νέα πραγματικότητα για την Ελλάδα η οποία πρέπει να σχεδιάζει σε ένα πλαίσιο μακροοικονομικής ισορροπίας κάτι το τελείως διαφορετικό από αυτό στο οποίο λειτουργούσε για σειρά δεκαετιών .

Η νέα αυτή κατάσταση συνεπάγεται διαφοροποίηση της συμπεριφοράς όσον αφορά στην κατανάλωση, στην επένδυση και στην απόταμιευση .

Επομένως ο όποιος σχεδιασμός – σε μακροοικονομικό επίπεδο – θα πρέπει να εκτιμήσει αυτή τη διαφοροποίηση και με βάση αυτήν την εκτίμηση να προσδιορίσει νέους στόχους και κατευθύνσεις .

ii. Σε μικροοικονομικό επίπεδο η διεθνής αγορά χαρακτηρίζεται από τη διαφοροποίηση του ανταγωνισμού ως προς το μέγεθος, ως προς τα μέσα και ως προς το αντικείμενο .

Η παγκοσμιοποίηση, η νέα διεθνής οικονομία, οδηγεί σε ορισμένα απλά αποτελέσματα . Τα αγαθά παύουν σιγά – σιγά να ταυτίζονται με συγκεκριμένες χώρες και εταιρείες . Οι επιχειρήσεις αλλάζουν το παραδοσιακό σχήμα της γραφειοκρατικής πυραμίδας που εξυπηρέτούσε το μοντέλο της μαζικής παραγωγής τυποποιημένων προϊόντων . Οι νέες επιχειρήσεις ευέλικτες , καινοτόμες και ριψοκίνδυνες καθώς στοχεύουν σε παραγωγή εξατομικευμένων πλέον προϊόντων απαιτούν και μια ανάλογη οργανωτική δομή επίπεδη και δικτυωτή (global webs) .

Το ισχυρό όπλο της νέας επιχείρησης είναι η συνεχής χρησιμοποίηση της γνώσης , στοιχεία που απαιτεί νέες δεξιότητες . Δεξιότητες για αναγνώριση ευκαιριών, για επίλυση προβλημάτων , για καθορισμό στρατηγικής . Οι δεξιότητες αυτές είτε πρέπει να

συνυπάρχουν στην επιχείρηση είτε αποκτώνται από ανεξάρτητες εταιρείες της αγοράς .

Παράλληλα η έναρξη λειτουργίας της μεγάλης ενιαίας αλλά και έντονα ανταγωνιστικής Ευρωπαϊκής Αγοράς σε περοβάλλον (τουλάχιστον αυτός είναι ο στόχος της ONE) δημοσιονομικής , νομισματικής και συναλλαγματικής σταθερότητας απαιτεί άμεσες ενέργειες προετοιμασίας εκ μέρους των επιχειρήσεων .

Πολλές μεγάλες ευρωπαϊκές εταιρείες θα αρχίσουν να συναλλάσσονται σε ευρώ από το 1999, επομένως οι ελληνικές επιχειρήσεις ανεξάρτητα από μέγεθος ή κλάδο αλλά ακόμη και οι Έλληνες κατάναλωτές θα βρεθούν άμεσα αντιμέτωποι με αυτήν τη νέα πραγματικότητα .

Η εισαγωγή του ευρώ αναμένεται να επιδράσει θετικά στις επιχειρήσεις δεδομένης της οικονομικής σταθερότητας , της εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου και της μείωσης του κόστους μετατροπής . Όμως χρειάζεται να αντιμετωπισθούν μια σειρά ζητημάτων που ανακύπτουν για τις επιχειρήσεις . Αναφερόμαστε στις αναγκαίες μετατροπές στα λογιστικά των επιχειρήσεων (έκδοση τιμολογίων και λογαριασμών, προσαρμογή λογισμικού, πιθανή διπλή τιμολόγηση για κάποιο διάστημα και σε δρχ. και σε ευρώ κ.λ.π.) στα συστήματα καταγραφής των συναλλαγών (ταμειακές μηχανές , ATM κ.λ.π) .

από την άλλη πλευρά η δεκαετία του 1990 μπορεί να χαρακτηριστεί ως η δεκαετία των συγχωνεύσεων και εξαγορών . Δεν είναι ξεκάθαρο εάν αυτή η τάση θα συνεχισθεί τουλάχιστον με τους προηγούμενους ρυθμούς , ωστόσο είναι ένα φαινόμενο το οποίο θα πρέπει να παρακολουθεί προσεκτικά ο Έλληνας επιχειρηματίας .

Όλα τα παραπάνω οδηγούν, νομίζουμε εμφανώς , στο συμπέρασμα ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις ανεξάρτητα από μέγεθος και κλάδο οφείλουν να λάβουν σοβαρά υπόψη στο επιχειρηματικό τους σχεδιασμό τις αναγκαίες αλλαγές που πρέπει να εφαρμόσουν πρώτα και κύρια στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους . Ο ανασχεδιασμός (το reengineering) είναι ίσως το πρώτο μέλημα, που θα τις οδηγήσει να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες .

iii. Η εφαρμογή του Ε.Π.Α.Α. 94-99 έχει θέσει τις βάσεις για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της αλιείας .

iv. Η κοινή γνώμη, οι κοινωνικοί εταίροι, οι φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα προσπαθούν να κατανοήσουν τους νέους όρους που επιβάλλει η τεχνολογική εξέλιξη και η διεθνοποίηση των οικονομικών .

Η προσαρμογή –εκτός των άλλων – απαιτεί και την έγκυρη ενήμερωση προκειμένου η τάση διεθνούς ανάκαμψης να διαμορφωθεί σε ανάκαμψη και να μην αποτελέσει απλά μια μικρή περίοδο αναπνοής σε μια μακρά περίοδο ύφεσης.

Η ταχύτητα προσαρμογής αυτή είναι που θα διαφοροποιήσει την ταχύτητα ανάκαμψης των οικονομιών των διαφόρων κρατών τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και στα πλαίσια της Ε.Ε.

3. ΝΕΟΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Για την σύνταξη – έγκριση και υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2000 – 2006 ισχύουν οι νέοι διαρθρωτικοί κανονισμοί :

- 1260/1999 του Συμβουλίου της 21.6.99 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία ΕΕ L 161/26.6.1999
- 1261/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21/6/1999 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ΕΕ L 161/26.6.1999
- 1262/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21/6/99 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ΕΕ L 161/26.6.1999
- 1263/1999 του Συμβουλίου της 21 Ιουνίου 1999 για το χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της Αλιείας ΕΕ L 161/26.6.1999
- 1257/1999 του Συμβουλίου της 17 Μαΐου 1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης απ' το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών ΕΕ L 160/26.6.1999

- i. Με τους νέους διαρθρωτικούς κανονισμούς, για τον προγραμματισμό της νέας περιόδου απαιτούνται :

α) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) περιέχει ένα συνεπές σύνολο αξόνων προτεραιότητας αποτελούμενων από πολυετή μέτρα για την πραγματοποίηση του οποίου μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή ενός ή περισσότερων ταμείων και ενός ή περισσότερων από τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά όργανα καθώς και του ΕΤΕ .

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει :

- τους άξονες προτεραιότητας
- τους ειδικούς στόχους (ποσοτικοποιημένους)
- την εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων
- συνοπτική περιγραφή των μέτρων
- το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης
- τις διατάξεις για την εφαρμογή του Προγράμματος

β) Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού

Με τους κανονισμούς ορίζεται ότι εκτός από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά τη φάση του προγραμματισμού απαιτείται και η υποβολή του << Συμπληρώματος Προγραμματισμού (Σ.Π.) >>, έγγραφο για την εφαρμογή της στρατηγικής και των αξόνων προτεραιότητας, το οποίο περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία του προγράμματος σε επίπεδο μέτρου . Το <<Σ.Π.>> για την επίσπευση των διαδικασιών μπορεί να υποβληθεί συγχρόνως με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα .

Σε κάθε περίπτωση η αρχή διαχείρισης πρέπει να εγκρίνει το << συμπλήρωμα προγραμματισμού >> το αργότερο 3 μήνες μετά την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία εγκρίνονται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα .

Το περιεχόμενο του <<Σ.Π.>> είναι :

- τα μέτρα με τα οποία εφαρμόζονται οι αντίστοιχοι άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- την εκ των προτέρων αξιολόγηση
- τους δείκτες παρακολούθησης
- τις κατηγορίες των τελικών δικαιούχων των μέτρων
- το σχέδιο χρηματοδότησης
- τα μέτρα που μπορούν να εξασφαλίζουν δημοσιότητα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- την περιγραφή του τρόπου διαχείρισης , παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

ii. Η χρηματοδότηση των προγραμμάτων μετά την πρώτη τριετία (2000-2002) θα κρίνεται από την επίτευξη των ποσοτικών στόχων (ενδιάμεση αξιολόγηση) .

iii. Ένα ποσοστό 4% του συνολικού προϋπολογισμού του 3^{ου} Κ.Π.Σ. θα κρατηθεί προκειμένου να δοθεί ως <<BONUS>> στα Επιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία θα έχουν επιτύχει τους στόχους τους .

- iv. Αν για τη δέσμευση ενός έτους δεν γίνει αίτηση πληρωμής εντός 18 μηνών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (αποδεκτή) η δέσμευση χάνεται και επιστρέφουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι σχετικές πιστώσεις (απαιτείται ωριμότητα έργων).
- v. Στη νέα προγραμματική περίοδο 2000-2006 δεν θα υπάρχει πρωτοβουλία <<PESCA>>
- vi. Σε περίπτωση επενδύσεων σε επιχειρήσεις (με ιδιωτική συμμετοχή) η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 35% του επιλέξιμου κόστους .Σε περίπτωση επενδύσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις το ποσοστό αυτό μπορεί να προσαυξάνεται κατά ένα ποσοστό όχι μεγαλύτερο του 10% για άλλες μορφές χρηματοδότησης (όχι άμεσες).

4. ΥΠΟ ΨΗΦΙΣΗ ΝΕΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ (ΣΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝ ΕΟΚ 3699/93)

Ο υπο ψήφιση κανονισμός (εφαρμοστικός) Αλιείας ο οποίος θα καθορίσει τα κριτήρια και τους όρους των διαρθρωτικών ενεργειών στον τομέα της Αλιείας προβλέπει :

- α) Γνωστές δράσεις οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στον Καν.(ΕΟΚ) 3699/93 και στο Ε.Π.ΑΛ.1994-1999 που αφορούν :
 - Την Ανανέωση και τον Εκσυγχρονισμό των Αλιευτικών Σκαφών.
 - Την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας
- α) τη διάλυση σκαφών
- β) την οριστική μεταφορά των σκαφών σε Τρίτη Χώρα
- γ) την οριστική παραμονή του σκάφους στα κοινοτικά ύδατα για σκοπούς διαφορετικούς της αλιείας
 - Τις Κοινές Επιχειρήσεις
 - Την Προστασία και ανάπτυξη των αλιευτικών πόρων των Παράκτιων Θαλάσσιων Ζωνών
 - Την Κατασκευή & Εκσυγχρονισμό Μονάδων Υδατοκαλλιεργειών.
 - Τον Εξοπλισμό Αλιευτικών Λιμένων
 - Την Κατασκευή & Εκσυγχρονισμό Μονάδων Μεταποίησης & Εμπορίας Αλιευτικών Προϊόντων
- β) Αλλά και ενέργειες οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονταν στον Καν. (ΕΟΚ) 3699/93 και στο Ε.Π.ΑΛ 1994-1999 όπως :

- Ειδική αντιμετώπιση του Τομέα της **Παράκτιας Αλιείας**, με εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων.
- Ενέργειες που τίθενται σε εφαρμογή από τους **επαγγελματίες του κλάδου**, ήτοι συλλογικού ενδιαφέροντος περιορισμένης διάρκειας όπως :
 - α) διαχείριση και έλεγχο των όρων πρόσβασης σε ορισμένες ζώνες αλιείας και διαχείριση των ποσοστώσεων,
 - β) διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας,
 - γ) προώθηση αλιευτικών εργαλείων ή μεθόδων που έχουν αναγνωριστεί από την αρμόδια αρχή διαχείρισης ως οι πλέον επιλεκτικές,
 - δ) προώθηση τεχνικών μέτρων διατήρησης των αλιευτικών πόρων,
 - ε) προώθηση μέτρων που βελτιώνουν της συνθήκες εργασίας και υγιεινής των προϊόντων, επί του σκάφους και στην ξηρά,
 - στ) συλλογικούς εξοπλισμούς υδατοκαλλιέργειας, αναδιάρθρωση ή διευθέτηση των χώρων υδατοκαλλιέργειας, συλλογική επεξεργασία των αποβλήτων που προέρχονται από υδατοκαλλιέργειες,
 - ζ) εξάλειψη των παθολογικών κινδύνων εκτροφής ή των παρασίτων στις λεκάνες απορροής ή στα παράκτια οικοσυστήματα,
 - η) συλλογή βασικών δεδομένων ή/και επεξεργασία υποδειγμάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης σχετικά με τον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με σκοπό την κατάρτιση σχεδίων ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών,
 - θ) οργάνωση ηλεκτρονικού εμπορίου και των άλλων τεχνολογιών πληροφόρησης με σκοπό τη διάδοση τεχνικών και εμπορικών πληροφοριών,
 - ι) δημιουργία φυτωρίων επιχειρήσεων στον τομέα ή/και πόλων συγκέντρωσης προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,
 - ια) πρόσβαση στην επιμόρφωση, ιδίως την επιμόρφωση σχετικά με την ποιότητα, την οργάνωση και την μεταφορά της τεχνογνωσίας τόσο επι των αλιευτικών σκαφών όσο και στην ξηρά,
 - ιβ) επινόηση και θέση σε εφαρμογή συστημάτων βελτίωσης και ελέγχου της ποιότητας, ανιχνευσιμότητας, υγειονομικών όρων, στατιστικών οργάνων και επίπτωσης στο περιβάλλον,
 - ιγ) δημιουργία προστιθέμενης αξίας στα προϊόντα (μεταξύ άλλων μέσω πειραματισμών, καινοτομίας, προσθήκη αξίας στα παραπροϊόντα και υποπροϊόντα),
 - ιδ) βελτίωση των γνώσεων και της διαφάνειας κατά την παραγωγή και στην αγορά.
- Μέτρα **κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα** (πρόωρη συνταξιοδότηση, επιδότηση για αλλαγή επαγκέλματος).
- Μέτρα για την **έρευνα και προώθηση νέων αγορών**, όπως :
Τα κράτη μέλη μπορούν, υπό τους όρους που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ, να λαμβάνουν μέτρα υπέρ ενεργειών συλλογικού

χαρακτήρα για την έρευνα και προώθηση νέων αγορών για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, που περιλαμβάνουν ιδίως :

- α) ενέργειες πιστοποίησης της ποιότητας, σήμανσης προϊόντων, εξορθολογισμού των ονομασιών και τυποποίησης των προϊόντων,
 - β) εκστρατείες προώθησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για την αξιοποίηση της ποιότητας ,
 - γ) έρευνες για την αντίδραση των καταναλωτών και της αγοράς,
 - δ) την οργάνωση και την συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις και επιδείξεις ,
 - ε) την οργάνωση αποστολών μελετών ή εμπρικών αποστολών ,
 - στ) μελέτες της αγοράς και δειγματοληπτικές έρευνες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται εκείνες που αφορούν τις προοπτικές εμπορίας κοινοτικών προϊόντων σε τρίτες χώρες ,
 - ζ) εκστρατείες για τη βελτίωση των όρων εμπορίας ,
- γ) συμβουλές και ενισχύσεις στην πώληση καθώς και προσφορά υπηρεσιών στους εμπόρους χονδρικής και λιανικής και στις οργανώσεις παραγωγών.
- **Καινοτόμα μέτρα** όπως : η εκτέλεση μελετών, προτύπων πειραματικών έργων, έργων επίδειξης.
 - **Δράσεις και μέτρα τα οποία προέβλεπε η Κοινοτική Πρωτοβουλία <<PESCA>>** η οποία ως γνωστόν δεν θα συνεχιστεί στη νέα προγραμματική περίοδο .

5. ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006

Έχει ήδη συνταχθεί με διαδικασίες που καθόριζε η 4^η Εγκύκλιος του ΥΠ.ΕΘ.Ο. με τη συμμετοχή των Νομαρχιακών Περιφερειακών Διοικήσεων , Επαγγελματικών Φορέων, Επιστημονικών Ιδρυμάτων και Ινστιτούτων, το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης Αλιείας 2000 – 2006 το οποίο απεστάλει στο ΥΠ.ΕΘ.Ο. και εντάχθηκε στο Σ.Π.Α. του συνόλου της χώρας .Το Σ.Π.Α. αυτό θα υποβληθεί για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να αποτελέσει το νέο Κ.Π.Σ. της περιόδου 2000 –2006 . Στο Σ.Π.Α. Τομέα Αλιείας περιλαμβάνονται :

A. ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- η επίτευξη κατά βιώσιμο τρόπο ισορροπίας μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμεταλλεύσής τους.
- η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η συμβολή στην ανάπτυξη βιώσιμων από οικονομικής απόψεως επιχειρήσεων του τομέα
- η βελτίωση του εφοδιασμού και η αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- η συμβολή στην αναζωογόνηση περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία
- η ορθολογική εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων (αειφορία)
- η εφαρμογή των αρχών υπεύθυνης Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

B. ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Βα) ΑΞΟΝΑΣ ΘΑΛΛΑΣΙΑ ΑΛΙΕΙΑ

- Ανανέωση του στόλου & εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών κατά 5% , σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση .
- Προσαρμογή αλιευτικής προσπάθειας σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση, στα πλαίσια των ισχυόντων ΠΠΠ .
- Υποστήριξη παράκτιας αλιείας περιορισμένης κλίμακας λαμβανομένων υπόψη των αρνητικών επιπτώσεων από την εφαρμογή δράσεων αλιευτικής προσπάθειας.
- Βελτίωση εφαρμοζόμενης τεχνολογίας .
- Αντιμετώπιση ελλειπούς εκπαίδευσης , ανεργίας, υποδομών.
- Τροποποιήσεις ή προσαρμογές μέτρων διαχείρισης, έκτακτα περιστατικά, καινοτόμες ενέργειες .

Ββ) ΑΞΟΝΑΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Στόχοι

- Αύξηση της παραγωγής
 - α) οστρακοειδών κατά 35%
 - β) ιχθύων γλυκέων υδάτων κατά 90%
 - γ) θαλασσινών ιχθύων κατά 120%
 - δ) γόνου θαλασσινών ιχθύων κατά 140% σε αντιστοιχία με την προβλεπόμενη αύξηση της τελικής παραγωγής
 - ε) λιμνοθαλασσών και λιμνών κατά 10% στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης , καθώς και βελτίωση των συνθηκών εργασίας
- Μετεγκατάσταση μονάδων θαλασσοκαλλιέργειας, σε ποσοστό 5% των υπαρχουσών σε άλλες καταλληλότερες περιοχές .
- Βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων από τις υδατοκαλλιέργειες .

- Αύξηση της απασχόλησης σε ποσοστό 10% των εργαζομένων στις υδατοκαλλιέργειες .
- Ολοκλήρωση της χωροθέτησης υδατοκαλλιεργητικών δραστηριοτήτων

Βγ) ΑΞΟΝΑΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΖΩΝΩΝ

Στόχοι

- Η αύξηση της τοπικής αλιεύσιμης ιχθυοπαραγωγής σε ποσοστό 10%
- Η αύξηση της βιομάζας στην περιοχή με τη συσσώρευση περισσότερων ψαριών και άλλων θαλάσσιων οργανισμών .
- Η προστασία και αναβάθμιση των παράκτιων οικοσυστημάτων .

Βδ) ΑΞΟΝΑΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ

- Βελτίωση της ποιότητας του 8% των διακινουμένων αλιευμάτων συλλεκτικής αλιείας .

Βε) ΑΞΟΝΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ, ΕΜΠΟΡΙΑ & ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

Στόχοι

- Αύξηση της δυναμικότητας κατά 15% της παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων .
Προσαρμογή του 100% των μεταποιητικών μονάδων στην σύγχρονη τεχνολογία και τους κανόνες υγιεινής και προστασίας του περιβάλλοντος .
- Αύξηση κατά 20% της ποσότητας των αλιευμάτων συλλεκτικής αλιείας που διακινούνται μέσω εγκεκριμένων εγκαταστάσεων .
- Διακίνηση του 100% της παραγωγής αλιευμάτων υδατοκαλλιέργειών από εγκεκριμένες εγκαταστάσεις .
- Αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης αλιευμάτων από υδατοκαλλιέργειες κατά 15% .

Βστ) ΑΞΟΝΑΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΜΕΑ ΑΛΙΕΙΑΣ

Στόχοι

- Βελτίωση των υποδομών σε αλιευτικά καταφύγια (Κατασκευή νέων αλιευτικών υποδομών και επέκταση ήδη υπαρχόντων) .
- Βελτίωση των συνθηκών εμπορίας και διάθεσης των αλιευμάτων (ιχθυόσκαλες , λιμενικά έργα ιχθυοσκαλών, λιμενικοί σταθμοί)

συμβάλλοντας έτσι στην υγιεινότερη κατάσταση των αλιευτικών προϊόντων, καθώς και στην ποιοτική αναβαθμισή τους .

- Βελτίωση λειτουργίας Κρατικών Ιχθυογεννητικών Σταθμών & Ίδρυση Νέων .
- Βελτίωση υποδομών στις λιμνοθάλασσες .

Β3) ΑΞΟΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΜΕΑ ΑΛΙΕΙΑΣ

Στόχοι

- Η εκπαίδευση νεοεισερχόμενων στον τομέα (αλιείας , υδατοκαλλιέργειας , μεταποίησης και εμπορίας)σε 500 άτομα .
- Συνεχιζόμενη κατάρτιση εργαζομένων στον τομέα σε ποσοστό 10% του συνόλου .
- Η προώθηση της απασχόλησης σε 500 άτομα – άνεργους επιστήμονες .
- Ο επαναπροσανατολισμός στην απασχόληση σε ποσοστό 15% των εργαζομένων σε αποσυρόμενα σκάφη .

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ Σ.Π.Α. ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006

Το Σ.Π.Α. ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006 πρέπει να διευκολύνει και να υποστηρίζει τις διαρθρωτικές αλλαγές που απαιτεί η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ) και παράλληλα να αποτελεί ένα σημαντικό μέσο για την ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία .

Για την επίτευξη των ειδικών στόχων του τομέα αλιείας προτείνεται να υιοθετηθούν οι πιο κάτω κατηγορίες δράσεων :

Γα) ΑΞΟΝΑΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΛΙΕΙΑ

- Ναυπήγηση νέων σκαφών σε αντικατάσταση παλαιών .
- Ναυπήγηση νέων σκαφών μικρότερων των 12 μέτρων στα πλαίσια των μέτρων αναδιάρθρωσης του στόλου .
- Εκσυγχρονισμός αλιευτικών σκαφών .
- Διάλυση σκαφών ηλικίας μεγαλύτερης των 15 ετών .
- Αλλαγή δραστηριότητας αλιευτικών σκαφών ή πώληση σε Τρίτες Χώρες .
- Σύσταση κοινών επιχειρήσεων .
- Ολοκληρωμένα σχέδια εκσυγχρονισμού σκαφών σε συνδυασμό με κατάρτιση, βελτίωση υγιονομικών συνθηκών και υποδομές .
- Πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων με ειδικούς περιορισμούς , ανάλογα με παύση δραστηριότητας αλιευτικών σκαφών .

- Κατ'αποκοπή πρωτοδότηση αλιέων, οι οποίοι αποτελούσαν προσωπικό σε σκάφη τα οποία αποσύρονται οριστικά από την αλιευτική δραστηριότητα .
- Κατ'αποκοπή πρωτοδότηση αλιέων, οι οποίοι επαναπροσανατολίζονται ή διαφοροποιούνται επαγγελματικά .
- Οικονομική κάλυψη δράσεων που αφορούν μη προβλέψιμη και μη επαναλαμβανόμενη παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων ή για έκτακτα περιστατικά .

Γβ) ΑΞΟΝΑΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

- Η δημιουργία νέων Μονάδων Υδατοκαλλιεργειών καθώς και εκσυγχρονισμός , επέκταση, μετεγκατάσταση υφισταμένων .
 - Δημιουργία υποδομών και ενέργειες τόνωσης των ιχθυαποθεμάτων εσωτ. Υδάτων (Λιμνοθαλασσών & Λιμνών) .
 - Η αξιοποίηση των υδάτινων πόρων και των ευνοϊκών κλιματολογικών συνθηκών, ιδίως σε ορεινές , μειονεκτικές , προβληματικές και νησιώτικες περιοχές .
 - Η εγκατάσταση δικτύου για τη συλλογή στοιχείων και διαχρονική παρακολούθηση του Τομέα των Υδατοκαλλιεργειών .
- Δημιουργία πρότυπων έργων στα πλαίσια καινοτόμων ενεργειών .

Γγ) ΑΞΟΝΑΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΖΩΝΩΝ

- Προστασία των αλιευτικών πόρων παράκτιων θαλάσσιων ζωνών οι οποίες οριοθετούνται με την εγκατάσταση μόνιμων ή κινητών στοιχείων καθώς και επιστημονική παρακολούθηση των έργων .

Γδ) ΑΞΟΝΑΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ

- Εξοπλισμοί Λιμένων με τη δημιουργία και βελτίωση των υποδομών αλιευτικού ενδιαφέροντος σε λιμάνια μικτής χρήσης για την εξυπηρέτηση επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών και τη διακίνηση αλιευμάτων .

Γε) ΑΞΟΝΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ , ΕΜΠΟΡΙΑ & ΠΡΩΩΘΗΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

- Κατασκευή και Εκσυγχρονισμός Μεταποιητικών Επιχειρήσεων αλιευτικών προϊόντων .
- Κατασκευή νέων επιχειρήσεων και υποδομών εμπορίας (Ιχθυόσκαλες – Ιχθυαγορές , Συσκευαστήρια, Κέντρα Αποστολής

και Εξυγίανσης Οστράκων, Κέντρα συγκέντρωσης , διανομής και ανασυσκευασίας αλιευτικών προϊόντων) & Εκσυγχρονισμός υφισταμένων .

- Προώθηση της κατανάλωσης των αλιευτικών προϊόντων με την πιστοποίηση της ποιότητας , τυποποίηση και σήμανση των προϊόντων , έρευνες αγοράς , οργάνωση και συμμετοχή σε εκθέσεις , εμπορικές αποστολές , διαφημιστικές ενέργειες , παροχή υπηρεσιών κ.λ.π.
- Ενίσχυση συλλογικών οργανωτικών σχημάτων με έμφαση στις Ομάδες Παραγωγής και στις Διαεπαγγελματικές Ενώσεις .

Δράσεις Γενικού Ενδιαφέροντος , όπως :

- Καινοτόμες ενέργειες , κατάρτιση προσωπικού, ενέργειες συλλογικού ενδιαφέροντος Τομέα Αλιείας.

Γστ) ΑΞΟΝΑΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Κατασκευή, εκσυγχρονισμός & επέκταση αλιευτικών καταφυγίων .
- Κατασκευή, εκσυγχρονισμός & επέκταση Κρατικών Ιχθυογεννητικών Σταθμών .
- Έρευνα Τομέα Αλιείας .

Γζ) ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Η προώθηση μέτρων και νέων τεχνολογιών για την προστασία του περιβάλλοντος .
- Μελέτες χωροθέτησης υδατοκαλλιεργητικών δραστηριοτήτων για τον καθορισμό ζωνών ανάπτυξης υδατ/γειών σύμφωνα με το Ν. 1650/86 .
- Αντιμετώπιση επιπτώσεων των προγραμμάτων προστασίας της άγριας πανίδας .

Γη) ΑΞΟΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΜΕΑ ΑΛΙΕΙΑΣ

- Δράσεις Επαγγελματικής Κατάρτισης
 - 1) Αρχική Κατάρτιση για τους νεοεισερχόμενους στον τομέα, στα πλαίσια της λειτουργίας Σχολής Αλιείας (ΤΕΕ) .
 - 2) Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση Εργαζομένων από τον ΟΓΕΕΚΑ << ΔΗΜΗΤΡΑ >> ο οποίος θα λειτουργεί υπό την

εποπτεία του Υπ. Γεωργίας και πιθανή επέκτασή του στους
ανέργους του τομέα, σε ποσοστό 10% των απασχολούμενων .

- 3) Επιμόρφωση εκπαιδευτών, ιχθυολόγων, οικονομολόγων και διοικητικών υπαλλήλων της Γενικής Δ/σης Αλιείας και των Υπ. Αλιείας των Νομ/κών Αυτ/σεων .
- 4) Κατάρτιση απασχολούμενων στον τομέα για την απόκτηση του <<Πράσινου Πιστοποιητικού>> .

- **Δράσεις Προώθησης της Απασχόλησης**

Προγράμματα τοποθέτησης ανέργων βιολόγων, τεχνολόγων ιχθυοκομίας και τεχνολόγων τροφίμων σε υδατοκαλλιεργητικές μονάδες και μονάδες μεταποίησης χωρίς οικονομική επιβάρυνση των επιχειρήσεων, με σκοπό την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας .

- **Ολοκληρωμένες Δράσεις**

Ολοκληρωμένη ομάδα προγραμμάτων που θα απευθύνεται σε ένα ποσοστό 15% των περίπου 1800 αλιέων που έχουν αποσύρει τα επαγγελματικά τους σκάφη και αντιμετωπίζουν δύσκολες συνθήκες απασχόλησης .

6. ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ

Για τη σύνταξη του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2000 – 2006 θα χρησιμοποιηθούν εκτός από τους νέους διαρθρωτικούς κανονισμούς , τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη σύνταξη των Επιχ. Προγραμμάτων, και η 5^η εγκύκλιος του ΥΠΕΘΟ .Σύμφωνα με αυτά θα πρέπει να ακολουθηθεί η εξής διαδικασία σύνταξης :

6.1 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Πλήρης ενημέρωση (γραπτά και δια ζώσης) των αρμοδίων υπηρεσιών, εποπτευομένων φορέων, αποκεντρωμένων περιφερειακών αρχών, αρχών και υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης . Παράλληλα θα συμμετάσχουν ενεργά στις διαδικασίες όλοι οι επιστημονικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί και άλλοι μη κυβερνητικοί αρμόδιοι φορείς με στόχο μια ευρεία και αποτελεσματική σύμπραξη στην κατάρτιση των προτάσεων του Προγράμματος .

Η ενημέρωση αυτή ήδη πραγματοποιήθηκε με την αποστολή εγκυκλίου από την Επιτροπή Κατάρτισης σε 180 υπηρεσίες και φορείς , με την οποία εκτός από τις οδηγίες εστάλει :

- το ΣΠΑ Αλιείας 2000 – 2006
- η 5^η εγκύκλιος του ΥΠΕΘΟ
- οι άξονες προτεραιότητας και τα μέτρα που μας έστειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- κατάλογος ενεργειών συλλογικού ενδιαφέροντος
- κατάλογος ενεργειών προώθησης νέων αγορών

6.2 ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η συλλογή των προτάσεων των φορέων και η επεξεργασία τους , θα γίνει εντός μηνός από την ενημέρωσή τους , για το περιεχόμενο και τις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2000 – 2006 .

6.3 ΣΥΝΤΑΞΗ ΣΧΕΔΙΟΥ Ε.Π. ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Παράλληλα με την επεξεργασία των προτάσεων, συντίθενται το ενιαίο κείμενο **σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2000 – 2006** το οποίο τίθεται σε διαβούλευση με τους αρμόδιους και ενδεδειγμένους εταίρους του δημόσιου τομέα, καθώς και με τους οικονομικούς , κοινωνικούς και άλλους εταίρους προκειμένου το Ε.Π. Αλιείας πάρει την οριστική του μορφή .

6.4 ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006

Το Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2000 – 2006 υποβάλλεται στο Υπ. Εθνικής Οικονομίας προκειμένου να γίνει στη συνέχεια διαβούλευση με τις περιφέρειες και να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη διατομεακή και διαπεριφερειακή προσέγγιση .

Στόχος μας είναι η ολοκλήρωση **σύνταξης – υποβολής** του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2000 – 2006 να πραγματοποιηθεί **εντός του μηνός Νοεμβρίου 1999** .

7 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ

α. Για την καλύτερη κατά το δυνατόν **τεκμηρίωση** των σχεδίων προτεραιοτήτων, στόχων και μέτρων που θα περιλαμβάνει το Ε.Π., είναι

σκόπιμο οι προτάσεις που θα συλλεγούν από τους φορείς σχεδιασμού κι εφαρμογής να έχουν ένα μεγαλύτερο βαθμό εξειδίκευσης και τεκμηρίωσης από αυτόν που θα παρουσιασθεί τελικά στη συνοπτική περιγραφή των μέτρων του Ε.Π. Το επίπεδο αυτό αντιστοιχεί στην εξειδίκευση που απαιτείται για το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού (Σ.Π.) και ως εκ τούτου η παρουσίαση που ήδη έγινε για το περιεχόμενο του Σ.Π. συνιστά ταυτόχρονα το πλαίσιο για τα περιεχόμενα και τις κατευθύνσεις σύνταξης των προτάσεων από τους φορείς .

β. Εξυπακούεται ότι οι προτάσεις των φορέων θα εντάσσονται απολύτως στις επιλογές του ΣΠΑ και ειδικότερα στους ειδικούς στόχους τους άξονες προτεραιότητας του Ε.Π. στο οποίο αναφέρονται . Είναι σκόπιμο οι φορείς να υποδείξουν τη σχετική οικονομική βαρύτητα των μέτρων που αναφέρονται στην πρόταση το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης , καθώς επίσης την αναγκαία τεκμηρίωσή τους .

Για τις προτάσεις οι φορείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους και τα εξής :

7.1 ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΤΡΟΠΗΣ

(Ο κατάλογος των μέτρων είναι προσωρινός , θα οριστικοποιηθεί μετά την ψήφιση του Κανονισμού).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ

1^{ος} Υποάξονας : Προσαρμογή αλιευτικής προσπάθειας

Μέτρο 1.1 : Διάλυση των σκαφών

Μέτρο 1.2 : Οριστική μεταφορά : προς Τρίτη Χώρα (εξαγωγή)

Οριστική μεταφορά για σκοπούς άλλους εκτός αλιείας

Οριστική μεταφορά σε δραστηριότητες αλιευτικής έρευνας ή εκπαίδευσης από δημόσιους οργανισμούς , νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή για έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων .

Μέτρο 1.3 : Οριστική ένταξη στον τομέα της διαφύλαξης της ιστορικής κληρονομιάς (Μουσειακά Σκάφη)

Μέτρο 1.4 : Μικτή εταιρεία στα πλαίσια αλιευτικής συμφωνίας με Τρίτη Χώρα, που προβλέπει ήδη την ίδρυση μικτών εταιρειών .

Μέτρο 1.5 : Μικτή εταιρεία με Τρίτη Χώρα εκτός αλιευτικής συμφωνίας , ή με αλιευτική συμφωνία που δεν προβλέπει τη δημιουργία μικτών εταιρειών .

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 : ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Υποάξονας (ενιαίος) : Ανανέωση & Εκσυγχρονισμός Αλιευτικών Σκαφών

Μέτρο 2.1 : Ναυπήγηση νέων σκαφών

Μέτρο 2.2 : Εκσυγχρονισμός υπαρχόντων σκαφών

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ , ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ , ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΑΛΙΕΙΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ & ΕΜΠΟΡΙΑ

1^{ος} Υποάξονας : Προστασία & ανάπτυξη αλιευτικών πόρων

Μέτρο 1.1 : Χωρίς οικονομική συμμετοχών δικαιούχων

Μέτρο 1.2 : Με οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου

2^{ος} Υποάξονας : Υδατοκαλλιέργεια

Μέτρο 2.1 : Αύξηση της δυναμικότητας υδατοκαλλιεργειών (νέες μονάδες παραγωγής και / ή επέκταση υπαρχουσών μονάδων παραγωγής).

Μέτρο 2.2 : Εκσυγχρονισμός υπαρχουσών υδατοκαλλιεργειών αλλά χωρίς αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας .

3^{ος} Υποάξονας : Εξοπλισμός λιμένων αλιείας

Μέτρο 3.1 : Κατασκευή νέων λιμενικών εξοπλισμών / επέκταση υπαρχόντων λιμενικών εξοπλισμών, χωρίς οικονομική συμμετοχών δικαιούχων .

Μέτρο 3.2 : Κατασκευή νέων εξοπλισμών λιμένος / επέκταση υπαρχόντων εξοπλισμών λιμένος με οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου .

Μέτρο 3.3 : Εκσυγχρονισμός υπαρχόντων εξοπλισμών λιμένος αλλά χωρίς αύξηση των φυσικών ικανοτήτων χωρίς οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου .

Μέτρο 3.4 : Εκσυγχρονισμός υπαρχόντων εξοπλισμών λιμένος, αλλά με αύξηση των φυσικών ικανοτήτων με οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου .

4^{ος} Υποάξονας : ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ & ΕΜΠΟΡΙΑ

- Μέτρο 4.1 : Αύξηση μεταποιητικής δυναμικότητας (νέες μονάδες παραγωγής και / ή επέκταση υπαρχουσών μονάδων παραγωγής).
- Μέτρο 4.2 : Εκσυγχρονισμός υπαρχουσών μονάδων μεταποίησης, αλλά χωρίς αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας .
- Μέτρο 4.3 : Εκσυγχρονισμός υπαρχουσών εγκαταστάσεων εμπορίας .
- Μέτρο 4.4 : Κατασκευή νέων εγκαταστάσεων εμπορίας .

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

1^{ος} Υποάξονας : Παράκτια αλιεία περιορισμένης κλίμακας (σκάφη ολικού μήκους < 12 m, εκτός των μηχανοτρατών)

Μέτρο 1.1 : Ενίσχυση για ένα συλλογικό ολοκληρωμένο σχέδιο (Με τον όρο συλλογικό ολοκληρωμένο πρόγραμμα, νοείται η περίπτωση κατά την οποία, μια ομάδα ιδιοκτητών σκαφών, ή οικογενειών αλιέων της παράκτιας αλιείας περιορισμένης κλίμακας , εφαρμόζει συνεταιριστικά ένα συλλογικό ολοκληρωμένο πρόγραμμα που συνδέεται με την διαρθρωτική βελτίωση της αλιευτικής δραστηριότητας .Ως ολοκληρωμένα συλλογικά προγράμματα μεταξύ άλλων, θεωρούνται : εξοπλισμός για την ασφάλεια επί του σκάφους και βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και εργασίας, τεχνολογικές καινοτομίες (περισσότερο επιλεκτικές αλιευτικές τεχνικές-οργάνωση της παραγωγής , αλυσίδα της επεξεργασίας και διάθεσης στην αγορά-επαγγελματικός αναπροσανατολισμός) .

2^{ος} Υποάξονας : Κοινωνικοοικονομικά μέτρα υπέρ των αλιέων

- Μέτρο 2.1 : Πρόωρη συνταξιοδότηση αλιέων με την προϋπόθεση να εγκαταλείψουν οριστικά το επάγγελμα του αλιέα .
- Μέτρο 2.2 : Χορήγηση ατομικών κατ'αποκοπή πριμοδοτήσεων στους αλιείς που ήταν ναυτολογημένοι σε σκάφος που αποτελεί αντικείμενο οριστικής παύσης .
- Μέτρο 2.3 : Χορήγηση ατομικών κατ'αποκοπή πριμοδοτήσεων με σκοπό τον επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό ή τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους, εκτός του επαγγέλματος της θαλάσσιας αλιείας .

3^{ος} Υποάξονας : Προώθηση

Μέτρο 3.1 : Εκστρατείες προώθησης

Μέτρο 3.2 : Συμμετοχή σε εκθέσεις – επιδείξεις

Μέτρο 3.3 : Μελέτες αγοράς & έρευνες κατανάλωσης

Μέτρο 3.4 : Συμβουλές , ενισχύσεις στην πώληση & άλλες υπηρεσίες στους εμπόρους πώλησης

Μέτρο 3.5 : Ενέργειες πιστοποίησης ποιότητας & σήμανσης προϊόντων

4^{ος} Υποάξονας : Ενέργειες που τίθενται σε εφαρμογή από τους επαγγελματίες του κλάδου

Μέτρο 4.1 : Ενίσχυση για την ίδρυση Ομάδων Παραγωγών

Μέτρο 4.2 : Ενίσχυση στις Ο.Π. για τη βελτίωση της ποιότητας

Μέτρο 4.3 : Άλλες ενέργειες που τίθενται σε εφαρμογή από τους επαγγελματίες

5^{ος} Υποάξονας : Προσωρινή διακοπή δραστηριοτήτων & άλλες οικονομικές αντισταθμίσεις

Μέτρο 5.1 : Προσωρινή διακοπή δραστηριότητας εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων

Μέτρο 5.2 : Προσωρινή διακοπή δραστηριότητας εξαιτίας διακοπής αλιευτικής συμφωνίας

Μέτρο 5.3 : Προσωρινή διακοπή δραστηριότητας για την αποκατάσταση αλιευτικού πόρου

Μέτρο 5.4 : Οικονομική αντιστάθμιση εξαιτίας τεχνικής απαγόρευσης εργαλείων ή μεθόδων

6^{ος} Υποάξονας : Μελέτες , πιλοτικά σχέδια, τεχνική βοήθεια και άλλα καινοτόμα μέτρα

Μέτρο 6.1 : Μελέτες, συμπεριλαμβανομένων μελετών αξιολόγησης

Μέτρο 6.2 : Πιλοτικά σχέδια

Μέτρο 6.3 : Τεχνική Βοήθεια

Μέτρο 6.4 : Ανταλλαγή εμπειρίας, δημοσιότητας & άλλες δράσεις

7^{ος} Υποάξονας : Χρηματοδοτικές ενέργειες από άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία στα πλαίσια του παρόντος προγράμματος

Μέτρο 7.1 : Σχέδια χρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Μέτρο 7.2 : Σχέδια χρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

7.2 Ο Τομέας της Αλιείας δραστηριοποιείται κατ'εξοχήν στις παράκτιες και νησιώτικες περιοχές, όπου τα κοινωνικά (απασχόληση, απομόνωση κ.λ.π.), οικονομικά κ.λ.π. προβλήματα είναι έντονα.

7.3 Υπάρχει διάσπαρτος μεγάλος αριθμός επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών (20.470) στο νησιωτικό και παράκτιο χώρο ο οποίος λόγω μεγάλης ηλικίας και μικρής αλιευτικής ικανότητας χρειάζεται επαναπροσανατολισμό & εκσυγχρονισμό .

7.4 Το αλιευτικό ισοζύγιο έγινε τα τελευταία χρόνια, από έντονα ελλειμματικό που ήταν τα προηγούμενα, με τις χρηματοδοτικές επεμβάσεις που έγιναν στα πλαίσια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων .

7.5 Η χώρα μας λόγω συγκριτικών πλεονεκτημάτων στις θαλασσοκαλλιέργειες (τσιπούρας και λαβρακιού) κατέχει αυτή τη στιγμή την α' θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στη Μεσόγειο .

7.6 Η κατανάλωση μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων αυξάνεται συνεχώς με εκτίμηση διατήρησης αυτής της τάσης μακροπρόθεσμα, ενώ παράλληλα μεταβάλλονται τα καταναλωτικά πρότυπα .

7.7 Στο νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας θα ενσωματωθούν και ενέργειες – δράσεις της Πρωτοβουλίας PESCA, η οποία δεν πρόκειται να συνεχιστεί στην επόμενη προγραμματική περίοδο .

7.8 Την αυστηρότητα των νέων διαρθρωτικών κανονισμών όσον αφορά την επίτευξη των στόχων και την απορρόφηση των ετήσιων πιστώσεων που θα προβλεφθούν στο πρόγραμμα .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Οικονομικής & Κοινωνικής Επιτροπής

με θέμα :

<<2002 – Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική και η κατάσταση της αλιείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση>>

1.Εισαγωγή

- 1.1 Παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί, είναι σαφές ότι ο κλάδος της αλιείας αντιμετωπίζει προβλήματα . Μεταξύ άλλων, διαπιστώνεται από τον ένα χρόνο στον άλλο, ο περιορισμός της απασχόλησης , η προοδευτική γήρανση των δραστηριοποιούμενων σ' αυτή και η όξυνση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν πολλές περιφέρειες που εξαρτώνται από την αλιεία . Επιβάλλεται η ενημέρωση των γενικών οικονομικών δεικτών μέσω της παροχής κινήτρων για μελέτες σχετικά με την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των περιφερειών που εξαρτώνται από την αλιεία στα διάφορα κράτη μέλη .
- 1.2 Από το 1973, η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ) επέτυχε τη βαθμιαία διάρθρωση και εξέλιξη της προς την κατεύθυνση μιας προσέγγισης σφαιρικής και συνεκτικής ως προς τις διάφορες πτυχές της. Η προσπάθεια αυτή, δυστυχώς , δεν ευοδώθηκε πάντοτε, δεδομένου ότι, παράλληλα με ορισμένες αποτυχίες ,εξακολουθούν να υφίστανται και κάποιες ανεπάρκειες που, ελλείψει πολιτικής βούλησης , δαιωνίζονται εδώ και πολλά χρόνια .
- 1.3 Στο κατώφλι της νέας χιλιετηρίδας , θα ήταν σκόπιμο να επανεξετασθεί συνολικά η διάρθρωση της ΚΑΠ, με στόχο να καταστεί δυνατή η πραγματική βιωσιμότητα του συνόλου των δραστηριοτή-

των του κλάδου, να διασφαλισθούν ο ανεφοδιασμός, η διατήρηση της απασχόλησης και η επιβίωση των κοινοτήτων που εξαρτώνται από την αλιεία, που εντέλει είναι ένας από τους στόχους της ΚΑΠ, χωρίς να λησμονούνται οι στόχοι που ορίζει η Συνθήκη της Ρώμης : η βελτίωση της απόδοσης και η εξομοίωση προς τα άνω των κοινωνικών συνθηκών.

- 1.4 Η ΟΚΕ θα προβεί σε μια εξέταση, όχι μόνο με βάση τις κυριότερες αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν το 2002, και οι οποίες σχετίζονται με τα άρθρα 6 και 7 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.3760/92, αλλά και σχετικά με την κατάσταση της αλιείας στην κοινότητα, σχετικά με το μέλλον της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, τις προσαρμογές που επιβάλλονται στις διάφορες πτυχές της και στην προσέγγιση των προβλημάτων του κλάδου, σχετικά με το πλαίσιο και με τα μέσα της προσαρμογής αυτής.

2. Γενικές Παρατηρήσεις

- 2.1 Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92 προβλέπει ότι η Επιτροπή, έως τις 31 Δεκεμβρίου του 2001 το αργότερο, θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τον τομέα της αλιείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ίδια ρύθμιση αναφέρει ότι το Συμβούλιο πρέπει, μέχρι τις 31.12.2002, να αποφασίσει σχετικά με τις κυριότερες προσαρμογές που πρέπει να θεσπισθούν όσον αφορά το καθεστώς πρόσβασης αλιευτικών σκαφών άλλων χωρών στην παράκτια ζώνη των 6 & 12 ναυτικών μιλίων και την πρόσβαση στην προστατευόμενη ζώνη <<Shetland>> και στις αλιευτικές ζώνες της Βόρειας Θάλασσας, για τα σκάφη των χωρών που εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1985 και μετά.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του προαναφερόμενου Κανονισμού, εάν το Συμβούλιο δεν υιοθετήσει άλλη απόφαση μέχρι τις 31.12.2002, ο περιορισμός της ελεύθερης πρόσβασης στα ύδατα της παράκτιας ζώνης των 6-12 μιλίων θα πάψει να ισχύει.

- 2.2 Η έλλειψη απόφασης σχετικά με την πρόσβαση των νέων κρατών μελών στη ζώνη Shetland και στη Βόρεια Θάλασσα, θα έχει ως συνέπεια τη διατήρηση της σημερινής κατάστασης.

3. Η πρόσβαση στα ύδατα και στους πόρους

3.1 12 ναυτικά μίλια

- 3.1.1 Σύμφωνα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Συνθήκες περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η ισότητα προϋποθέσεων πρόσβασης στους αλιευτικούς πόρους στα θαλάσσια ύδατα που ανήκουν στην επικράτεια ή στη δικαιοδοσία των κρατών μελών συνιστούν μια από τις βασικές αρχές της κοινής αλιευτικής πολιτικής .
- 3.1.2 Το σύνολο των κοινοτικών μέτρων για τον περιορισμό της πρόσβασης στους πόρους λαμβάνονται κατά παρέκκλιση της αρχής της ισότητας πρόσβασης στους πόρους , η οποία απορρέει από τη γενική αρχή της ισότητας μεταχείρισης ή της αποφυγής διακρίσεων . Τα μέτρα αυτά δικαιολογούνται με βάση τη μείωση των υφιστάμενων πόρων και την ανάγκη προώθησης της ανάπτυξής τους , ή τουλάχιστον αποτροπής της εξαφανισής τους .
- 3.1.3 Η διαμόρφωση της νομοθετικής διάρθρωσης της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής ενσωμάτωσε, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ένα μακρόπνοο και επίπονο διπλωματικό έργο, που προέκυψε από τις διαδοχικές διευρύνσεις, καθώς και από το σύνολο των μεταβολών που επεβλήθησαν από την πραγματικότητα και από τις οικονομικές και πολιτικές αλλαγές, όπως είναι η περίπτωση της εξέλιξης του διεθνούς καθεστώτος για την θαλάσσια αλιεία .
- 3.1.4 Η αρχική άποψη της διατήρησης του καθεστώτος παρέκκλισης για την τοπική και παράκτια αλιεία στις παράκτιες ζώνες των 12 μιλίων, εντάχθηκε τελικά στην προοπτική της πολιτικής της διατήρησης και διαχείρισης των αλιευτικών πόρων που θεσπίστηκε από τις ίδιες ρυθμίσεις, όπου θεωρείται ως απόλυτη προτεραιότητα .
- 3.1.5 Η παρέκκλιση από την ελευθερία πρόσβασης στην παράκτια ζών-

νη ισχύει από το 1972 και έκτοτε έχει παραταθεί διαδοχικά, βάσει της ευρύτατης συναίνεσης στο επίπεδο των κρατών μελών, αλλά και του ίδιου του αλιευτικού κλάδου .

- 3.1.6 Το ενδεχόμενο να απελευθερωθεί η πρόσβαση στα ύδατα της ζώνης των 12 μιλίων, συνιστά προοπτική που προβάλλει σοβαρά προβλήματα νομικής φύσεως και πρόκειται για ιδιαίτερα ευαίσθητο ζήτημα, με σοβαρότατες επιπτώσεις για την οικονομία πολλών περιοχών .
- 3.1.7 Ο περιορισμός της ελευθερίας πρόσβασης προέκυψε από την ανάγκη προστασίας των παραδοσιακών αλιευτικών δραστηριοτήτων των παράκτιων πληθυσμών, και εκφράζει επίσης την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους επί των αλιευτικών πόρων των εν λόγω περιοχών .Εξάλλου, το διεθνές δίκαιο είχε αναγνωρίσει, ήδη από το 1964, τη νομιμότητα του περιορισμού της πρόσβασης στις παράκτιες ζώνες στους πληθυσμούς των παράκτιων περιοχών .
- 3.1.8 Η εφαρμογή από το 2002, της αρχής της ισότητας προϋποθέσεων πρόσβασης στα εν λόγω ύδατα θα υπέφερε σοβαρότατες διαταραχές, με απρόβλεπτες συνέπειες και σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και από οικονομική και κοινωνική άποψη .
- 3.1.9 Εάν τελικά υιοθετηθεί ένα τέτοιο μέτρο, ο οικονομικός και κοινωνικός ιστός ορισμένων δήμων των περιφερειών-και δη εκείνων που είναι ιδιαίτερα εξαρτημένες από την αλιεία-θα υποστεί σοβαρές διαταραχές, με βαρύτατες συνέπειες για την κατάσταση των πόρων(που ήδη είναι πολύ εξασθενημένοι), λόγω της απότομης μεταφοράς της δραστηριότητας των αλιευτικών στόλων ορισμένων κρατών μελών προς ζώνες περισσότερο παραγωγικές, την οποία θα επιφέρει αναπόφευκτα το μέτρο αυτό .
- 3.1.10 Σήμερα, από ό,τι φαίνεται, αποτελεί κοινή συμφωνία το γεγονός ότι οι στόχοι της ΚΑΠ μπορούν να επιτευχθούν μόνο με τη διατήρηση των πόρων, μέσω της εγκαθίδρυσης μιας ισορροπίας μεταξύ των εν λόγω πόρων και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την αλίευσή τους .
- 3.1.11 Η ΚΑΠ πρέπει στο μέλλον να λαμβάνει ακόμη περισσότερο υπόψη την ιδιαίτερη φύση της οικονομικής αυτής δραστηριότητας , την κοινωνική της διάρθρωση και το είδος της ιδιαίτερης σχέσης της είτε με την περιοχή όπου αναπτύσσεται είτε με τον οικονομικό ιστό της . Θα ήταν σκόπιμη η μεγαλύτερη συμμετοχή

των ενδιαφερόμενων περιφερειών και των κοινωνικών εταίρων στις κοινοτικές αποφάσεις που αφορούν την αλιευτική δραστηριότητα .

- 3.1.12 Οι ενδεχόμενοι επενδυτές και ο ίδιος ο κλάδος στο σύνολό του χρειάζονται να γνωρίζουν εκ των προτέρων το νομικό πλαίσιο και τις παραμέτρους σύμφωνα με τις οποίες θα εξελιχθεί ο κλάδος .Για το λόγο αυτό, η ΚΑΠ οφείλει να προωθήσει στρατηγικές μακροπρόθεσμης εξέλιξης και μια περισσότερο σφαιρική και ενιαία προσέγγιση, ώστε να εξασφαλίσει οικονομική και κοινωνική σταθερότητα στον κλάδο .
- 3.1.13 Μέχρι σήμερα, τα μέτρα περιορισμού της πρόσβασης στις παράκτιες ζώνες και στους αλιευτικούς πόρους , για λόγους πολιτικούς ή με σκοπό τη διατήρησή τους, συνιστούν, για όλους τους λόγους, πρόσκαιρα εμπόδια στην αρχή της ισότητας πρόσβασης .Είναι πλέον αναγκαίο να εξευρεθεί τρόπος για τη συνολική επίλυση των ζητημάτων αυτών .
- 3.1.14 Με την κατάσταση που επικρατεί σήμερα, σε κοινοτικό επίπεδο, στον κλάδο της αλιείας, η άρση των περιορισμών πρόσβασης στη ζώνη των 12 μιλίων θα επέφερε τόσους κινδύνους, ώστε συνιστάται η παράταση για μακρά περίοδο της ισχύουσας παρέκκλισης .
- 3.1.15 Για τις πλέον απομακρυσμένες νησιώτικες περιφέρειες, που ήδη μειονεκτούν λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, ο στόχος της προστασίας των παραδοσιακών αλιευτικών δραστηριοτήτων των τοπικών αλιευτικών κοινοτήτων και το γεγονός ότι ο κύριος όγκος των αλιευμάτων βρίσκεται, συχνά, πέρα από τη ζώνη των 12 μιλίων, καθιστούν σκόπιμο να μελετηθεί το ενδεχόμενο λήψης μέτρων για την επέκτασή της προστατευόμενης ζώνης-ή άλλων μέτρων με τον αυτό σκοπό-, προκειμένου οι κοινότητες αυτές να μπορούν να εξασκούν πλήρως τις δραστηριότητές τους, διαφορετικά, κινδυνεύει να μην επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος, που είναι να επωφεληθεί ο πληθυσμός της περιοχής .

3.2 Σχετική σταθερότητα

- 3.2.1 Η αρχή της σχετικής σταθερότητας, που διατυπώνεται στο άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.170/83, αποσκοπούσε στην εξασφάλιση ισορροπημένης εκμετάλλευσης των θαλάσσιων πόρων, και ταυτόχρονα συνέβαλλε στη σταθεροποίηση των αλιευτικών

δραστηριοτήτων, κυρίως στις περιοχές όπου ο πληθυσμός είναι ιδιαίτερα εξαρτημένος από την αλιεία και τις συναφείς δραστηριότητες .

- 3.2.2 Ήταν απαραίτητο να εξασφαλισθεί στο κάθε κράτος μια σχετική σταθερότητα των δραστηριοτήτων, μέσω ενός καθεστώτος ποσοστώσεων των αλιευμάτων (TAC, σύνολο επιτρεπομένων αλιευμάτων) που πρέπει να κατανεμηθούν μεταξύ των κρατών μελών (ποσοτώσεις).
- 3.2.3 Ο έμμεσος περιορισμός της αλιευτικής δραστηριότητας μέσω των TAC και των ποσοστώσεων εξαρτάται κατά πολύ από την τήρηση του συστήματος κατά την εφαρμογή του, η οποία είναι δυνατή μόνο μέσω αποτελεσματικού ελέγχου που να την επιβάλλει, κατάσταση που μακράν απέχει από τη σημερινή πραγματικότητα .
- 3.2.4 Η διατήρηση της αρχής αυτής χαίρει ευρείας αποδοχής, καθώς είναι στενά συνδεδεμένη με την αρχή της ισόρροπης διαχείρισης των αλιευτικών πόρων και με τη σταθερότητα των αλιευτικών δραστηριοτήτων και των ειδικών αναγκών των περιφερειών ο πληθυσμός των οποίων είναι ιδιαίτερα εξαρτημένος από την αλιεία .
- 3.2.5 Αρκετά ευρεία συμφωνία υφίσταται επίσης και όσον αφορά την αρχή της σχετικής σταθερότητας, η οποία εξασφαλίζει, στο κάθε κράτος μέλος ένα σταθερό ποσοστό των αλιευμάτων, με την επιφύλαξη της διατήρησης της βιολογικής κατάστασης των αποθεμάτων.
- 3.2.6 Επειδή δεν τίθεται σε αμφισβήτηση η αρχή αυτή η μέθοδος που επιλέγεται για την εφαρμογή της πρέπει να είναι αντικείμενο μελέτης μαζί με τον τομέα . Πράγματι οι ανταλλαγές ποσοστώσεων μεταξύ κρατών μελών, που αποτελούν μόνιμη πρακτική εδώ και πολλά χρόνια, καθώς και η μη χρήση ορισμένων ποσοστώσεων, καθιστούν σκόπιμη την προσαρμογή της μεθόδου αυτής στα νέα δεδομένα, προκειμένου να εξασφαλίζει μεγαλύτερη δικαιοσύνη και να εξυπηρετεί καλύτερα των επιδιωκόμενο στόχο .

3.3 Shetland Box

- 3.3.1 Η θέσπιση τεχνικών μέτρων διαχείρισης με στόχο την προστασία των πόρων, είτε μέσω της τοπικής (<<box>>) ή χρονικής οριοθέ-

τησης είτε μέσω άλλων μέτρων που συμβάλλουν στην επίτευξη του ίδιου στόχου, είναι αποτελεσματική και η ίδια η εμπειρία έχει αποδείξει πόσο σημαντικά είναι τα μέτρα αυτά για την αποτροπή της υπερβολικής αλίευσης και της εξάντλησης των αποθεμάτων .

- 3.3.2 Εντούτοις, για να είναι αξιόπιστα τα μέτρα αυτά, πρέπει να υποστηρίζονται από επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη που να αποδεικνύει την αναγκαιότητά τους από βιολογική άποψη .
- 3.3.3 Είναι σκόπιμο, επομένως, να περιορίζεται χρονικά η ισχύς των μέτρων αυτών σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα .
- 3.3.4 Εκείνο που καθιστά αμφιλεγόμενο τον περιορισμό του Shetland Box είναι ακριβώς η ασάφεια με την οποία υποστηρίζεται το στοιχείο αυτό της βιολογικής αναγκαιότητας .
- 3.3.5 Η απόφαση για τη διατήρηση ή όχι του Shetland Box φαίνεται ότι συνιστά την κατάλληλη ευκαιρία για την επιστημονική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί με το μέτρο αυτό και της μελλοντικής αναγκαιότητάς του από βιολογική άποψη .

3.4 Πρόσβαση στη Βόρεια Θάλασσα

- 3.4.1 Οι Συμφωνίες Προσχώρησης απαγόρευαν στα σκάφη της Ισπανίας, της Φινλανδίας, της Πορτογαλίας και της Σουηδίας την πρόσβαση στη Βόρεια Θάλασσα, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2002 .
- 3.4.2 Ως αποτέλεσμα των Συμφωνιών Προσχώρησης, η κατάσταση του καθενός από τα εν λόγω κράτη μέλη, μεμονωμένα, έναντι της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ως προς τον τομέα αυτό, είναι εντελώς διαφορετική, όπως επίσης είναι διαφορετικά και τα συμφέροντα που διακυβεύονται από το 2002 και στο εξής .
- 3.4.3 Δεδομένου ότι, στη Βόρεια Θάλασσα, η πρόσβαση στην πλειονότητα των πόρων διέπεται ήδη από σαφή πλαίσια και ρυθμίσεις, δεν φαίνεται πολύ λογικό να διατηρηθεί ένας τόσο μεγάλος περιορισμός πρόσβασης, όταν θα ελεγχθεί η επίδραση επί των αποθεμάτων .

4. Τελικές παρατηρήσεις .

- 4.1 Η ανάγκη σύνταξης Έκθεσης σχετικής με την κατάσταση της αλιείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται ότι οδήγησε την

επιτροπή στη διεύρυνση του πεδίου του προβληματισμού και της συζήτησης πέραν των θεμάτων εκείνων επί των οποίων καλείται να λάβει θέση, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) άρθρο 3760/92.

- 4.2 Η πρόθεση αυτή χαιρετίζεται, εάν και εφόσον η προβολόμενη διάθεση σημαίνει ότι υπάρχει και η πολιτική βούληση και τόλμη για την εις βάθος εξέταση των προβλημάτων, με χάραξη των προοπτικών και υποβολή κατάλληλων μέτρων ώστε να τεθούν οι βάσεις για μια Κοινή Αλιευτική Πολιτική στραμμένη προς το μέλλον .
- 4.3 Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την περίπτωση της υλοποίησης μιας τέτοιας προοπτικής, και θα επιθυμούσε να συνεισφέρει στον προβληματισμό σχετικά με το μέλλον της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, με την πλαισίωσή της και με τα θέματα που θα σηματοδοτήσουν μια νέα ΚΑΠ για μια νέα χιλιετηρίδα .
- 4.4 Τα θέματα που περιλαμβάνονται στην αποστολή της παρούσας γνωμοδότησης, λόγω των σημαντικών επικαλύψεών τους, οδηγούν σε νέα ερωτήματα, νέους προβληματισμούς, και προβάλλουν νέες διερευνητικές προσεγγίσεις, η εξέταση των οποίων αποδεικνύεται πραγματικά σημαντική, δεν μπορεί όμως, δυστυχώς, να ενταχθεί κατά τρόπο ικανοποιητικό στα πλαίσια της παρούσας γνωμοδότησης .
- 4.5 Υπάρχουν ακόμη πολλοί σημαντικοί τομείς της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής που πρέπει να εξετασθούν-όπως η διατήρηση και διαχείριση των αλιευτικών πόρων, η πολιτική της έρευνας, το σύστημα των ΤΑC και των ποσοστώσεων, η διαρθρωτική πολιτική, τα πολυετή σχέδια κατευθύνσεων, η Πολιτική του ελέγχου, η Κοινωνική πολιτική, η Κοινή Οργάνωση Αγοράς και η ασφάλεια των προϊόντων-που συνδέονται στενά με εκείνους που εξετάζονται στα πλαίσια της παρούσας γνωμοδότησης, ή που υπάγονται σε ζητήματα επείγουσας επικαιρότητας . Η ΟΚΕ αναμένει μια καλύτερη ευκαιρία για να τα αναλύσει .
- 4.6 Πράγματι, η αναγκαιότητα της μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και η πρόοδος του κλάδου ενώπιον της ύπαρξης μιας ολοένα και μεγαλύ-

τερης αγοράς, απαιτούν την αναθεώρηση της στρατηγικής, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει την επανεξέταση του ρόλου όλων των ενδιαφερομένων μερών, την κατανομή των ευθυνών μεταξύ όλων των παραγόντων, την απλούστευση και διαφάνεια των ρυθμίσεων και την αυστηρή στήριξη των προτεινόμενων μέτρων .

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ένας απ' τους βασικούς στόχους της κοινής αλιευτικής πολιτικής είναι η αισθητή μείωση του αλιευτικού δυναμικού προκειμένου να προσαρμοστεί στα διαθέσιμα αποθέματα.

Έκτοτε, η κρατική οικονομική βοήθεια δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να οδηγεί σε αύξηση του αλιευτικού δυναμικού ! Με το στόχο αυτό, αναθεωρήθηκαν οι όροι χορήγησης ενισχύσεων και τέθηκε σε εφαρμογή ένας νέος μηχανισμός διαχείρισης που επιτρέπει καλύτερη παρακολούθηση της εξέλιξης του κοινοτικού στόλου (σε ότι αφορά την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό).

Το πλαίσιο αναφοράς για την διαχείριση της εξέλιξης του στόλου παραμένει το σύστημα ΠΠΠ (πολυετές πρόγραμμα προσανατολισμού), το οποίο προσδιορίζει τους στόχους της μείωσης για τα διάφορα είδη σκαφών και αλιείας : Το τέταρτο ΠΠΠ μέχρι το 2001 και ένα καινούργιο πρόγραμμα για τα επόμενα χρόνια δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμα. Για να μπορέσουν να επωφεληθούνε από την βοήθεια, τα Κράτη Μέλη θα πρέπει στο εξής να εγκαταστήσουν ένα μόνιμο σύστημα εξόδου και εισόδου των στόλων και θα πρέπει να ενημερώνουν ετησίως την επιτροπή σχετικά με την πρόοδο που έγινε κατά την εφαρμογή των ΠΠΠ. Το νέο σύστημα επιχορήγησης κατασκευών αποτελεί ένα βασικό σημείο του κανονισμού, που υπήρξε θέμα επίπονων διαπραγματεύσεων. Εφαρμόζεται στις μηχανότρατες κάθε μεγέθους και στα άλλα είδη σκαφών μήκους άνω των δώδεκα μέτρων. Σε γενικές γραμμές, εφόσον έχουν γίνει αποδεκτοί οι στόχοι μείωσης μπορεί να χορηγηθεί κρατική βοήθεια για την κατασκευή νέων σκαφών εάν, παράλληλα, αποσυρθεί δυναμικό τουλάχιστον ίσο – και αυτό δίχως βοήθεια.

Αλλά προσοχή : για τα τμήματα του στόλου που δεν συμμορφώθηκαν προς τους στόχους των ΠΠΠ για την περίοδο 2000-2001 δεν θα χορηγηθεί βοήθεια για την εισαγωγή νέου δυναμικού παρά μονάχα εάν συνδέεται με απόσυρση δίχως βοήθεια που είναι τουλάχιστον κατά 30% υψηλότερη (δηλαδή, για να λάβει κανείς επιχορήγηση για την κατασκευή σκάφους με δυναμικό ίσο με εκατό, θα πρέπει να αποσύρει 130).

Πάντα με στόχο την μείωση του πλεονάζοντος δυναμικού σε αλιευτικά σκάφη, τα πριμ ενθαρρύνουν την οριστική διακοπή των δραστηριοτήτων τους. Η διακοπή αυτή μπορεί να γίνει με τρεις

τρόπους : την διάλυση , την μεταφορά σε τρίτη χώρα ή την μετασκευή για άλλη δραστηριότητα.

Ενθαρρύνεται ειδικότερα η μετασκευή για δραστηριότητες που συνδέονται με την διατήρηση της ιστορικής κληρονομιάς, την κατάρτιση, την αλιευτική έρευνα στο εσωτερικό της ΕΕ, ή ακόμη τον έλεγχο της αλιείας σε τρίτη χώρα. Οι μετασκευές αυτές επιτρέπουν να επωφεληθεί κανείς πλήρως απ' την κλίμακα τιμών που προβλέπονται για την διάλυση.

Προβλέπονται επίσης μέτρα για την βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας στην εργασία για τους ψαράδες, στο πλαίσιο των διαρθρωτικών δράσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ένα νέο μέτρο που βοηθάει τους νέους να ξεκινήσουν το επάγγελμα. Προσφέρει στους ψαράδες που είναι κάτω των 35 ετών και οι οποίοι προγραμματίζουν την απόκτηση του πρώτου τους σκάφους ένα πριμ ίσο με το 10% της αξίας αγοράς (δίχως να ξεπερνάει το ποσό των 50.000 χιλιάδων ΕΥΡΩ). Ο ψαράς θα πρέπει να ασκεί την δραστηριότητά του εδώ και πέντε χρόνια τουλάχιστον. Όσο για το σκάφος πρέπει να είναι επιχειρησιακό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- AQUA 2000 : RESPONSIBLE AQUACULTURE IN THE NEW MILLENNIUM INCLUDING AQUACULTURE EUROPE 2000 – WORLD AQUACULTURE 2000 NICE FRANCE 2000
- ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ ΤΕΥΧΗ 1999-2000-2001
- ΑΝΑΝΙΑΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
- ΑΤΕ : ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ (ΕΤΗΣΙΑ 1999-2000)
- ΑΤΣΑΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ : ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΛΙΕΙΑΣ
- ΒΑΡΝΑΒΕ 1999 : AQUACULTURE AND FISHERIES ELLIS HORWOOT SERRIES N.Y
- ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ 9^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2000
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΛΙΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε. – Γ.Δ.Ε. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΙΕΙΑΣ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΟΚ) ΚΑΠ Angeola 2000 Γ' ΚΠΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ 2000 – 2006, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΟΔΗΓΙΕΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΠΠΠ, ΧΜΠΑ, PESKA κ.α.)
- FISHING NEWS (Τ.2000-2001) ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ
- FRANS FISHING (ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.) : ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΠ «ΑΡΘΡΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΛΙΕΙΑ (NO 1, 2/00).
- «ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΕΤΗΣΙΑ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ (1999) ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΚΕΡΔΟΣ»
- ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ – ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ «ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ HELLENEWS ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ “ΕΞΠΡΕΣ” 1999.
- ΙΧΘΥΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΗΣ GULLAND (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ LASSEN) (ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)
- Ο ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 2000 ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ 7^{ΗΣ} ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ, ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 1999

- ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ - ΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ – ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ - FAO – OECD –
ΕΤΟΕΑ – ΔΣΕΘ – ΕΚΟΕ – ΙΘΑΒΙΚ – ΣΕΦ – ΙΧΘΥΚΑ – ΠΑΣΕΓΕΣ
– ΓΕΑΜ – ΕΚΘΕ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΩΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΙΕΙΑΣ : ΠΔ,
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ, ΕΓΚΩΜΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.